Štev. 40 (706) L. XIV
NOVO MESTO, četrtek,
10. oktobra 1963

DOLENJSKI LIST

Nova cesta proti Kočevju

Ena zadnjih pridobitev naše pokrajine je tudi novozgrajena asfaltna cesta od Pijave gorice do Kočevja, ki so jo odprli v soboto kot uvod v slavnostno praznovanje dvajsete obletnice prvega Zbora odposlancev. Prve slavnostne vožnje so se udeležili predstavnik izvršnega sveta SRS in predsednik ljubljanske okrajne skupščine inž. Marko Bulc, drugi predstavniki oblasti ter cestnih in gradbenih podjetij. Čeprav je bilo slabo vreme, so ljudje prve goste vzdolž nove ceste povsod prisrčno pozdravljali. V Ribnici so jih obdarili z ribniškimi spominki, posebno topel pa je bil sprejem v Kočevju. Ribnica in Kočevje sta z novo cesto ogromno pridobila, saj bosta zdaj oba kraja z okolica vred odprta za domači in tuji turizem, od tod pa bo tudi znatno krajša pot do morja. Od Kočevja je zdaj do Ljubljane le pičlo uro vožnje, in prav gotovo ne pretiravamo, če trdimo, da bodo lepote kočevske deželice šele zdaj postale zares dostopne vsem Slovencem, pa tudi vsem drugim turistom! Partizanski Rog, ogromna lovišča, čudovita okolica Ribniške doline s Sodražico, Travno goro, skrajšan dostop v zgornjo dolino Kolpe s tamkajšnjimi prelepimi kraji — vse to je zdaj kot na dlani in bo prav gotovo kmalu začelo privabljati na tisoče novih gostov v kraje, ki so bili doslej od Slovenije nekako odrezani.

Zato je pomembna izjava, ki jo je dal dopisniku »DELA« v soboto v Kočevju predsednik ljubljanske okrajne skupščine tovariš inž. Marko Bulc, ko je dejal:

»Močno sem prepričan, da se danes prebivalci teh krajev Dolenjske še ne zavedajo v celoti velikih sprememb, ki jih prinaša cesta v bodoče življenje teh krajev. Zlasti prebivalci ribiške in kočevske komune pa bodo morali čimprej spoznati precejšnje neskladje med neštetimi možnostmi, ki jih cesta odpira, in stanjem, ki je zdaj na primer v gostinstvu, trgovini in turizmu nasploh. Ti kraji bodo postali nedvomno turistično še bolj privlačni ne samo za Ljubljano in bližnjo okolico, temveč tudi za tuje turiste, ki bodo verjetno zdaj radi ubirali tudi pot prek teh krajev do morja, saj jih bo pritegnila nova cesta, ki je za približno 27 kilometrov krajša vez z morjem kot cesta na Reko. Zelo se bodo morali potruditi, da bodo ta neskladja čimprej odpravili, saj so dani tem krajem dobri pogoji za uspešen razvoj z novo cesto in še z nekaterimi ki bodo sledile v prihodnjih letih (tovarna Itas, kemična tovarna v Kočevju, lesna industrija v Ribnici itd.). Vse to so možnosti, da dobi tudi to področje tisti start, ki ga bo pripeljal čimprej med razvitejše komune. Vse to pa je seveda odvisno od ljudi samih, od njihove iniciative in od tega, kako bodo znali kar najbolje in najuspešneje poprijeti za delo.«

Z veličastnega nedeljskega zborovanja na Trgu 3. oktobra v Kočevju, ki so se ga udeležili tudi tovariši Edvard Kardelj, Aleksander Ranković, Miha Marinko, Ivan Maček, Franc Leskošek, Vida Tomšič, Josip Vidmar, Janko Rudolf in številni drugi voditelji naše oblasti, JLA in organizacij. Sekretar CK ZKS tov. Miha Marinko je na zborovanju med drugim dejal: »S kočevskim zborom se je za slovenski narod enkrat za vselej končalo obdobje podjarmljenosti in hlapčevstva . . .« — Več o kočevskem slavju berite na 8. in 9. strani današnje številke

ISKRA na Vrtači dosegla letni plan

Pred kratkim je obrat »Iskre« na Vrtači pri Semiču dosegel 1 milijardo bruto produkta in s tem letni plan. Poleg »Belta« in »Beti« je tako tretjemu belokranjskemu delovnemu kolektivu uspelo prebiti »zvočni zid« v proizvodnji in doseči milijardo dinarjev bruto produkta.

Kolektivu semiškega obrata »Iskre« za uspehe čestitamo!

Doslej smo vpisali nekaj nad 170 milijonov dinarjev

Do torka opoldne smo po nepopolnih podatkih vpisali na področju bivšega novomeškega okraja 170 milijonov in 939.000 dinarjev posojila za obnovo Skopja. Pri tem so prispevale posamezne občine: Brežice 35,846.000 din, Črnomelj 17,451.000 din, Metlika 6,025.000 din, Novo mesto 99,125.000 din, Sevnica 23,600.000 din, Trebnje 10,700.000 din in Videm-Krško 68,192.000 din.

Več o poteku vpisovanja posojila, ki bo zaključeno s 15. oktobrom, preberite na 5. strani današnje številke Dolenjskega lista!

Od Metlike do Vahte: že po asfaltu!

Dela na rekonstrukciji ceste čez Gorjance zadovoljivo napredujejo. Delavci in vodstvo novomeškega Cestnega podjetja si vneto prizadevajo, da bi izkoristili vsako uro lepega vremena; zato so delali tudi zadnjo nedeljo, saj nočejo zamuditi ugodnih dni, čedalje bolj pa priteka tudi jesen in z njo krajši dnevi. Pred kratkim so položili zadnje metre asfalta na obnovljeno cestišče od Badovinca na Luži do Vahte. Iz Metlike do odcepa ceste h »Gospodičnim« na vrhu prelaza se zdaj že lahko popeljete po asfaltu; izjema sta samo dva cestna vseka nad Hrastom, kjer še utrjujejo posteljico nove ceste. Tostran Gorjancev, na novomeški strani, pa so te dni začeli polagati asfaltno prevleko na velikem ovinku nad Pogradom, kjer zavija cesta proti cestarski hiši in odkoder je najlepši pogled na Novo mesto. Delajo pa tudi na velikih vsekih, tako da lahko pričakujemo nadaljnje ugodno zaključevanje glavnih del na gorjanski cesti.

Jutri 5. seja okrajne skupščine v Ljubljani

Inž. Marko Bulc, predsednik okrajne skupščine, je sklical 5. sejo skupščine okraja Ljubljana, ki bo jutri, 11 oktobra, ob 9. uri v veliki sejni dvorani na magistratu v Ljubljani. Na dnevnem redu bo razprava o poročilu o gibanju gospodarstva in družbene dejavnosti v okraju za leto 1963, razpravljali pa bodo tudi o smernicah za razvoj gospodarstva in družbenih služb v okraju za leto 1964. Zanimiva bo tudi razprava o poročilu, kako so bili izvršeni ukrepi glede gospodarjenja z zasebnimi gozdovi. Predložen bo tudi odlok o spremembah odloka o višini dnevnic za uradna potovanja, nadomestila za ločeno življenje in kilometrina za uslužbence okrajnega ljudskega odbora, njegovih zavodov in organizacij. O seji bomo poročali prihodnji teden.

Ukrepajmo zdaj, da ne bo prepozno!

Minula zima je v prvih mesecih letošnje proizvodnje povzročila v mnogih obratih precej škode — Že zdaj je treba razmišljati o tem, kako preprečiti hude posledice, ki so jih proizvodna podjetja tja do konca tretjega tromesečja letos le stežka nadomestila.

Posledice pretekle zime so v mnogih kolektivih močno čutili še konec tretjega tromesečja, saj so le stežka nadomestili izpade v proizvodnji, ki so nastali zaradi hudega mraza v prvem tromesečju. Kot je videti, pa so marsikje pozabili na tovrstne težave. Najbolj prizadeta je bila najbrž kovinska industrija, kjer je precejšen del proizvodnje doslej potekal pod milim nebom in bil odvisen od vremenskih razmer. Mnogo nepotrebnih težav je bilo tudi v lesnopredelovalni industriji. V zimskih mesecih je zato, ker ni bilo zadostnih zalog lesnih surovin, živela iz »rok v usta«, kot pravimo po domače. Zgodnja zima s snežnimi zameti je lani že v decembru onemogočila spravilo lesa iz gozdov do kamionskih cest in lesnopredelovalnih obratov. V mislih imamo Novoles, tovarno celuloze in papirja Djuro Salaj, novomeško IMV, Kovinarsko v Vidmu-Krškem ter mnoge druge manjše obrate. Že zdaj se je treba pripravljati na zimo in zagotoviti, da bo stekla proizvodnja brez težav, po dinamičnih planih že v prvih mesecih prihodnjega leta.

Meteorologi obetajo tudi letos hudo zimo. Surovine in ostali reprodukcijski material dandanes pač ne morejo biti težava, ki bi lahko opravičila dejstvo, da proizvodnja ne steče po zastavljeni dinamiki že v prvih dneh in mesecih novega leta. Vsi tudi zelo dobro vemo, da je prav od prvih dni veliko odvisno in da se vsak izpad pozneje le stežka nadoknadi. Že tretje leto poudarjamo, kako pomembno je zagotoviti dinamiko proizvodnje v prvih dneh leta. Neopravičljivo je, pa vendar drži, da ima lesnopredelovalna industrija, ki je pri nas precej razvita, vsako zimo kopice nepotrebnih težav, ker ji primanjkuje lesa. Vzroke teh težav smo že nemalokrat razčlenjevali, prav gotovo pa je resnica, da bo zlasti v prihodnji zimi lesnopredelovalna industrija, kar se surovin tiče, v mnogočem odvisna od pravočasno uresničene reorganizacije v gozdarstvu.

Da ne bo les odhajal mimo domačih obratov

V pretekli zimi je bilo izrečenih precej pikrih zato, ker so mnoge žage na domačem področju ostale brez hlodovine in so morale ustaviti delo, nekatere kmetijske zadruge pa so istočasno pošiljale vagone hlodovine na ostala področja. Niti najmanj ne želimo, naj bi se naše področje zapiralo v ozke meje. Opravičeno pa se kljub temu vprašujemo, kako se more zgoditi, da ostajajo domači obrati brez surovin. Novoles bi moral na primer letos konec novembra imeti na vseh žagah in na obratu vezanih plošč po najmanj 3 tisoč kubičnih metrov hlodovine za razrez. Danes ima vsak njegov obrat le po 300 kubičnih metrov zalog. Za uresničitev izvoznega plana razrezanega lesa jim še vedno primanjkuje okrogio 2500 kubičnih metrov hlodovine iglavcev, ki bi morala biti že davno dobavljena, pa je preprosto niso dobili. Po razdelilniku bi morali do konca letošnjega leta dobiti 17.500 kubičnih metrov hlodovine listavcev.

Proizvodnja v naših obratih ni problem, tako poudarjajo pri Novolesu, problem so surovine, ki jih ne dobivamo v dogovorjenih časovnih razdobjih. V skrbeh so, ker bodo pozimi najbrž spet odvisni od dobav KGPK Novo mesto in KZ Dol. Toplice, ki sta jih doslej vsako leto reševala iz stiske v dneh, ko so ostala skladišča hlodovine na obratih prazna in je grozilo vprašanje: ali bomo lahko jutri še delali?

- Vsiljuje se vprašanje: ali
- bomo tudi letos vpili na
- pomoč takrat, ko bo že
- prepozno?

Skladišče v tovarni celuloze in papirja je spet prazno

Tovarna Djuro Salaj v Vidmu-Krškem bo potrebovala v prihodnjem letu 487 tisoč kubičnih metrov celuloznega lesa raznih vrst in žamanja. Na skladišču bi morali imeti po predpisanih

(Nadaljevanje na 3. str.)

Proslava v Dobrniču

V počastitev 20-letnice zbora AFŽ v Dobrniču bo 20. oktobra v tem kraju večja proslava. V Trebnjem so že osnovali pripravljalni odbor, ki bo poleg ostalega oskrbel tudi program. Glede na važno obletnico AFŽ pričakujejo na proslavi v Dobrniču velik obisk.

Trije Brežičani vpisali 900 tisočakov

Ljudsko posojilo v brežiški občini se je v torek povečalo za naslednji milijon. Posebno so se izkazali obrtniki iz Brežic: Branimir Pajič, Bobič in Stupar, ki so vpisali vsak po 300 tisoč dinarjev ljudskega posojila. Več obrtnikov pa je v tem času vpisalo po 150 in 200 tisoč dinarjev.

Boljši obeti za Novoteksov izvoz

V Novoteksu so nam postregli z razveseljivo novico, da se je stanje v njihovem izvozu izboljšalo. V preteklih dneh so sklenili pogodbo za dobavo 45.000 tekočih metrov kamgarnov v Romunijo, hkrati pa se jim s tem odpira možnost za izvoz v Romunijo v prihodnjem letu. S to dobavo bo Novoteksov plan izvoza, ki je zaradi težav izven moči kolektiva, o katerih smo že poročali, visel v zraku, letos verjetno uresničen. Izvoz v SSSR, ki teče prek trikotažne industrije, kateri dobavlja Novoteks surovine, se odvija v redu. V teku so pogajanja z italijanskimi predstavniki za izvoz statetičnega blaga, ter z zahodnonemškimi predstavniki za izvoz konfekcije iz sintetičnega blaga. Te dobave bodo deloma uresničljive še letos, če bodo pogajanja uspešno končana, vsekakor pa pomenijo lep obet za izvoz v prihodnjem letu.

Leta 1964: asfalt do Črnomlja

Vse kaže, da bo dobila Bela krajina v prihodnjem letu novo asfaltirano cesto Metlika—Črnomelj. Dejansko bo to podaljšek gorjanske ceste kot prvega dela belokranjske magistrale, ki bo povezovala deželo onkraj Gorjancev z ostalimi slovenskimi predeli in sosednjo Hrvaško. Prva dela pri rekonstrukciji te ceste so se pričela nedavno z gradnjo novega mostu čez Kolpo v Primostku. Predvidevajo, da bo znašala celotna investicija za rekonstrukcijo ceste do Črnomlja okrog 600 milijonov dinarjev, kar bo hkrati največja dosedanja investicija za razvoj črnomaljske komune.

VREME

OD 10. DO. 20. OKTOBRA

Približno do 18. oktobra bo prevladovalo lepo oz. suho vreme, nato poslabšanje s pogostimi padavinami in hladneje.

URESNIČUJMO NOVO USTAVO!

UPRAVLJANJE MORA VSEBOVATI LASTNOSTI DOBREGA GOSPODARJA

Delovna organizacija je dolžna ohraniti nezmanjšano vrednost družbenih sredstev, ki jih upravlja.
(Iz Ustave SFRJ)

Če posluje delovna organizacija z izgubo, to pomeni, da s tem zmanjšuje vrednost družbenih sredstev, ki jih upravlja. Tako poslovanje kajpak ni v skladu z ustavo, ker so posledice negativne: delovna organizacija namreč prej ko slej načne tudi družbena sredstva, s katerimi upravlja in ki torej niso njena last. To se zgodi temprej, če vodstvo delovne organizacije prikriva izgubo, kar je ob slabem družbenem nadzorstvu seveda mogoče. Takih primerov v preteklosti ni bilo tako malo. Tudi na območju dolenjskih in spodnjeposavskih občin so bile delovne organizacije, ki so morale v likvidacijo, potem ko se je njihova poslovna sposobnost zadušila v milijonskih izgubah. Nekaterikrat se je po končani likvidaciji pokazalo, da je likvidator prevzel od slabih gospodarjev, ko jim je bila odvzeta pravica upravljanja, manjšo vrednost družbenih sredstev, kot pa jim je bila zaupana v upravljanje in uspešno gospodarjenje.

Tega, kar smo pravkar povedali, seveda ne gre razumeti tako, kot da je poslovanje delovne organizacije uspešno že tedaj, če ohranja vsaj nezmanjšano vrednost družbenih sredstev, ki jih upravlja. Narobe: tako poslovanje, razen v izjemnih družbeno utemeljenih primerih, ni kaj prida uspešno. Dober gospodar pridela več, kot poseje. Še več: delovna organizacija, ki noče živeti iz rok v usta, ker misli tudi na jutrišnji dan, bo nenehno razširjala materialno osnovo dela. To pomeni, da bo vrednost družbenih sredstev, ki jih upravlja, neprestano večala. S krepitvijo materialne osnove dela bo bogatila tisti vir, iz katerega izvirata materialni in družbeni položaj človeka, potemtakem tudi njegova življenjska raven.

Primeri nekaterih delovnih organizacij, ki so morale v likvidacijo, ko že ni pomagalo več nobeno drugo zdravilo, so bogata izkušnja, iz katere se je treba nekaj naučiti. Treba je namreč vedeti, da z zavlačevanjem zdravljenja bolezen še poslabšujemo. Zgodilo se je, da so odgovorni činitelji v komuni zavestno spregledali izgubo v delovni organizaciji, s poceni tolažbo, češ, morda se bo pa le uredilo. Na koncu se je pokazalo, da je tako samosvoje urejevanje problema izgub stalo občino lepe denarce. Iz te izkušnje je sledil nauk, da je treba gasiti, ko se pokaže prvi zubelj požara. Še bolje je, če storimo vse, da do požara sploh ne bo prišlo. To se da doseči na dva načina :prvič s pomočjo delovnemu kolektivu, da se bo zavedal svojih upravljavskih pravic in obveznosti, in drugič z učinkovitejšim družbenim nadzorstvom, ki mora imeti tanek posluh tudi za komaj opazne prve znake slabega, za kolektiv lahko pogubnega poslovanja.

Zgodi se tudi, da pristojni činitelji v občini, ki so dolžni izvajati učinkovito družbeno nadzorstvo, ne poznajo pravega stanja v delovni organizaciji, četudi je ta že na poti poloma. To dokazuje že samo dejstvo, da v večini primerov nastane izguba in se stalno veča skozi nekaj let, ne da bi poskušali raziskati njene vzroke, kolikor seveda sploh vemo zanjo. Potem se nenadoma začnemo začudeno vpraševati, kako je mogoče, da nismo bili dovolj pozorni in da razpravljamo o izgubi, ko je že prepozno. Zastavljali smo si tudi že taka vprašanja: kako da tega niso opazile številne komisije, ki so obiskale podjetje? Ali pa: zakaj smo tako brezbrižno izglasovali poroštva za številne kredite, ko je bilo vendar očitno, da podjetje ne le ni kreditno sposobno, temveč je že na poti v likvidacijo?

V podjetjih, ki so morala v likvidacijo, ker so poslovala z izgubo, so se kolektivi običajno streznili šele, ko to njihovo spregledanje ni pomagalo več. Takrat, ko je bil še čas, niso čutili usodne povezanosti svojega položaja z uspešno prihodnostjo vsega podjetja. Samo godrnjali so, zakaj prejemajo manjše osebne dohodke, namesto da bi raje prej raziskali, zakaj podjetje slabo posluje, in storili potrebne ukrepe.

Izgube v delovnih organizacijah seveda niso splošen pojav. Problem vseeno ni tako pereč, da bi smeli razumeti tale sestavek kot plat zvona. Večina delovnih organizacij posluje uspešno: njihovi kolektivi so skrbni gospodarji, ki si prizadevajo za napredek svojih podjetij.

• Toda čeprav le redka podjetja poslujejo z izgubami • — in še teh je iz leta v leto • manj — so vseeno potrebna • naše skrbi. Med delovnimi • organizacijami ne sme biti • nobene, ki bi poslovala z • izgubo, in še celo ne, da bi • zmanjševala vrednost družbenih sredstev, ki jih upravlja.

J. B.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Rekordna trgovina z žitom

»Sovjetska zveza letos ne bo kupila žita v Združenih državah«, je pred nekaj dnevi izjavil predstavnik Matjejev, ki je nekaj tednov poprej sklenil ogromne žitne kupčije v Kanadi, Avstraliji, Franciji in Zahodni Nemčiji. S tem je bila vsaj za nekaj časa odmaknjena aktualnost prodaje ameriškega žita Sovjetski zvezi.

Sovjetska zveza je pokupila v Kanadi skoraj vse zaloge žita — za 500 milijonov dolarjev; najela je celo brodov. je ladij, ki bodo to žito, vsega skupaj okoli osem milijonov ton, prepeljale v Sovjetsko zvezo. Za nekaj manj — za 180 milijonov dolarjev — so kupili Rusi žita v Avstraliji, v Zahodni Nemčiji 300.000 ton, v glavnem moko, približno enako količino žita in moke pa v Franciji.

Ogromni nakupi žita — največji, kar jih pomnijo v zadnjem času — imajo dve strani, kot vsaka medalja. Na podlagi sovjetskega nakupovanja so začeli zahodni opazovalci in analitiki ugibati o tem, kakšna je letina v Sovjetski zvezi. Prišli so do zaključkov, da je veliko pod povprečjem. V tej domnevi jih je podprl sam premier Hruščov, ki je na svojem inspekcijskem obhodu prostranih kmetijskih območij govoril o podpovprečni letini, ki da je »posledica vremenskih razmer in pa organizacijskih slabosti«. Tudi sovjetski tisk dopolnjuje predstave o podpovprečni letini s pozivi prebivalstvu, naj bo čim bolj varčno pri uporabi kruha in naj vse do zadnjega zrna žita odda v državna skladišča. Kolhoznica, ki je s kruhom krmila živino, je bila kaznovana; strokovnjaki pa računajo, koliko umetnih gnojil bi morali uporabljati, da bi kmetijstvo Sovjetske zveze postalo bolj neodvisno od vremena. V tej zvezi je značilno, da je premier Hruščov že dvakrat kot vzgled postavil jugoslovansko kmetijstvo, ki ima na manj plodnih tleh veliko boljše hektarske donose.

To je seveda ena plat medalje, ki zanima predvsem Ruse. Druga plat pa zadeva pomen trgovine. Znano je, da je Zahod (v prvi vrsti ZDA) uvedel strogo kontrolo izvoza v Sovjetsko zvezo po načelu, da tja ne morejo izvažati stvari, »ki bi krepile komunistični blok«. Ogromne količine žita, ki jih bosta Kanada in Avstralija letos izvozili Rusijo, pa pričajo, da je prišlo do prvega zares močnega prodora v tem gospodarskem stezniku, s katerim so hoteli obdati skupino socialističnih držav.

Ne gre samo za to, da se je mednarodno vzdušje zboljšalo in da je zatorej večja svoboda v trgovanju med Vzhodom in Zahodom. V zahodnih prestolnicah so se začeli zavedati, da tudi blaginja zmanjšuje napetost, notranjo in zunanjo, in da pomeni izkoriščati notranje težave v preskrbi isto, kot povečevati notranjo in mednarodno napetost.

V Ameriki se je zato v zadnjih nekaj tednh zelo veliko govorilo o tem, da je nesmiselno, ker ameriški izvozniki, ki imajo žita več kot dovolj, ne stopijo v poslovne stike z Rusi, ki so že pokazali interese za ameriške presežke. Za to so se ogrevali predvsem veliki poslovni krogi, pa tudi nekateri politiki. »Zakaj prekrižanih rok gledamo, kako nam naši zahodni prijatelji pred nosom odjedajo tržišče, izkoriščajoč našo neumnost«, so nekateri ameriški časopisi. Težava je nastopila, ker obstaja zakon, da »v komunistične dežele ni mogoče izvažati določenih artiklov, med njimi tudi žita, če izrecno ne dovolita Kongres ali pa predsednik«.

Če ni že letos prišlo do kupčij med Rusi in Američani, ni prišlo samo zaradi propagandnega prestiža. Američani so čakali, da bodo najprej Rusi formalno zaprosili za nakup žita, nakar bi predsednik izdal odobrenje. Rusi pa so čakali, da bo predsednik najprej preklical prepoved »o prodaji žita komunističnim državam«, nakar bi normalno začeli razgovore o nakupu.

Toda ne glede na to, da tokrat ni prišlo do direktne ameriške-sovjetske kupčije, pa je spodbudno že samo dejstvo, da v Ameriki niso zagnali divje gonje proti taki trgovini, in da poudarjajo sprostitev mednarodne trgovine kot enega izmed elementov, ki vodi k popuščanju mednarodne napetosti in k večjemu mednarodnemu sodelovanju.

Franc Pirkovič — konzul v Celovcu

Nekdanji sekretar OK ZKS bivšega novomeškega okraja tovariš Franc Pirkovič-Čort je prevzel novo službeno mesto: postal je novi jugoslovanski konzul v Celovcu. Znanemu in priljubljenemu družbenemu delavcu želijo številni znanci in prijatelji tudi na novem delovnem mestu mnogo uspehov!

400 kosil na dan

Samopostrežni obrat družbene prehrane v Novem mestu je odpravil težave, katerim so bili podvrženi številni abonenti, ki jih gostišča niso mogla sprejeti. Zdaj, ko so se abonenti vrnili z dopustov bo spet po 400 kosil in okoli 150 večerij. Topli dopoldanski obrok prihaja 150 ljudi jest v prostore obrata, 200 obrokov pa razvozijo vsak dan podjetja za svoje delavce.

•Vaš tečnik?
DOLENJSKI LIST!

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

● Drugi sekretar kitajskega veleposlaništva v Londonu Cu Hsing Pu je iz Londona odpotoval v Helsinki, od tam pa v Leningrad. Od tam ni prišel na Kitajsko. »Chine News«, list, ki izhaja v Tajpehu na Taivanu (Formoza), piše, da je v Sovjetski zvezi zaprosil za politični azil. Oblasti iz Helsinkov so potrdile, da se je kitajsko predstavništvo na Finskem zanimalo pri finskih obmejnih organih, če je Hsing Pu res prestopil finsko-sovjetsko mejo, in kdaj.

● Pretekli teden smo poročali o državnem udaru v Dominikanski republiki. Ta teden je sledil udar v srednjeameriški državi Honduras. Tudi tam je vojska odstavila izvoljenega predsednika Romana Villeda Moralesa, samo deset dni pred iztekom njegovega predsedniškega mandata, in postavila na vlado vojake. Menijo, da so izvedli udar zato, da bi preprečili volitve. Boji v glavnem mestu Tegucigalpa še trajajo.

● Češkoslovaška vlada predsednika Lenarta, ki je pred kratkim prevzel predsedstvo vlade od Viljema Širokega, je izpustila iz zapora oziroma konfinacije praškega nadškofa Berana in še štiri češke škofe.

● Rusi, Američani in Britanci so se v New Yorku sporazumeli, da v vesolje ne bodo pošiljali umetnih satelitov v vojaške namene. Dobro znamenje, čeprav pričakujemo od treh atomskih velesil veliko več za utrditev miru kot samo ta periferni sporazum.

● Papež je imenoval kardinala Bea za člana sv. Oficija. Kardinal Bea je na lanskem zasedanju prišel večkrat v odprt konflikt s sekretarjem sv. Oficija kardinalom Ottavianijem. Bea se zavzema za reformo Cerkve in je podpiral Janeza XXIII. ter podpira sedanjega papeža, medtem ko smatrajo kardinala Ottavianija za najbolj okorelega starokopitneža, ki nasprotuje slehernim spremembam v Cerkvi.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

POMEN KOČEVSKEGA ZBORA RASE Z USPEHI SOCIALISTIČNE GRADITVE

■ Dvajseto obletnico Zbora odposlancev slovenskega naroda, ki je minevala prav te dni, smo počastili z nekaj veličastnimi dogodki. Med temi sta bila tudi svečana seja slovenskega predstavniškega telesa in veliko zborovanje v Kočevju. Na slovesni seji slovenske skupščine je govoril predsednik Ivan Maček-Matija, ki je med drugim poudaril, da bo pomen kočevskega zbora rasel z uspehi izgradnje socialistične družbe. Na koncu svojega jedrnatega govora je povzel pomen kočevskega zbora s temi besedami:

»Ob dvajseti obletnici s ponosom ugotavljamo, da smo v vsem sedanjem boju in delu ostali zvesti težnjam slovenskega ljudstva, ki jih je izrazilo na Kočevskem zboru. Tako kot pred 20 leti, stoji tudi danes naša Skupščina odločno na strani interesov delovnega človeka in njegove borbe za nadaljnji napredek socialistične skupnosti.«

Na velikem zborovanju v Kočevju, ki so se ga razen večdesettisočglave množice udeležili tudi predsednik zvezne skupščine — Edvard Kardelj, podpredsednik SFRJ Aleksandar Ranković in drugi, je imel sekretar CK ZKS Miha Marinko daljši govor, v katerem je obširno orisal pomen Zbora odposlancev pred dvajsetimi leti. Med drugim je poudaril, da dosedanji družbeni razvoj najzgovorneje priča o naši popolni zmagi. Čeprav smo morali premagovati lastne težave in odstranjevati napake, ki so izhajale iz neizkušenosti pri iskanju lastne poti, je vendar neprecenljive vrednosti dejstvo, da so naši narodi s svojim predstavniškim in političnim vodstvom odbili vse zunanje poskuse in ostali popoln gospodar na svoji zemlji.

■ Spored proslavljanja prelomnega zgodovinskega dogodka je bil bogat in pester. V Ljubljani so odprli razstavo »Razvoj ljudske oblasti v Sloveniji«, ki si jo je ogledalo doslej že več tisoč ljudi, med njimi tudi visoke politične osebnosti. V Kočevju je bilo v teh dneh kar več razstav: o razvoju gospodarstva in družbenih služb, o filateliji in fotoamaterstvu ter o stvaritvah akademskega kiparja, domačina Staneta Jarma. Občinska skupščina je počastila 20-letnico Zbora s slovesno sejo, na kateri so podoživeli zgodovinske odločitve in jih soočili z današnjo stvarnostjo. Pred nedeljskim zborovanjem v Kočevju so odprli tudi novo asfaltirano cesto, po kateri so v nedeljo že brzele dolge kolone avtomobilov iz Ljubljane. Gledališki igralci so nastopili z »Raztrganci«, z igro, ki so jo prvič uprizorili še med bojem in ki je bila takrat kronana z uspehom partizanskih gledališčnikov. Občinstvu in gostom v Kočevju se je predstavil tudi partizanski invalidski pevski zbor.

■ Umrl je dr. Jože Potrč, veliki revolucionar in v pravem pomenu besede človek, ki se je ves razdal za dobro delovnega ljudstva. Do zadnjega trenutka je bil zvest uresničevalec nove, socialistične morale. Zdaj ga ni več med nami. Na njegovi zadnji poti ga je spremljalo več tisoč ljudi, predvsem mladine, ki ji je bil pokojnik svetal vzgled komunista - človeka. Od njega sta se med drugimi poslovila tudi Vida Tomšič in dr. Pavle Gregorič.

■ V Osijeku je bilo pred dnevi posvetovanje o občinskih statutih, ki so se ga udeležili predstavniki občin iz vse Jugoslavije. Udeleženci posvetovanja so med drugim naglasili, da je treba vnesti v statute predvsem že v praksi sprejete ukrepe o samoupravljanju občanov v komuni in delovnih skupnostih, s tem da je treba s podrobnim proučevanjem ustavnih določb uveljaviti tudi še nove oblike. Na posvetovanju so izrazili tudi upanje, da bodo v vseh občinah sprejeli statute do roka, se pravi do aprila prihodnjega leta. — Nedolgo tega se je sestal tudi izvršni svet republiške skupščine SR Slovenije in razpravljal o občinskih statutih. V komunikeju s te seje je med drugim rečeno, da statut ne sme biti formalnost, temveč da naj odseva resnične razmere v občini. Izvršni svet tudi meni, naj bi znova začeli z javnimi razpravami o statutih.

■ Zvedeli smo, da bo oktobra odbor zveznega zbora za vprašanja dela proučeval teze za novi zakon o pokojninskem zavarovanju, ki bo zajel vse kategorije zavarovancev. Ker je že več upokojencev vpraševalo, ali res ne bo nič z novim zakonom o pokojninskem zavarovanju, so v tem kratkem obvestilu hkrati zanikane take govorice. O razpravi o tezah, ki bo javna, bomo sproti poročali in tako ustregli vsem, ki se zanimajo zanjo.

■ Do torka popoldne so delovni ljudje in organizacije vpisali okrog 27 milijard dinarjev posojila za obnovo in zgraditev novega Skopja. Pričakujejo, da bo do danes številka dosegla že 30 milijard din, torej toliko, kolikor znaša razpisana vsota posojila. Pri tem pa se ne bi smeli zaustaviti. To velja zlasti za kmete, ki v povprečju zaostajajo za delavci in uslužbenci. Vzrok je bil deloma tudi ta, da mnogi še niso iztržili svojih pridelkov. Ker pa je sedaj sezona odkupa kmetijskih pridelkov v polnem teku, ni več nobenih razlogov, da ne bi tudi individualni kmetijski proizvajalci izrazili svoje solidarnosti do nesrečnih in izpolnili svoje moralne dolžnosti.

Na sejmu največ kupcev s Hrvaškega

7. oktobra je bil v Novem mestu veliki živinski sejem, ki je bil zelo dobro obiskan. Številni kupci iz naših krajev, iz Ljubljane in s Hrvaškega so pokupili skoro vso govejo živino in precej prašičev. 1147 glav govedi je bilo naprodaj, 1045 pa je bilo prodanih. Prašičkov je bilo 233, prodali pa so jih 144.

Cene: prašiči 6000 do 9500 dinarjev, voli 280 do 300 dinarjev kilogram, krave 160 do 200 dinarjev kilogram, junci in telice 250 do 300 dinarjev kilogram.

Ukrepajmo zdaj, da ne bo prepozno!

(Nadaljevanje s 1. str.)

normativih vsaj 3-mesečno zalogo surovin ali okroglo 120.000 prostorninskih metrov celuloznega lesa. Tudi oni živijo iz rok v usta, saj imajo le nekajdnevno zalogo...

Pri KGPK v Novem mestu so povedali, da po prejetih planih sečnje lahko zagotovijo za potrebe področne lesnopredelovalne industrije do konca letošnjega leta 800 kubičnih metrov luščenca listavcev in 3000 kubičnih metrov bukove hlodovine za žage. V oktobru bodo dostavili 300 kubičnih metrov luščenca in 1200 kubičnih metrov žagarske hlodovine, preostanek pa do konca letošnjega leta. Prihodnje leto bodo do maja lahko zagotovili še 1800 kubičnih metrov luščenca in 5 tisoč kubičnih metrov žagarske hlodovine. **Njihova celotna dobavna obveznost ne zadošča niti za to, kar bi moral imeti Novoles konec oktobra po predpisanih normativih na skladiščih hlodovine pri svojih obratih!**

● Nimamo namena povzročati preplaha, kaže pa, da se je ob teh številkah vredno zamisliti in pohiteti, da ne bo prepozno. Oskrba lesnopredelovalnih obratov bi brez dvoma potekala laže in bolje, če bi bila predvidena reorganizacija v gozdarstvu že uresničena! Pri več dobaviteljih in več lastnikih se kaj rado izmuzne mimo več kot pa pri enem samem! Resničnost tega je potrdilo minulo leto, ko smo ves januar, februar in še v marcu po žagah klicali na pomoč, ker ni bilo hlodovine.

V kovinski industriji ni veliko boljše

Največ težav je prav gotovo v IMV, ki je v zadnjih letih postala pomemben proizvajalec avtomobilov. V ospredju je »boj za življenjski prostor« na dokaj utesnjeni lokaciji v Žabji vasi. Investicijski krediti za izgradnjo novih 1800 kvadratnih metrov prostorov so odobreni; upajmo, da bo streha do zime dograjena in da v prvem četrtletju prihodnjega leta ne bo tolikšnega izpada v proizvodnji, kot so ga zabeležili letos, ko so bili prostori premajhni. Ostalega, kot so: odvečni prevozi zaradi po mestu in okolici raztresenih skladišč, material, ki propada, ker ni primernih skladišč in podobnega, pa seveda ne bodo mogli rešiti čez noč.

● IMV dela za izvoz; prav bi torej bilo, ko bi bilo manj težav pri nabavi surovin, ki jih dobavljajo domače železarne, prav bi bilo, ko bi laže in hitreje dobivali restrikcijska dovoljenja za uvoz pogonskih motorjev za svoje avtomobile. Zdaj, tako rekoč na pragu novega leta, še vedno ne vedo, kdaj bodo takšno dovoljenje dobili za prihodnje leto in ali ga bodo sploh dobili.

V zimskih mesecih letošnjega leta je tudi v Metalni v Krmelju in v Kovinarski v Vidmu-Krškem hud mraz močno zmanjšal proizvodnjo, deloma zaradi pomanjkljivih ogrevalnih naprav, deloma pa zato, ker so bila onemogočena montažna in druga dela, ki se sicer odvijajo na prostem. Kovinarska v Vidu-Krškem gradi nove prostore, ki bodo, kot je upati, pravočasno dograjeni. Ogrevanju velikih proizvodnih dvoran, ki so v navadi v kovinski industriji, pa bo treba posvečati več pažnje.

Gradbeništvo osredotočiti za ključne objekte

Našteli smo samo nekaj zelo perečih problemov, ki se prav lahko pojavijo tudi konec letošnjega in v začetku prihodnjega leta. Izpremenijo se lahko — če bodo ostali nerešeni — v resno oviro, ki bo preprečevala takšen začetek proizvodnje v prvih dneh leta, kakršnega si želimo. Prav bi bilo, ko bi o tem takoj, da ne bo prepozno, razpravljali vsi prizadeti delovni kolektivi (mi smo jih našteli samo nekaj!) in ko bi o tem rekle tehtno besedo tudi občinske skupščine.

Gradbeništvo ima svoje zmogljivosti raztresene po številnih majhnih gradbiščih. Najbrž bi kazalo zdaj, ob koncu sezone, vse zmogljivosti osredotočiti pri osrednjih objektih in tam zagotoviti pravočasno dograditev. V velikem podjetju bo lahko zaradi nedograjenih investicij proizvodnja manjša za nekaj sto milijonov, ki vplivajo na odstotek uresničitve plana v občinskem merilu. Vse napore je torej treba usmeriti v izgradnjo osrednjih objektov!

Proizvodni plani so velika obveznost vseh delovnih kolektivov in njihova prva dolžnost. Vsa leta doslej je proizvodnja v prvih dneh in mesecih leta šepala, to pa se je poznalo še dolgo potem, ker je takšne izpade težko nadoknaditi. Čas je, da tudi tu ustvarimo prelomnico in zagotovimo, da bomo začeli s polno paro že v prvih dneh. Poznejše razprave o subjektivnih in objektivnih vzrokih so slabo opravičilo.

● Od uresničevanja plana so odvisni dohodek podjetja, njegov razvoj in ● stroški proizvodnje, pa tudi izvoz. Zagotoviti neokrnjeno proizvodnjo v prvih dneh je zato že zdaj najodgovornejša naloga in dolžnost, kateri gre posvečati vso pažnjo. Ukrepajmo zdaj, dokler je še čas, da ne bo prepozno!

MILOŠ JAKOPEC

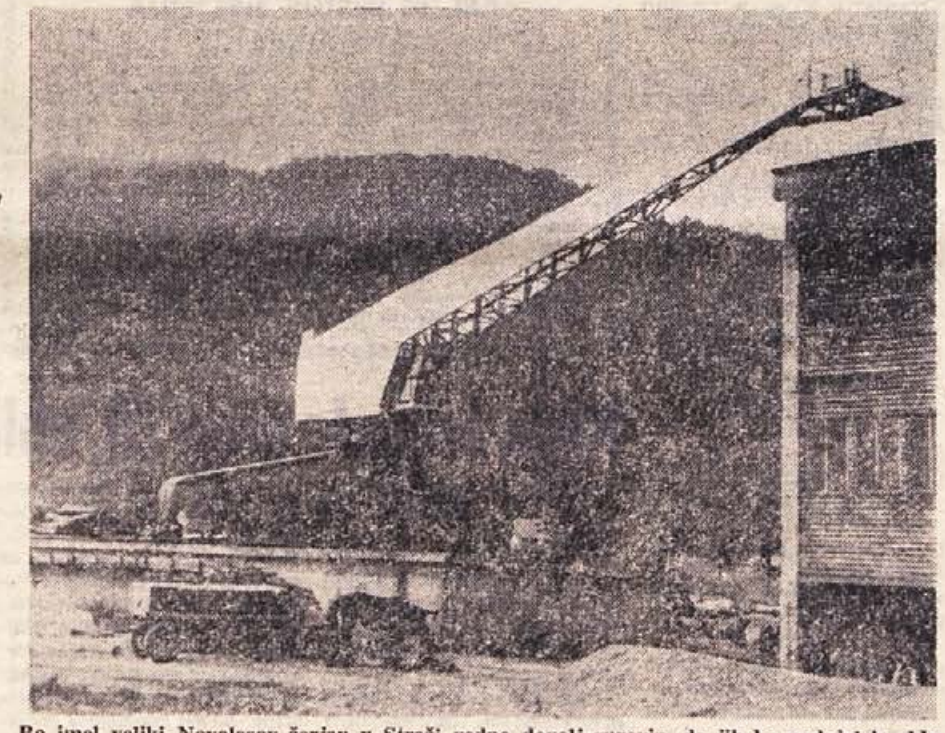

Bo imel veliki Novolesov žerjav v Straži vedno dovolj surovin, da jih bo podajal iz skladišča v predelavo? Samo od kolektiva tovarne Novoles to res ni odvisno — Dobavitelji lesa bodo morali izpolniti svoje obveznosti!

»Jedinstvo« o Skopju

Kanadski tednik »Jedinstvo«, ki v Torontu izhaja že vrsto let v srbohrvaškem jeziku, je v zadnjem času veliko pisal o Skopju. Tudi v številki od 23. avgusta, ki je izšla že mesec dni po katastrofi, je Skopju posvečenega največ prostora. Sodelavec tega lista g. Bolf in njegova soproga sta bila ob skopski nesreči na obisku v domovini, po potresu pa sta obiskala porušeno mesto in o tem napisala daljši članek.

»Jedinstvo« je poleg uvodnika na prvi strani posvetilo Skopju tudi celo 5. in 6. stran lista, kjer poziva vse Jugoslovane, živeče v Kanadi, naj prispevajo za ponesrečence, in posreduje bralcem več člankov in tudi pesmi, ki govore o porušenem Skopju.

Priprave za skrajšani delovni čas v tovarni celuloze in papirja

Razgovor s predsednikom komisije za pripravo 42-urnega delovnega tednika Vladimirom Gradiškom

Obrnili smo se na predsednika komisije za pripravo skrajšanega delovnega časa v tovarni celuloze in papirja »Djuro Salaj« v Vidmu-Krškem, da bi nam povedal, kako potekajo priprave za izvedbo te naloge.

— Ustavna določila predvidevajo 42-urni delovni tednik. Zanima nas, ali ste v vašem kolektivu v tem smislu že kaj ukrenili?

— Centralni delavski svet je določil posebno komisijo, ki je analizirala sedanje razmere in stanje glede organizacije dela, produktivnosti in discipline. Komisija je na osnovi zbranih podatkov pripravila predlog za izvedbo skrajšanega delovnega časa. Tu želim še poudariti, da je uvedba skrajšanega delovnega časa odvisna od temeljitih organizacijskih priprav in ukrepov ter predvsem od zavestnega sodelovanja celotnega delovnega kolektiva. Pričakujemo, da bo kolektiv to akcijo podprl, saj gre za velike koristi vseh članov kolektiva.

— Ali bo po vašem mnenju kolektiv ob manjšem številu delovnih ur mogel ustvariti toliko kakor dosedaj?

— Če hočemo uvesti skrajšan delovni čas, moramo nujno povečati produktivnost dela za 14,3 odstotka. To pa je mogoče doseči z boljšo organizacijo dela. Organizacija dela v našem podjetju bi lahko bila še boljša, saj niso izkoriščene vse možnosti za povečanje produktivnosti. Predvsem bo potrebno izboljšati delovno disciplino. Komisija je tudi ugotovila, da sedanja storilnost dela pri nekaterih posameznikih, kakor tudi v posameznih skupinah in oddelkih ni povsem zadovoljiva. Predvsem je storilnost problematična v vseh tistih organizacijskih enotah, kjer je obseg dela odvisen od storilnosti delavcev, na primer transport, skladišče lesa, priprave lesa, delavnice itd. Priznati pa moramo, da je storilnost dela povezana z materialno stimulacijo, ki pa trenutno ni najboljša. Lahko trdimo, da je ravno v storilnosti še dovolj rezerv. Potrebno bo tudi bolje izkoristiti naše proizvodne zmogljivosti. Ugotovljeno je namreč, da so naše proizvodne realne zmogljivosti izkoriščene le z 80 odstotki. Dinamika proizvodnje ni ustaljena. Povprečna mesečna proizvodnja v zadnjem letu in pol znaša 5.631 ton, medtem ko je v posameznih mesecih znašala nad 6.200 ton. Tudi tu so torej precejšnje neizkoriščene rezerve. Tudi zmanjšanje stroškov lahko ogromno pripomore k povečanju produktivnosti dela. Največja možnost produktivnosti je vsekakor z novimi investicijami. Toda te ugodnosti ne bomo izkoristili za prehod na skrajšanje delovnega časa, ker moramo izkoristiti vse možne rezerve pri starem obratu. Teh rezerv pa je še vedno precej.

— Kako nameravate izvesti 42-urni delovni tednik?

— Postopoma; komisija je predlagala, naj bi se najprej uvedel v tistih organizacijskih enotah, kjer imajo delavci najtežje delovne pogoje. Prednost naj bi imele tiste enote, kjer bodo poostrili delovno disciplino in s tem povečali delovno storilnost na predvideno stopnjo. Od skrajšanega delovnega časa bomo imeli velike koristi, saj bomo delali na mesec 26 ur manj kot dosedaj, osebni dohodki pa bodo kljub zmanjšanemu številu delovnih ur ostali isti ali pa se bodo celo še povečali. To pa je smoter akcije in našega ustavnega določila o skrajšanem delovnem času. Tu želimo še povedati, da je komisija v sklopu predloga za uvedbo 42-urnega delovnega časa sprejela načelne ukrepe za izboljšanje delovne discipline v podjetju. Namen teh ukrepov je zagotoviti največjo zavestno delovno disciplino, kar je vsekakor pogoj za uspešno delovanje celotnega podjetja. Disciplinski ukrepi, ki jih je sprejela komisija, so predvsem usmerjeni na tista področja, kjer je opaziti največ kršitev delovne discipline. Problematično je netočno prihajanje na delovna mesta, podaljševanje odmora, izhodi iz podjetja, nerednosti posameznih služb in neupravičeni izostanki.

Zadnjo besedo o našem predlogu pa bodo izrekli še člani kolekti a **Drago Kastelic**

Novi prostori za vzgojo gostincev

Stavba, v kateri domuje novomeški samopostrežni obrat družbene prehrane, se je letos spet izpremenila v gradbišče. Dvignili jo bodo za eno nadstropje, nato pa bo v njej dobil novi »dom« Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva, ki se je doslej stiskal v zasilnih prostorih stavbe občinskega sindikalnega sveta. Z 21 in pol milijoni dinarjev bo urejenih 507 kvadratnih metrov koristnih površin, kjer bodo učilnice, sanitarne naprave, eksperimentalna kuhinja in upravni prostori za pouk bodočih gostinskih delavcev. V znesku so všteti tudi stroški za postavitev centralne kurjave.

Razvijajoči se turizem na našem področju bo zahteval vedno več dobro izobraženih in izvežbanih gostinskih delavcev. Do konca 7-letnega perspektivnega programa, to je do leta 1970, bodo samo Šmarješke in Dol. Toplice potrebovale približno 300 novih gostincev. Izučil in usposobil jih bo Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva. To mu bodo v nemajhni meri omogočili urejeni učni in ostali prostori, ki so bili doslej velika ovira. Nedeljski in prehodni (tranzitni) turizem, v kakršnega se bomo morali pri nas vse bolj in bolj usmerjati, ne bo terjal tako velikih investicij kot stacionarni, zato pa bomo potrebovali toliko več urnih in ustrežljivih gostinskih delavcev. Nudila jih bo lahko samo šola, v našem primeru Zavod za napredek gostinstva in gospodinjstva.

Novi prostori — pogoj za verifikacijo šole

V prvem polletju letos se je v zavodu izučilo 52 gostinskih vajencev, ki so se izobraževali v okviru vajenskega pouka, 36 odraslih gostincev se je na krajših tečajih usposobilo za kuharstvo in strežbo, razen tega pa je zavod priredil 5 tečajev za hitro pripravo toplega obroka in za pripravo domačih specialitet. Te tečaje je obiskalo okoli 60 gostinskih delavcev, v ostalem izobraževalnem programu pa je zavod omogočil polkvalifikacijo 31 in kvalifikacijo 24 gostincem. Vsega skupaj je torej v prvem polletju letos zavod posredoval strokovno izobrazbo približno 200 gostinskim delavcem. Za vse to je bila na razpolago ena sama učilnica z majhno kuhinjo, v kateri se je lahko pri praktičnem pouku gnetlo hkrati le 10 ljudi.

Ker republiški svet za šolstvo pripravlja letos šolsko reformo tudi srednjih in ostalih strokovnih šol, bodo morale te, da bi lahko poslovale, po izidu predpisov, ki so še v javni razpravi, zadoščati določenim pogojem. Tem pogojem zavod v dosedanjih prostorih prav gotovo ne bi mogel zadostiti. Izgubili bi pomembno izobraževalno ustanovo, ki bo odigrala nemajhno vlogo pri izobraževanju za nas tako potrebnega gostinskega kadra. S pomočjo gospodarske zbornice za okraj Ljubljana, ki je prispevala 22 milijonov za preureditvena dela, pa bo zavod v novih, sodobno urejenih in opremljenih prostorih zadostil zahtevam verifikacije.

»Sredi novembra se bomo selili!«

Tako povedo učiteljice zavoda sijočih oči, saj so se že naveličale dolgoletnega utesnjevanja ter bodo zato pomenili zanje novi prostori pravo odrešitev. V preurejenem prvem nadstropju bosta dve učilnici s skupno površino 75 kvadratnih metrov. Ločeni bosta s premično steno, da bi lahko bil, če bo potrebno, pouk v enem samem prostoru. Poleg obeh učilnic bo jedilnica z zunanjo gostinsko teraso. Na terasi in v jedilnici se bodo gojenci in gojenke priučevali strežbi. V sodobno opremljeni eksperimentalni kuhinji, ki bo imela štedilnik na trdo kurivo, plinski ter električni štedilnik ter vse ostalo, s čimer se bodo bodoči gostinci srečevali v kuhinjah gostinskih obratov, bo 14 delovnih mest. Ker se lahko pri praktičnem pouku na enem delovnem mestu priučuje po več učencev hkrati, bodo zmogljivosti eksperimentalne kuhinje popolnoma zadoščale. V prvem nadstropju bodo še priročna shramba, ločene moške in ženske sanitarne naprave (stranišča, garderobe in kopalnice), ter predveža na stopnišču.

V drugem nastropju, ki ga bodo začeli graditi te dni, bo pravzaprav dograjena samo podolžna polovica stavbe, obrnjena proti sindikalnemu domu. Tam bo konferenčna soba, sodobno urejena pralnica in likalnica (oboje za učne namene), sanitarije ter 4 upravni prostori zavoda. Preostali, podstrešni del bodo uporabljali za sušilnico perila.

V polovici vrhnjega dela stavbe, kjer za zdaj ne bodo dogradili drugega nadstropja, bi kazalo to kljub pomanjkanju denarja narediti. Zavod bi lahko tam imel samska stanovanja za učiteljice, ki bi jih lahko pozneje v skladu s potrebami preuredili tudi v učne prostore.

Učni program je pripravljen

Za nakup popolne opreme bi potrebovali 4 do 5 milijonov dinarjev. Ker ni dovolj sredstev, se bodo zadovoljili z najnujnejšo, ki bo veljala približno 3 milijone dinarjev.

V zavodu so že pripravili učni program, ki je v skladu z navodili odprtega pisma republiškega sveta za šolstvo o reformi strokovnega šolstva, ki je še v javni razpravi. Program bodo natisnili v 2 tisoč izvodih in ga razposlali vsem gostinskim in turističnim organizacij. Prav bo, če ga bodo povsod vzeli kar se da resno, saj sta od mladih gostincev, ki jih bo izobrazil zavod, v veliki meri odvisna razvoj in uspeh našega turizma.

M. J.

PISMA UREDNIŠTVU

CESTA IN MOST V SEVNICI

Tovariš urednik!

V zadnji številki Dolenjskega lista sem bral o ureditvi trga Sevnica, menim pa, da k ureditvi spada tudi tole:

Večkrat sem potoval od naselja Impolca do Sevnice in vsakokrat sem na sevniškem mostu naletel na delavce, ki so ga popravljali. Omenjena cesta pa je v takem stanju, da je bolj podobna gozdni poti kot pa pravi cesti. To vedo vsi šoferji, ki na njej kvarijo vozila. Mar ne bi kazalo enkrat most temeljito popraviti, zraven pa še cesto?

Pa še to: od železniške postaje Blanca do Sevnice je 8 kilometrov vožnje z vlakom. Med tema postajama je vas Brezje, Dom onemoglih na Impolci ter še vasi Studenec, Zavratec, Rovišče, Novo, Ponikve, katerih prebivalci imajo v Sevnici vedno opravke. Ker je cesta tako slaba, bi morda kazalo pri Brezju uvesti zasilno železniško postajo. S tem bi bilo prebivalcem teh krajev zelo ustreženo. Med Brezjem in Domom onemoglih pa bi zelo prav prišel kak star železniški most. Morda tisti, ki je bil svoječasno na ljubljanskem železniškem kolodvoru? Prav gotovo bi imeli oskrbovalci v Domu onemoglih, če bi vse to uredili, več obiskovalcev. Tako pa se vsak boji slabe ceste in pa hoje.

Občinska skupščina v Sevnici naj bi razmislila o tem ter se o vsem pogovorila z volivci!

ALOJZIJ LUKANČIČ
Ljubljana,
Vojkova ulica 19

ALI PRI »GORJANCIH« NOČEJO DENARJA?

Tovariš urednik!

Pred dnevi sem bil v Kamencah z ženo in otrokom na počitnicah. Ker mimo hiše vozijo vsi avtobusi, sem skušal rezervirati sedež in bil voljan plačati še kaj več, če bi v bližini Kamenc avtobus ustavil, da bi mi ne bilo treba z otrokom in prtljago v mesto na avtobus. Vem namreč, da zagrebški avtobusi radi ustavljajo, če jih kdo poprosi. V pisarni avtobusnega podjetja »Gorjanci« na Novem trgu sem vprašal, če je to mogoče, pa so odgovorili, da ne bodo ustavili, češ da ne smejo. Jaz pa sem rekel, da bom pač prosil zagrebški avtobus za to uslugo in vem, da mi jo bodo naredili. »Pa ga dajte!« je bil odgovor.

Ne gre tu samo zame! Prebivalci Kamenc, Zdinje vasi, Bučne vasi in drugi, morajo vedno v mesto na avtobus, da se od tam mimo domačih vasi peljejo v svet. Večina jih hodi raje na vlak. Lani so omenjeno podjetje že naprosili, če bi vsaj nekateri avtobusi ustavljali kje na kartejevskem priključku ceste, pa jim ni uspelo. Menim, da bi lahko tudi pri domačem podjetju bili tako ustrežljivi, kakor so Zagrebčani. Saj bi si tem zaslužili! Ali denarja res ne potrebujejo? Ali jim je vseeno, če so zaradi takega poslovanja ljudje nezadovoljni?

Jože Breznik-Sine,
Loke 10 a, Trbovlje

KAM Z JABOLKI?

Tovariš urednik!

V 39. številki Dolenjskega lista je v članku z gornjim naslovom tov. Jože Kozole z Velikega Kamna kritično ocenil delovanje kmetijske zadruge Brestanica, predvsem kar se tiče odkupa sadja, odkupnih in prodajnih cen ter zanemarjanja kooperacijske proizvodnje s strani kmetijskega strokovnega kadra. Na omenjeni članek dajemo naslednje pojasnilo:

Kmetijska zadruga Brestanica je prek svojih odkupnih skladišč v Brestanici in na Velikem Kamnu takoj ob začetku odkupne sezone za sadje začela s to akcijo. Ponuda ranih sort jabolk je bila majhna, verjetno zato, ker so kmetje rana jabolka predelali v jabolčnik. Pisec članka tov. Kozole se zaradi prodaje jabolk ni zglasil v nobenem od naših odkupnih skladišč, kjer bi jih v vsakem primeru lahko vnovčil. Le enkrat je slučajno, ko je čakal na avtobus, naši uslužbenki tov. Mariji Ajdovnik omenil, da se pelje v Maribor, kjer namerava jabolka prodati. Normalno, kot vsako leto, odkupujemo sadje, seveda po dnevnih tržnih cenah. Jasno je, da posamezna zadruga ne more določiti posebnih, to je višjih odkupnih cen.

Ne vemo, kam meri pisec članka, ko omenja visoke prodajne cene, verjetno misli na cene reprodukcijskega materiala. Če bi naše cene primerjali s cenami pri sosednjih kmetijskih zadrugah, potem tega ne bi mogel trditi. Ugotovil bi namreč, da so cene pri nas iste, včasih pa tudi za malenkost nižje. Neutemeljena pavšalna trditev o višjih cenah v tem primeru ni na mestu, zveni celo kot malce zlonamerna.

Pa še o stiku naše kmetijske strokovne službe s kooperanti. Kmetijski tehniki so si proizvodnjo v kooperaciji ogledali vsaj enkrat na območju cele zadruge. Večkrat tega niso mogli storiti, ker so močno angažirani pri vse večji lastni kmetijski proizvodnji v zadrugi. Tako je tudi pisca članka tov. Kozoleta obiskal naš tehnik tov. Milan Sotošek. Pojasnil mu je, da je pšenica slaba zaradi tega, ker je bila prepozno sejana, in da je za površino porabil premajhno količino semena. Pšenica je bila tudi močno rapleveljena. Za ilustracijo naj povemo, da so posamezniki z Velikega Kamna prihajali v upravo zadruge in opozarjali na zapleveljeno njivo tov. Kozoleta, bali so se namreč, da se bo osat zasejal po celi okolici. Herbicidi, ki služijo za zatiranje plevela, so tov. Kozoletu na razpolago v naši poslovalnici, ki ni od njega oddaljena niti 1 km. Če bi bil tov. Kozole zainteresiran za boljši pridelek pšenice oziroma da bi rešil, kar se je še dalo rešiti, bi gotovo kaj ukrenil in uničil plevel. Tudi sosedom bi s tem napravil uslugo. Pred žetvijo je tov. Kozole pismeno zaprosil zadrugo za strokovno ugotovitev majhnega pridelka pšenice, s čimer si je nameraval izposlovati znižanje davka. Ustno smo mu pojasnili, da je za to pristojna kmetijska inšpekcija pri občinski skupščini, seveda če ima za to osnovo.

Menimo, da je tov. Kozole, ko govori v imenu večine prebivalcev Velikega Kamna, posplošil le svoje gledanje in svoj odnos do kmetijske zadruge. Tako mislijo tudi nekateri sosedi. Na vsak sestanek, ki bo sklican, smo pripravljeni poslati svojega zastopnika, da bi podobna vprašanja rešili v osebnem stiku, ob sproščenem razgovoru. Tako bi odpadla včasih nepotrebna polemika v časopisu.

Za kmetijsko zadrugo Brestanica Slavko Zakšek, upravnik.

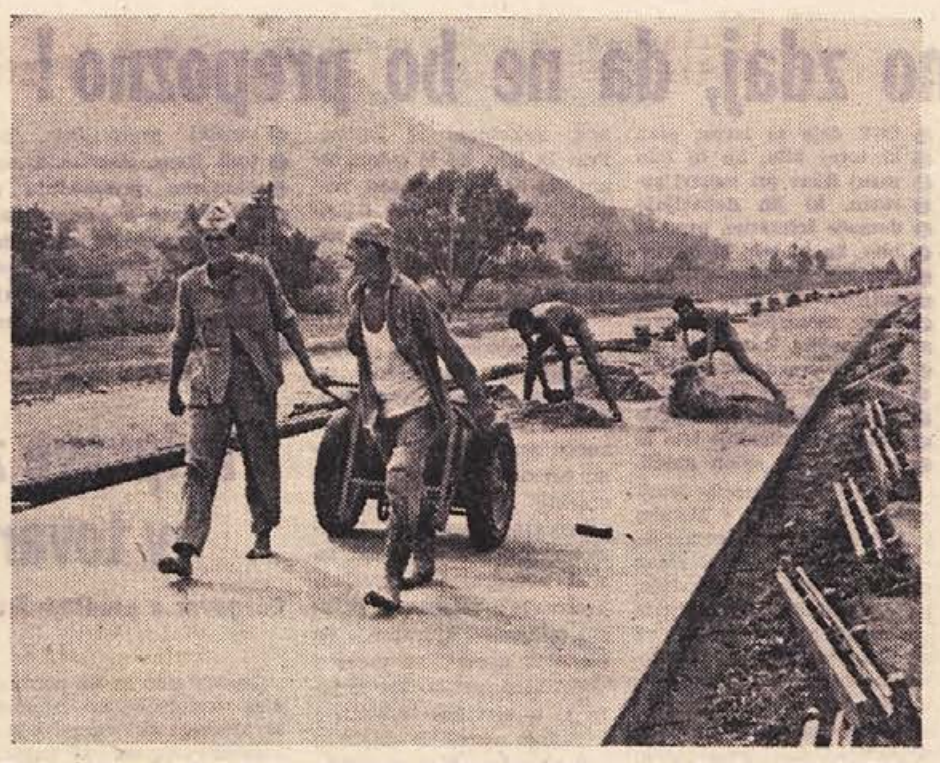

Ta mesec bo veliko delo jugoslovanske mladine in naših narodov končano: od Ljubljane do južnega dela države bo stekla moderna avtomobilska cesta, ponos naših mladinskih delovnih brigad

Udarna in pohvaljena VII. ljubljanska

■ Dela na avtomobilski cesti v Srbiji teko s pospešenim tempom. Komandant glavnega štaba MDB Zdravko Krvina je nedavno izjavil, da bo mladina cesto zgradila pred rokom in s tem ponovno dokazala svojo voljo in moč.

■ V zadnji fazi izgradnje avtomobilske ceste sodeluje tudi VII. ljubljanska MDB Karla Destovnika-Kajuha.

»Kdaj je brigada odšla na avtomobilsko cesto?« smo vprašali komandanta VII. ljubljanske Franca Vovka (preds. obč. komiteja ZMS v Trebnjem), ki se je prejšnji teden krajši čas mudil v Sloveniji.

»31. avgusta. V Srbijo je prispela prve septembrske dni.«

»Koliko brigadirjev šteje?«

»Sto.«

»Od kod so in kaj so po poklicu?«

»Brigado sestavljajo mladinci in mladinke iz ljubljanskega okraja. V njej je zbrana mladina domala iz vseh občin. To so dobri brigadirji. Brigada pa je kmečko-delavskega sestava.«

»Kje ste se utaborili?«

»V mladinskem naselju MLADOST v Vel. Mokrem Lugu pri Beogradu.«

»Vaša specialna naloga?«

»Brigada dela cestne objekte — mostove, propuste, nadvoze, podvoze itd. — na odseku avtomobilske ceste Beograd—Osipaonica.«

»Je delo naporno?«

»Brigada ga zmore. Za nas ni nobeno delo pretežko.«

»Kako ste se prebili skozi dekade?«

»V prvi dekadi je bila brigada pohvaljena; delovno normo je presegla za 34 odstotkov. V drugi dekadi pa je postala udarna. Res, da je dosegla manjšo delovno storilnost kot v prvi dekadi (121 odstotkov norme), so se pa uredili brigadni odnosi in razgibalo notranje življenje, kar da veliko točk kandidatu za udarništvo.«

»Se boste tudi v prihodnje trudili, da bi dosegli take uspehe?«

»Brigada bo skušala s svojim uspehom dokazati, da je ena najboljših slovenskih MDB na tej cesti.«

»In kdaj se vrnete v Slovenijo?«

»Okrog 20. oktobra.«

Ko je Franc Vovk odhajal k svojim brigadirjem, smo mu želeli: »Še veliko uspehov, tovariš komandant!« I. Z.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Vinko Varlec, Ivan Pograjc, Franc Spendal**, člani kolektiva splošne bolnišnice v Novem mestu; **Franc Štirn, Rudi Barbo, Bogo Spiletič, Franc Kren, Stane Ilc**, člani kolektiva KGPK Novo mesto; **Marija Pibernik, Anton Zupančič, Fani Doblehar, Zofka Lindič, Terezija Regina, Nikola Pajić, Ana Klemenčič, Anica Bartolj, Milan Seničar, Marija Turk, Jože Jakše, Cilka Rozman, Jožefa Murn, Vinko Grm**, člani kolektiva Industrije obutve iz Novega mesta; **Marinka Smalc, Tončka Jenič**, člani kolektiva Krka, Novo mesto; **Janez Kastelic, Alojz Poljanc, Jakov Perman, Marjan Kraševec, Tone Muhič, Janko Brajdič, Anica Mugerli, Franc Muhič, Anton Ucman, Ivan Rabzelj, Anton Bojanc, August Modic, Tone Potokar, Anton Pavlič**, člani kolektiva Komunalno podjetje, Novo mesto; **Edi Lesjak**, član kolektiva Mesarija, Novo mesto; **Slavko Muhič**, član kolektiva Iskra, Semič; **Alojz Djakovič**, vojak iz VP, Novo mesto.

»Ne razumem teh ljudi . . .«

Angela Pekez, ki dela v »mastnem« oddelku v »KRKI«, je pred pričetkom dela v popoldanski izmeni pokazala drobno knjižico, v kateri so posnetki o katastrofi v Skopju in podrobnosti po potresu. Knjižico je sama že prebrala, v tovarno pa jo je prinesla zato, da bi pokazala, tistim sodelavkam, ki se še obotavljajo vpisati posojilo. Pekezova je imela solze v očeh, ko je dejala, da ne razume ljudi, ki se ne odzovejo klicu na pomoč.

Tudi mi jih ne razumemo! -ku

V tovarni zdravil so se lepo izkazali

V novomeški tovarni zdravil »Krka« je doslej vpisalo ljudsko posojilo od 427 zaposlenih že 349 oseb ali 81 odst. Ker je na dopustih še 62 ljudi, med njimi nekaj na potovanjih, 16 članov kolektiva posojila še ni vpisalo. Skupno so delavci in uslužbenci tega podjetja vpisali že 2.428 tisoč din ali 93 odst. od predvidenega zneska. Posebno so se izkazali naslednji tovariši in tovarišice: direktor mr. ph. Boris Andrijanič je vpisal 90 tisoč din posojila, pomočnica direktorja mr. ph. Marta Slapar 80.000 din, ekonomist J. Miklič 66.000 din, inž. A. in mr. ph. M. Povšetova 92.000 din, šef splošnega oddelka J. Malič 61.000 din, ekonomist J. Bajuk 50.000 din in biologinja B. Razinger 50.000 din. Vpisna akcija se načaljuje.

L. B.

V Semiču zbrali že 3 milijone

ZBRALI že 3 milijone posoji

Prebivalci Semiča so se človekoljubni akciji za vpis ljudskega posojila za izgradnjo Skopja lepo izkazali, saj so zbrali že 3,000.000 din. Vpisovanje posojila še traja, tako da bo ta številka bržkone presežena.

Naša armada pred 20. obletnico AVNOJ

Komaj poldrugi mesec nas loči od našega letošnjega največjega jubileja — 20. obletnice AVNOJ. Letos bomo 29. november proslavili še bolj svečano kakor po navadi. Posebno vojska je poskrbela, da bo spored letošnje proslave nadvse bogat.

Dom JLA v Novem mestu pripravlja več manifestacij v okviru proslave občinskega praznika, 20. obletnice drugega zasedanja AVNOJ in dneva armade, kar zajema skoraj eno tromesečje proslav.

Za dan armade bodo v Domu JLA slovesne akademije. Vojaki bodo ob teh praznikih obiskali številna podjetja in ustanove v mestu in se seznanili z delavskim samoupravljanjem. Organizirali bodo kulturno-zabavni program za mladino Novega mesta. V osnovnih šolah bodo učenci pisali nalogo o dnevu JLA. Najboljše naloge bodo nagrajene. Posebna delegacija bo obiskala predsednika občinske skupščine. Razen razstave v vojašnici, ki bo posvečena 20. obletnici AVNOJ, bodo v mestu urejene izložbe z ustreznimi fotografijami, več oficirjev pa bo predavalo v podjetjih, ustanovah in organizacijah.

Ob proslavi dneva republike in dneva JLA bo Dom JLA organiziral gostovanja gledališč. Tudi dvoje primernih filmov bodo prebivalci lahko gledali, in sicer po znižani ceni. Vojaki bodo sodelovali pri proslavi, ki bo posvečena dograjeni avtomobilski cesti »Bratstva in enotnosti«. Ta proslava bo za Novo mesto 30. novembra in 1. decembra. Mimo tega so predvideni skupni izleti v nekatere zgodovinske kraje v okolici Novega mesta in številna športna tekmovanja.

Spored proslav je torej zelo obširen in tak, da se ga bomo gotovo vsi še dolgo spominjali.

Edo Pezzi

Bodočnost Šmarjeških Toplic

Kolektiv zdravilišča Šmarješke Toplice skrbno pripravlja 7-letni perspektivni načrt razvoja svojega zdravilišča. Predvidene denarne naložbe, s katerimi bodo zmogljivosti naprav povečali, so razdelili v dve obdobji. V prvi stopnji preureditve, za katero bodo potrebovali okroglo 230 milijonov dinarjev, nameravajo zgraditi več letnih hišic za nastanitev gostov v sezoni. Stavbe bodo gradili v najbolj ceneni izvedbi, brez ogrevalnih naprav. Te hišice bodo omilile pomanjkanje ležišč, ki je zlasti očitno v sezoni. Razen tega imajo v načrtu gradnjo terapevtskega objekta, ki bo centralno ogrevan in bo s kopališkimi napravami povezan po podzemnem in deloma nadzemnem zasteklenem hodniku, ki bo prav tako ogrevan. V glavni stavbi bodo preuredili sanitarne naprave, uredili centralno kurjavo in zgradili dvigalo, ker se zlasti srčni bolniki zelo neradi odločajo za ležišča v višjih nadstropjih.

V drugi stopnji rekonstrukcije imajo v načrtu gradnjo turističnega centra. Zgradili bodo olimpijski plavalni bazen, poseben plavalni bazen, ki bo pokrit in uporaben tudi pozimi, ter avtokamp. V turističnem delu zdravilišča je predvidena samopostrežna restavracija, poleg nje pa še drugi potrebni objekti. Računajo, da bi morale zmogljivosti turistinčega dela zadoščati za sprejem 5000 turistov na dan. Ker so načrti še v izdelavi, ne vedo, koliko sredstev bo potrebnih za to.

Posojilo za Skopje je moralno-politična obveznost

Borci ene izmed enot novomeške garnizije JLA na kratkem oddihu nekje na Dolenjskem. Dobre volje in šal med veselimi fanti nikoli ne zmanjka — in všeč jim je pri nas, to vam vedno radi povedo!

Vojak Nikola Milinković je vpisal 50.000 dinarjev

V vsej naši državi poteka ena od največjih povojnih akcij — vpis ljudskega posojila za zgraditev porušenega Skopja. In spet so naši ljudje pokazali vso svojo zavest in človekoljubnost! Z vsemi razpoložljivimi sredstvi in možnostmi pomagajo bratskim Skopjancem, da bi ti lahko čimprej pozabili letošnji 26. julij in vse, kar jim je ta usodni dan prinesel.

Vpis posojila srečamo vsepovsod: v podjetjih, ustanovah, organizacijah, v Jugoslovanski ljudski armadi itd. Vpisano posojilo raste iz dneva v dan. Obiskali smo vojašnico v Novem mestu in prisostvovali vpisu posojila vojakov. Verjemite, da je bilo čudovito teh štirideset minut, ki smo jih preživeli v družbi vojakov in njihovih starešin. Toliko pozornosti, toliko sočutja! In veliko posojil Skopju. Naj omenimo samo en primer, vojaka Nikolo Milinkovića.

»Tovariš kapetan,« je rekel Nikola, ko je stopil k mizi pred vpisno komisijo, »vpišite — 50.000 dinarjev. Grem takoj ponje na pošto.«

V učilnici aplavz. Čestitanje.

»Skopje je naše, tovariši,« je nadaljeval vojak Nikola Milinković. »Skopje je del nas, na silo odtrgan, toda ne za dolgo. Zgradili bomo novo Skopje. Ali moremo prebivalce Skopja pustiti, da čakajo zimo pod šotori? Ali si moremo zamisliti otroke, starce in žene še naprej živeče v parkih? Ne, mi, Jugoslovani, tega ne bomo pustili. Neštetokrat smo pokazali, kaj smo. Tokrat bomo to pokazali tako kot še nikoli. Pokazali, kaj je bratska pomoč!«

Njegove besede so izzvenele v skandiranju vojakov: »Hočemo novo Skopje, hočemo novo . . .«

Potem so se vrstili vojaki, eden za drugim. Zvonko Mavrin je dal 22.000, desetar Dušan Vasiljević — 16.000, Josip Horvat — 15.000, Božidar Kovačević — 5.000 dinarjev. Kolikor je kdo mogel. Vojaki in starešine so tako spet dali svoj prispevek. Spet so pripadniki JLA sodelovali v plemeniti, človekoljubni akciji.

To je Armada, tista Armada, ki nas je obranila, dvignila in ki danes materinsko skrbi za nas.

Edo Pezzi

Za posojilo precej razumevanja

V Topliški dolini lepo poteka podpisovanje posojila za pomoč Skopju. Na sestanku krajevnega odbora so izbrali 20 poverjenikov, ki po vaseh tolmačijo pomen posojila. Težave imajo pri delu zaradi tega, ker je zdaj čas trgatve in večine gospodarjev ni doma. Kljub vsemu smo doslej zbrali že okoli pol milijona dinarjev in računamo, da bo do konca vpisne akcije znesek še precej narastel.

Ko vpisujete posojilo, ne pozabljajte, da je na tisoče družin v Skopju ostalo brez strehe in najnotrebnejšega

V Vidmu-Krškem že nad 68 milijonov

V občini Videm-Krško so do 12. ure 7. oktobra vpisale gospodarske organizacije in državljani 68,192.000 dinarjev posojila za pomoč Skopju. Od tega je 21 gospodarskih organizacij iz skladov vpisalo 26,699.000 dinarjev, 4209 delavcev in uslužbencev 37, milijonov 508.000 dinarjev, 157 kmetov 441.000 in 117 obrtnikov ter ostalih 3,544.000 dinarjev. Vpisovanje ljudskega posojila pri kmetovalcih še traja in so zato podatki nepopolni. Tudi večina zavednih kmetov se je odzvala pozivu in je pričakovati, da bo te dni skupni znesek kmetovalcev narasel.

Med prvimi se je pozivu odzval kolektiv tovarne celuloze in papirja »Djuro Salaj«, ki je iz skladov prispeval 15,000.000 dinarjev, razen tega pa je 1120 zaposlenih vpisalo do 7. oktobra 11,547.000 dinarjev. Kolektiv tovarne celuloze je pri tej akciji pokazal veliko zavest in sočustvovanje s ponesrečenci. Tudi ostali kolektivi v videmsko-krški občini so vpisali posojilo po svojih zmogljivostih. Tako je ruđnik rjavega premoga na Senovem vpisal iz skladov 3,500.000 dinarjev, 805 članov kolektiva pa 5,002.000 dinarjev. Elektrarna v Brestanici je iz skladov prispevala 3 milijone dinarjev, 167 članov kolektiva pa kar 2,096.000 dinarjev; »Kovinarska je iz skladov prispevala 1,500.000 dinarjev, 225 vpisnikov iz tega kolektiva pa 2,418.000 dinarjev. Izkazal se je tudi kolektiv Elektro-Krško: iz skladov je prispeval 1,000.000 dinarjev, 145 zaposlenih pa 1,580.000 dinarjev, Gradbeno podjetje »Sava« je vpisalo iz skladov 600.000 dinarjev, 206 zaposlenih pa 1,257.000 dinarjev. Konfekcija papirja je iz skladov vpisala 200.000 dinarjev, tovarna čokolade in peciva »Imperial« pa 400.000 dinarjev itd. 108 uslužbencev občinske skupščine je vpisalo 1,244.000 dinarjev, 29 uslužbencev službe družbenega knjigovodstva pri Narodni banki pa 225.000 dinarjev. 14. vpisnikov na vpisnem mestu na občinskem odboru SZDL pa je vpisalo 395.000 dinarjev.

D. K.

TREBNJE: do torka 10,7 milijona dinarjev

V trebanjski občini so do ponedeljka občani vpisali 10 milijonov 733.000 din ljudskega posojila. Od tega je 1318 delavcev in uslužbencev vpisalo 8 milijonov 478.000, kmetje in ostali občani pa 2 milijona 255.000 din. Akcija poteka zadovoljivo, občani pa, ki pravilno razumejo pomoč bratskemu makedonskemu ljudstvu, vpisujejo vsak po svojih možnostih.

Od gospodarskih orgnizacij sta vredna pohvale zlasti zdravstveni dom v Trebnjem, kjer je 22 vpisnikov prispevalo 362.000 din, oziroma posameznik povprečno 16 tisoč 454 din, in kmetijska zadruga v Trebnjem, kjer je 182 zaposlenih vpisalo 1 milijon 477.000 oziroma posameznik povprečno 8115 din.

Zelo dobro so se pri vpisu izkazali nekateri zasebni obrtniki in kmetje ter ostali. Med rugimi je **Ivan Tori**, upokojenec iz Mokronoga, vpisal 18.000 din, **Ivan Tori ml.**, ključavničar, pa 50.000 din. **Viktor Grmovšek**, gostilničar v Trebnjem, je vpisal 50.000 din, **Franc Zeljko**, nad 60-letni mizar iz Račjega sela, pa tudi 50.000 din.

Tokrat so se odrezali srednji kmetje **Franc Zgajnar** in **Janez Šere** iz Drečjega vrha ter **Alojz Papež** iz Vel. Strmice, ki so vpisali vsak po 30.000 din. Mali kmet **Alojz Umbaergar** iz Vel. Gabra je vpisal 15.000 din, **Ivan Slak**, uslužbenec trgovskega podjetja »Gradišče« v Trebnjem, in **Marjan Zamljič**, šolski upravitelj v Vel. Gabru, pa sta prispevala vsak po 30.000 din. Med upokojenci sta po 5000 din vpisala še **Andrej Gorjup** in **Janez Vrabec** iz Mokronoga.

Takih posameznikov bi lahko našteli še več.

METLIKA: nad 6 milijonov posojila

Po podatkih vpisne komisije na področju metliške komune so do 8. oktobra vpisali posojilo naslednji delovni kolektivi: KZ Metlika in posestvo v Logu 477.000 din, Lesnopredelovalna industrija Suhor 422.000 din, Vino Brežice — klet Metlika 78.000 din, Pečarija v v Gradcu 43.000 din, STP Metlika 148.0000 din, Pekarija v Metliki 42.000 din, Klavnica in mesnica v Metliki 70.000 din, »BETI« (Metlika) 1,003.000 din, osnovna šola Metlika 256.000 din, osnovna šola Podzemelj 126.000 din, osnovna šola [illegible] muzej 24.000 din, Komunalna uprava v Metliki [illegible] din, zavod za zaposlovanje invalidov in dela manj zmožnih oseb 480.000 din.

Lekarna v Metliki 63.000 din, zdravstveni dom Metlika 150.000 din, Dom počitka v Metliki 45.000 din, občinski odbor SZDL Metlika 35.000 din, občinska skupščina Metlika 268.000 din, posamezniki 747 tisoč dinarjev, Novoteks II. 908.000 din, silos Gradec in Rosalnice 92.000 din, železniški uslužbenci iz Metlike in Gradca 77.000 din.

Postaja LM Metlika 83.0000 din, kino Metlika 3000 din, DES — obrat Metlika 36.000 din, pošta Metlika in Gradac 50.000 din, poslovalnica »Peko«, Metlika, 16.000 din, poslovalnica »Borovo«, Metlika, 32.000 din.

Skupaj so občani metliške komune vpisali že 6,025.000 din posojila, akcija pa se še nadaljuje.

Brežice: do torka že 35,846.000 din

Do torka zjutraj so v brežiški občini vpisali skupno že 35 milijonov 846 tisoč dinarjev, od tega:

47 gospodarskih organizacij 7,400.000 dinarjev; 3091 uslužbencev in delavcev 17 milijonov 182 tisoč dinarjev; 817 kmetov je vpisalo doslej 2,089.000 dinarjev, 198 obrtnikov in drugih poklicev pa 2,766.000 dinarjev. Zelo lepo so razumeli potrebo po obnovi Skopja tudi pripadniki JLA v brežiški občini, saj so do torka zjutraj vpisali že 6,409.000 dinarjev.

Vpisovanje ljudskega posojila se nadaljuje; vpisne komisije na vaseh, ki jih vodijo krajevne organizacije SZDL, vabijo te dni k vpisu posebno kmetovalce. Najbolj so se doslej izkazale z uspešnim delom KO SZDL **Orešje, Župelevec in Loče**, med kolektivi pa uslužbenci in delavci **splošne bolnišnice v Brežicah, Obrtnega kovinskega podjetja v Dobovi** in kolektiv podjetja **Metal v Jesenicah na Dolenjskem.**

Vpisni rok se bliža koncu

Vpisovanje ljudskega posojila za obnovo Skopja se v novomeški občini uspešno nadaljuje. Na ponedeljkovem posvetovanju pri občinskem odboru SZDL so povedali, da je akcija zajela pretežni del občine, tako delovne organizacije kot zasebne kmetovalce, obrtnike in ostale. Na področju nekaterih krajevnih organizacij SZDL so vpisovanje zaključili že prejšnji teden. Med najuspešnejšimi so bili vpisovalci krajevnih orvas—Brod, pa tudi v Kronovem, kjer so prebivalci vpisali 100.000 dinarjev. Zelo dobro vpisujejo tudi na področju Soteske. Tudi tokrat so se izkazali nekateri posamezniki. Med drugim je neki upokojeganizacij Gotna vas in Irča nec iz Ločne pri Novem mestu vpisal 10.000 dinarjev in dal tako zgled svojim vrstnikom.

Vpisni rok se bliža koncu, saj bo zadnji dan že v torek, 15. oktobra. Zato bi ponovno opomnili tiste, ki se še niso odločili za posojilo, naj se pridružijo delovnim ljudem in z vpisom ljudskega posojila izrazijo svojo solidarnost s prizadetim makedonskim ljudstvom. Izgradnja novega Skopja je naloga skupnosti, zato smo vsi dolžni prispevati svoj delež!

Trebanjski gasilci imajo avtomobil

S sredstvi občinskega gasilskega sklada in DOZ so v Trebnjem nabavili dvetonski poltovorni avtomobil tovarne Zastava. Občinska gasilska zveza ga je predala trebanjskemu gasilskemu društvu.

Topliški drobiž

■ Veletrgovana »Merkator« iz Ljubljane je v Dolenjskih Toplicah kupila dve stavbi, od katerih je ena namenjena za nov trgovski lokal, v drugi pa bo počitniški dom za uslužbence podjetja. Lepo urejena trgovina bo za zdraviliški kraj velika pridobitev.

■ Čevljarsko podjetje »Bor« v Dolenjskih Toplicah izdeluje le nove čevlje, zato se pomanjkanje uslužnostne popravljalnice še bolj občuti, odkar so jo ukinili. Zdaj popravljajo ljudem čevlje šušmarji.

■ Vodovod v Dolenjskih Toplicah kar naprej odpoveduje, napake pa ne morejo najti. Večkrat kalna in črna voda se počasi učisti. Tak vodovod za turistični kraj ni dober in ga bo treba popraviti.

Drago Gregore

V vsako našo družino domači tednik Dolenjski list!

NOVO MESTO: vpisanih 99 milijonov

Do vključno 8. oktobra je bilo v novomeški občini vpisanih 99 milijonov 125 tisoč dinarjev posojila za Skopje. 24 delovnih organizacij je vpisalo 23 milijonov 370 tisoč dinarjev, 10.825 delavcev in uslužbencev 62 milijonov 537 tisoč dinarjev, 967 kmetov 2 milijona 725 tisoč dinarjev in 697 ljudi iz ostalih poklicev 4 milijone 816 tisoč dinarjev. Pripadniki VP so vpisali poleg naštetega 5 milijonov 677 tisoč dinarjev. Doslej so od skupno 189 vpisnih mest poročali s 174 vpisnih mest za vpis posojila za Skopje.

Sevnica: do ponedeljka že 23,6 milijona

Po podatkih podružnice NB v Sevnici so občani sevniške občine do 7. oktobra vpisali 23 milijonov 609 tisoč dinarjev ljudskega posojila za obnovo Skopja. Med drugim je 2284 delavcev in uslužbencev vpisalo 12 milijonov 71 tisoč dinarjev, 241 kmetov 832 tisoč dinarjev, 539 ostalih pa milijon 279 tisoč dinarjev. Navzgor se je pomaknila tudi številka posojila iz skladov delovnih organizacij. Tako je 16 gospodarskih organizacij sevniške občine do ponedeljka vpisalo 9 milijonov 427 tisoč dinarjev posojila iz svojih skladov.

V Črnomlju nad 17 milijonov

Tudi v črnomaljski občini je vsak dan več novih vpisnikov ljudskega posojila. Po podatkih z dne 7. oktobra je 1755 delavcev in uslužbencev vpisalo 12 milijonov 196 tisoč dinarjev, 216 kmetov 751 tisoč dinarjev in 83 ostalih poklicev 553 tisoč dinarjev. Posojilo pripadnikov JLA znaša v Črnomlju 2 milijona 801 tisoč dinarjev, 3 gospodarske organizacije pa so iz skladov vpisale skupaj milijon 150 tisoč dinarjev. Tako se je posojilo občanov črnomaljske občine od prejšnjega tedna povečalo na 17 milijonov 451 tisoč dinarjev.

Ček za 5 dolarjev

Na občinski odbor RK Metlika je pred dnevi prišel ček za 5 dolarjev, ki ga je iz Amerike poslal belokranjski rojak Frank Križnar. V priloženem pismu je napisal, da je denar namenjen za ponesrečence iz Skopja. Čeprav je daleč, čuti gorje, ki je doletelo domačo deželo, zato se mu iz srca zahvaljujemo!

KDOR BI LAHKO DAL, ODREČE...

Kako je s posojilom v Koroški vasi in v Jurni vasi

Mrak se je že spuščal na zemljo, ko sem z mapo v roki stopala po poti v vas zaradi vpisovanja posojila za izgradnjo Skopja. Že v prvi hiši sem naletela na nerazumevanje.

»Ne morem dati, nimam!« so odgovarjali. »Davke naj nam zmižajo in takso, potem bom pa dal. Da bi se kdo na moj račun vozil v »fičku«, pa ne!« To so bile besede, ki sem jih marsikdaj slišala. Povsod pa le ni bilo tako.

Ženica, skromna kmečka mati, ki ima številno družino in živi v težkih razmerah, je dejala: »Težko dam, toda pomagat je treba. Ko bom prodala krompir, bom vplačala! Kar zapiši me!«

Po nji bi se lahko zgledovali vsi gospodarji z nad 100 tisoč din davčne osnove. Teh ne vidiš ne pri volitvah ne na sestankih in sploh nikjer, ker se brigajo samo zase. Družbi ne bi pomagali, izkoriščali pa bi jo povsod, kjer bi se jim posrečilo.

Res je, da je prebivalstvo v teh krajih še precej zaostalo. Ljudje ne razumejo ali nočejo razumeti, da morajo razpravljati o tistem, kar bi bilo potrebno. Če pa vprašaš, posebno ženske, kje je bilo katero dekle ali fant in s kom, vedo na dolgo in široko pripovedovati . . .

Na tej poti sem spoznala, da tisti, ki sam nima veliko, rad da, kolikor more, kdor bi pa lahko dal, pomoč odreče. Seveda pa moram poudariti, da to ne velja za vse ljudi.

Ne govorimo samo o svojih težavah, poglejmo tudi drugam, kjer je še dosti slabše kot pri nas! S svojo pomočjo bomo dokazali, da znamo ljubiti in ceniti bratsko ljudstvo Makedonije.

Anica Primc

MIRO KUGLER: VHOD V KOSTANJEVIŠKI GRAD (1963)

Franc Ferjančič iz Semiča je vplačal 50 tisoč din posojila, pokojnine pa ima 27.000 din na mesec

Franca Ferjančiča, upokojenega delavca iz Semiča, pozna vsa okolica, saj živi tu že od leta 1930, ko so gradili novo cesto. Vedno je bil vzor poštenjaka. Komisije za popis posojila so nekako pozabile nanj, on pa je sam v zadružno pisarno, kjer je vpisno mesto SZDL Semič, prinesel 50.000 din. »Vem, kaj je revščina in nesreča. Rad bi dal še več za obnovo Skopja, toda nekaj moram pustiti tudi sebi za rezervo.«

Tov. Ferjančič je bil rojen v Ložah pri Vipavi. Doma je bilo veliko otrok, zato je moral že kot 10-leten fantič s trebuhom za kruhom. Gradil je proge in ceste v Bosni. Med prvo svetovno vojno je bil ves čas na fronti. Takrat je spoznal vojno do dna in se navdušil za komunizem. Že leta 1920 se je udeleževal socialističnih sestankov. Po končani vojni je delal na raznih gradbiščih Jugoslavije, dokler ga ni pot zanesla v Semič. V KP Jugoslavije je bil sprejet že leta 1936, ko je bila v Semiču ustanovana prva partijska celica. Pred vojno je imel zaradi tega z žandarji veliko posla. Večkrat je bil tudi pred sodiščem, ker so ga preganjali po takratnem »Zakonu o zaščiti države«.

Pred nekaj leti je bil upokojen in prejema 27.000 dinarjev pokojnine. Posojilo za Skopje je vpisal od svojih prihrankov.

FRANC DERGANC

Res ne bo več malice v šoli?

Ko so v letu 1956 pričele delovati šolske mlečne kuhinje, je imel Rdeči križ raznih živil od mednarodne pomoči dovolj. Žal pa takrat naši ljudje še niso znali ceniti mleka v prahu in niso vedeli z njim kaj početi. V nekaj letih je strokovna služba Zavoda za napredek gospodinjstva prek tečajev naučila tovarišice, da so iz mleka v prahu znale pripravljati zelo okusne pijače in jedila. Zdaj ljudje mleko v prahu cenijo, mednarodna pomoč pa je začela usihati in bo leta 1956 popolnoma ukinjena. Odkar so pri RK za to zvedeli, so šole in starše vedno znova opozarjali, da bodo morali sčasoma skrbeti za šolske kuhinje sami.

Na zdravstvenih pregledih je bilo že neštetokrat ugotovljeno, da otroci s podeželja dobivajo doma slabo ali neprimerno hrano, zato je šolska malica zanje toliko bolj potrebna. Z vsakodnevnim pravilno sestavljenim obrokom hrane, ki ga otrok dobi v šoli, krepimo njegov telesni in duševni razvoj, pri malici se nauči kulturnih in higienskih navad, velik vpliv pa ima to tudi v boju proti alkoholizmu. Z mlečnimi pijačami odvračamo otroke od uživanja alkoholnih pijač, ki je bilo vsa leta precej v navadi. Tudi pri zatiranju tuberkuloze, ki je med mladim naraščajem dokaj razširjena, je redna šolska malica velikega pomena. Vse navedeno govori za to, da malice v šoli ne smemo ukiniti, četudi pomoči ne bomo več dobivali. Pomagati si bomo morali sami! Danes RK še pošilja na nekatere šole nekaj moke in mleka, toda pomoč je že zelo majhna. Otroci pa kljub temu malicajo!

Križem kražem po šolskih kuhinjah

STOPIČE:

Na šoli je 265 otrok, od teh jih povprečno 250 prejema malico. Učenci, ki so blizu doma, prineso malico s seboj, ostalim, ki nimajo denarja, dajejo malico brezplačno. Pomoč RK je iz leta v leto manjša, zato so se odločili izgubljeno sami nadoknaditi. V začetku šolskega leta so otrokom po razredih to razložili in se že kažejo uspehi. Ko so v vinogradih trgali, je vsak prinesel košarico grozdja za šolo. Snažilki, ki sta hkrati kuharici, sta s šolskimi sokovniki vse to predelali. Na zalogi imajo že 140 litrov sadnih sokov in 54 litrov marmelade. Zbiralna akcija pa je šele stekla. Lani so plačevali otroci malico 150 dinarjev na mesec, letos pa cene še niso določili. Verjetno bo treba kak desetak primakniti.

Metlika.

Šolska kuhinja je prav lepo urejena in oskrbljena. Lani so kuhinjo in jedilnico preuredili, na šolskem vrtu pa pridelajo sami toliko zelenjave, da jo imajo dovolj zase in še prodajo jo lahko. V lastnem sadovnjaku imajo 70 sliv in 20 češenj. Vso letino predelajo v sadne sokove in marmelado. Od 550 otrok, kolikor jih hodi v to šolo, malica 470 šolarjev. Kdor ne more plačati, dobi malico zastonj! Nekaj pa jih je, ki še vedno ne marajo pijač iz mleka v prahu. Malica stane na mesec 200 dinarjev. Otroci, ki se v šolo vozijo, in tisti, ki imajo mamico in očka v službi, pa lahko dobe v šoli tudi kosilo za 45 dinarjev. Ker je pretežna večina otrok doma z dežele, lahko namesto denarja prineso živila.

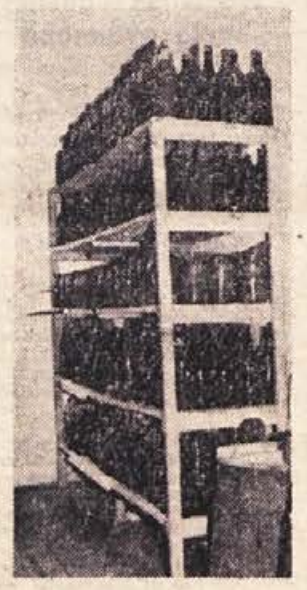

Kaj se lahko doseže, če šoli pomagajo starši in Rdeči križ, smo znova videli v Pišecah: polna shramba sokov, mezg in sočivja; tja do pomladi bodo imeli otroci vsega dovolj

BREŽICE — osnovna šola I.:

Šola se je med počitnicami iz gimnazijske stavbe preselila v bivšo trgovsko šolo. Kuhinjo so našli zasedeno s stanovalci, zato otrokom malice ne morejo dajati. Na šoli je 550 otrok. Lani so imeli v šoli malico in po želji še kosilo, letos pa tega ni. Kljub temu pripravljajo ozimnico. Zbrali so precej sadja in zelenjave, kar so vkuhali po zasebnih stanovanjih in deloma v gimnazijski kuhinji. Šolska kuhinja bo začela delovati takrat, ko bo stranka, ki je v šoli, dobila stanovanje. Kdaj, se ne ve!

ARTIČE:

Šolska kuhinja je sprva delovala v neki učilnici, ker pa je bilo učencev preveč in prostora premalo, se je morala preseliti v garderobo Prosvetnega doma. Od tam malico nosijo, pozimi pa se vsaka topla jed ali pijača med potjo ohladi. Šola ima 304 učence, od teh prejema malico 250 otrok. Cena: 100 dinarjev, 150 in 250 dinarjev, kolikor je kdo pri denarju. Sami že več let pripravljajo ozimnico in vkuhavajo. Letos imajo na zalogi že 120 litrov marmelade, 60 litrov srbske solate, 80 litrov sadnih sokov in 20 litrov zelja. Šola ima velik vrt, na katerem pridelajo ribez, maline in zelenjavo. Otroci so tudi sami precej zbrali in še vedno prinašajo pridelke v šolo. Ozimnice bo dovolj. — Prejšnja leta je bila pomoč RK zelo izdatna, letos pa so dobili le nekaj mleka v prahu in moke.

MIRNA:

Letos še niso začeli s šolskimi malicami, ker čakajo moko in mleko. Lani je prejemalo malico v šoli 270 otrok od 300 učencev, plačali pa so zanjo 200 dinarjev na mesec. Dvakrat na teden so pripravljali tudi enolončnice, kar je bilo otrokom še posebno všeč. Šolska kuhinja nima kdo ve kako lepih prostorov, ker deluje v kleti. Manjkata voda in inventar. V prihodnje bodo ceno nekoliko zvišali, še bolj pa se bodo potrudili pri zbiralnih akcijah.

PIŠECE:

Šolska kuhinja v Pišecah je v lepih prostorih, sodobno opremljena, ima shrambo, polno kozarcev in steklenic, ter jedilnico. Vse to so uredili pred tremi leti Skoro vsi otroci od 221 vpisanih so prejemali malico doslej po 150 dinarjev, letos pa je bila cena zvišana na 200 dinarjev. Toplo enolončnico kuhajo dvakrat na teden. Na tej šoli že šest let sami pripravljajo zaloge. — Starši imajo veliko razumevanje za šolsko kuhinjo. Vsake počitnice pobero s šolskega vrta zrele plodove in jih predelajo. Vkuhavata kuharica in snažilka, včasih pa pomagajo tudi otroci pred poukom ali po njem. Letos imajo že 200 litrov kompotov, 480 litrov marmelade, nekaj čez 600 litrov sokov, 320 litrov kumar, 50 litrov paradižnika, 40 litrov fižola v steklenicah. Jabolčnik bodo šele napravili, prav tako še zdaj zbirajo krompir in druge poljščine ter zimsko sadje. Tu se otrokom prav gotovo ni bati lakote med poukom.

ŠMARJETA:

Do letos so otroci plačevali za malico po 100 dinarjev na mesec, zdaj pa stane 150 dinarjev. Vsa leta so prejemali malico vsi otroci, saj jim je nujno potrebna. Povprečna oddaljenost do šole znaša namreč tri kilometre. Sadne akcije so že

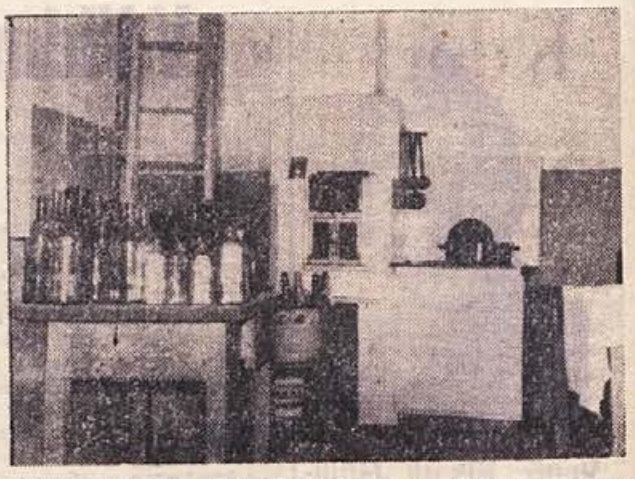

Pogled v šolsko mlečno kuhinjo v šmarješki šoli. Majhno in skromno je vse, pa vendar so otroci veseli tople malice

več let organizirali, z zbiranjem ostalih pridelkov pa so začeli šele lani. Malica je običajna, enolončnica pa je enkrat v tednu. V letošnjem šolskem letu bodo začeli v šoli jesti šele prihodnji mesec. Zdaj imajo otroci doma dovolj sadja in tudi kruha, kar nosijo s seboj. Šolsko kuhinjo so prebelili in postavili vanjo zidan štedilnik, prostor pa je zelo majhen. V njej lahko samo kuhajo, jesti pa morajo kar v klopeh. Vkuhali so že 150 litrov borovnic in 150 litrov jabolčnega soka, ostalo še pripravljajo.

Bodo v bodoče zmogli vse sami?

Na malico v šoli so se otroci že tako navadili, da povsod tam, kjer je letos še niso uvedli, sprašujejo, kdaj bo. Pokazalo se je, da so otroci, ki pijejo alkohol pred poukom, že zelo redki in da so v splošnem bolj zdravi kot so bili včasih. Vse to zaradi skromnega, a rednega in pravilno sestavljenega obroka v šoli. Zato ni misliti na to, da bi kdaj z malico prenehali.

Kot je videti, pa so se v sedanji situaciji na šolah znašli ponekod bolj, ponekod manj. Ponekod imajo velike zaloge, drugje sameva na polici le nekaj steklenic in kozarcev. Z zbiralnimi akcijami začeto nadomeščanje živil, ki so prej kar z jasnega kanila, je treba nadaljevati. Ker pa to najbrž ne bo dovolj in ker cene malicam ne kaže preveč zvišati, če hočemo, da bodo jedli res vsi otroci, je treba najti vir dohodkov drugje. Prav gotovo je, da šole iz svojih proračunov ne bodo mogle podpirati še šolskih kuhinj, saj imajo še zase premalo.

Po mnenju občinskih odborov RK je rešitev v skladu za varstvo družine, ki naj bi bil ustanovljen pri občinski skupščini. Vanj naj bi se stekala sredstva iz gospodarskih organizacij in deloma iz občinskega proračuna, del tega denarja pa naj bi dobivale šole za potrebe šolske prehrane.

● Sklada pa še ni in tako ● kmalu tudi ne bo mogo- ● če iz njega črpati, zato ● naj bi si medtem šole po- ● magale, kakor vedo in ● znajo. Zbiralne akcije ni- ● so nikjer prepovedane; ● zemlje, ki bi se dala ob- ● delati, je tudi dovolj! ● Največ je odvisno od or- ● ganizacije in pridnih rok. ● Teh na naših šolah manj- ● ka, zato smo trdno pre- ● pričani, da bodo otroci ● dobivali malico v šoli tu- ● di takrat, ko jim nihče ● več ne bo pošiljal moke ● in mleka iz mednarodne ● pomoči.

RIA BAČER

Razstava o razvoju ljudske oblasti v Sloveniji

Pretekli četrtek so v ljubljanski Moderni galeriji odprli spominsko razstavo v počastitev 20-letnice zbora odposlancev slovenskega ljudstva v Kočevju. Razstava, ki ima naslov »Razvoj ljudske oblasti v Sloveniji«, prikazuje graditev ljudske oblasti od propada bivše Jugoslavije do ustanovitve prve slovenske vlade.

Z dokumenti, fotografijami in muzealijami opremljena razstava prikazuje razvoj ljudske oblasti v Sloveniji v treh obdobjih. Prvo obdobje zajema čas od razpada stare Jugoslavije do kočevskega zbora odposlancev, drugo obdobje od kočevskega zbora do II. zasedanja AVNOJ v Jajcu, tretje obdobje pa od kočevskega zbora do ustanovitve prve slovenske vlade. Na razstavi so posamezna obdobja razdeljena še na oddelke, ki skoraj v detajlih spregovore o porajanju ljudske oblasti od prvih zametkov do prve slovenske vlade.

Seveda je za našo zgodovino najbolj značilno drugo obdobje, v katerem je poleg kočevskega zbora zajeto tudi II. zasedanje AVNOJ. Zato je dala tem večji poudarek tudi razstava in sta prvo in tretjo obdobje na razstavi podana le z najbolj značilnimi momenti celotnega razvoja naše ljudske oblasti.

Tovarna s petrokemičnimi procesi

Organska kemična industrija — OKI iz Zagreba, ki izkorišča v proizvodnji dveh modernih plastičnih mas (polietilena in polistirola) petrokemične procese, bo javnost IV. mednarodnega kemičnega sejma zainteresirala s perspektivnim programom proizvodnje teh plastičnih mas, ki smo jih doslej uvažali.

Martin Fuis: 1

O vzgoji otrok

V prevodu dr. Borislava Nakića je izšla knjiga dr. B. Spocka »Kaj moramo vedeti o vzgoji otrok«. Knjiga vsebuje dragocena praktična navodila za vzgojo otrok od prvega do petnajstega leta starosti. Ker sodimo, da bo vsebina knjige zelo koristila staršem, jo bomo objavili v skrajšanih in prirejenih izvlečkih v naslednjih številkah Dolenjskega lista.

Enoletni otrok

Leto dni starosti je pomembna doba v otrokovem razvoju. V tem času se začne otrok razvijati v vsakem pogledu: v načinu, kako jé, kako se giblje, kakor tudi v svojih željah in čustvih do sebe, predmetov, živali in ljudi v svoji okolici. Dokler je bil še nebogljen in od nas odvisen, smo ga položili, kamor smo hoteli, mu dajali igrače, o katerih smo menili, da ga bodo zabavale, in ga hranili s hrano, o kateri smo bili prepričani, da je zanj najprimernejša. Navadno nas je priznaval za svoje »gospodarje« in je vse, kar smo želeli, večinoma dobrovoljno sprejel. Ko pa je star že leto, se zdi, kot bi se začel zavedati, da na svetu ni samo zato, da bo vse življenje lutka. Hitreje kot doslej se začne razvijati v bitje z lastnimi mislimi in lastno voljo; v njem se začne zbujati občutek lastne moči.

Zakaj ga vse zanima?

Če enoletnemu otroku predlagamo nekaj, kar mu ne ugaja, občuti, da mora njegova lastna volja priti do izraza. To mu narekuje njegova narava. Rekel bo: »Ne« ali pa z dejanjem pokazal, da se z nami ne strinja. To včasih stori celo takrat, ko gre za reči, ki so mu sicer všeč. V takih primerih mamice rade rečejo, da je njihov otrok »strašno neubogljiv«. Pomisliti pa moramo, kaj bi bilo z otrokom, če ne bi bil nikdar zmožen reči »ne«. Postal bi robot, človek-stroj. Starši bi se težko odvadili, da mu ne bi vse življenje vsiljevali svoje volje. Pozneje, ko bi otrok odšel v šolo ali svet, pa bi lahko vsakdo uveljavljal nad njim svojo moč.

Značilno za enoletnega otroka je tudi to, da je vnet »raziskovalec«. Vtakne nos, kamor le more: prijema pohištvo, raztresa sol, jemlje knjige s police, postavlja majhne predmete na velike in obratno itd. Utrujena mama toži, da ji je otrok »zrasel čez glavo«. Sicer ne misli tako resno, kot reče, vendar pa se morda tudi ne zaveda, da je ta življenjska doba za otroka izredno pomembna. Otrok namreč mora spoznati svojo okolico, velikost, obliko, težo itd. živih in neživih predmetov. Pri svojem »raziskovanju« se uči. To razvojno dobo mora otrok preiti tako, kakor mora učenec prehajati iz razreda v razred, preden pride na univerzo. To, da se otrok vsega dotika, je samo znak, da je bistrega duha. Znan je pregovor, da otrok, razen ko spi, nikdar ne miruje. To ni nobena »nervoza«, ampak želja po spoznavanju, ki mu je prirojena. Enoletni otrok je tako željan spoznati svet, da mu je vseeno, kje začne igro in kje konča. Celo takrat, ko je najbolj zavzet z igro s šopom ključev, bo nanj v trenutku pozabil, če mu damo v roke drug, zanimiv predmet. Otrok je v tej dobi zelo raztresen in to je zanj dobro. Zaradi njegove raztresenosti ga lahko starši pravilno usmerjamo in vzgajamo.

Otrokova samostojnost

Matere često pravijo: »Ko odidem iz sobe, otrok joka«. To ni otrokova slaba navada, ampak znak, da raste in čuti potrebo po družbi, posebno po družbi družinskih članov. Vendar se pa začne v njem že v tej dobi razvijati želja po samostojnosti. Hoče spoznati nove predmete, osebe in kraje.

Ali ste že kdaj opazovali otroka, ki še ne zna hoditi, ampak kobaca »po štiriha«? Mama na primer pomiva posodo. Otrok se nekaj časa ob njej zadovoljno igra z lonci ali pokrovkami. Nenadoma se te igre naveliča in odide »raziskovat« sobo. Tam se plazi pod pohištvom, pobira predmete, potem pa poizkuša previdno vstati in odpreti predal nočne omarice. Nekaj minut zatem si zopet zaželi družbo in prikobaca v kuhinjo. Vidimo torej, da je v njem nekoliko časa prevladovala želja po samostojnosti, nekaj časa pa želja po varnosti, ki jo čuti ob mami. V otroku se torej želja po samostojnosti in želja po varnosti izmenoma vrstita. Sčasoma postaja hrabrejši in odločnejši v svojih raziskovanjih in poizkusih. Mama mu je sicer še vedno potrebna, vendar pa ne toliko kot prej.

Potrebno je poudariti, da izhaja otrokova samostojnost iz občutka varnosti, in ne obratno, kakor to mislijo ljudje, ki hočejo doseči otrokovo samostojnost tako, da ga pustijo samega v stajici, čeprav joka za družbo.

(Nadaljevanje sledi)

„Kdor ne spoštuje se sam...:"

Dopisnik iz spodnjega Posavja nam je pred dnevi poslal pismo, v katerem se upravičeno pritožuje nad silo, ki jo delajo nekateri slovenskemu jeziku. Takole nam piše:

»Tovariš urednik! V davnih časih, pred stoletji, ko se je naša knjižna kultura šele porajala, ko so bile prve knjige redke, pisalnih strojev in vsega, kar spada k njim, pa še nihče ni poznal, so naši ljudje rekali: 'Ne sramujmo se svojega jezika, saj ni tako slab...' Danes, med skladovnicami knjig, ob bogati knjižni tradiciji in številnih šolah, sredi neštetih pripomočkov in ob novem slovenskem pravopisu pa se moramo, žal, našega jezika dostikrat sramovati! Govorim o jeziku, v kakršnem so večkrat napisane razne okrožnice, mnogi uradni dopisi in razna na pol uradna pisma društev, organizacij in temu podobni pismeni izdelki. Navajam pismo, ki smo ga pred dnevi dobili na našo šolo in s katerim je bilo treba seznaniti učence. Takole piše v njem:

»V času od 22—29. t. m. se vrši Teden požarne varnosti, katerega organizira Gasilska zveza Jugoslavije vsako leto. Namen tega tedna je vzbuditi zanimanje za preventivne mere, da ne pride do požara in širiti požarno varnost med državljani. Ker so vzrok neštetih požarnih nesreč ravno otroci, zato je nujno, da iste, že sedaj opozarjamo na nastalo škodo, ki nastane pri požarih.

Z željo, da bi tudi prosvetni delavci pomagali reševati požarno problematiko, zato se obračamo do vodstev vseh šol, da zainteresirajo svoje učiteljstvo, da uporabijo vsaj po eno uro za razgovor o vzrokih nastankov požarov, o številnih požarnih nesrečah, o preventivnih merah itd.«

Nihče ne dvomi o dobrem namenu prirediteljev tedna požarne varnosti. Prav gotovo pa bi imela taka okrožnica veliko večji uspeh, če bi se njen sestavljalec potrudil in bi jo napisal v lepem, razumljivem, nepopačenem jeziku! Stavki, ki smo jih pravkar prebrali, prav gotovo govore o malomarnosti pisca. Medtem ko zahtevamo za preneštatero delo precejšnjo mero natančnosti, znanja in spoštovanja do dela, je marsikomu prav vseeno, kako se pismeno izraža. Tako se zdaj na Slovenskem že skoraj vse »vrši«: včasih je kmet v jeseni sejal in poleti žel, zdaj pa »vrši žetev«. Mati ne kuha več, temveč »vrši kuhanje«. Čeprav v Prekmurju lokalna raba pozna glagol »vrši« za marsikatero opravilo, bi vendarle kazalo opozoriti, da vršijo predvsem drevesa, ker imajo vrhove! Namesto obrabljenega »sestanek se je vršil...« lahko povemo prav gotovo lepše: »sestanek je bil...«

In čemu nepotrebne tujke? Da bo pismo bolj učeno, bolj zamotano — pa zaradi tega marsikomu nerazumljivo? Počemu tedaj »preventivne mere«, ko lahko povemo po domače, da gre za zaščitne mere, za ukrepe, ki naj nekaj preprečijo in pod.? V šolah uče otroke o dolžinskih, prostorninskih, površinskih, utežnih, votlih in časovnih merah, o preventivnih merah pa še nič. Širi se ogenj, požar, ne moremo pa »širiti« požarne varnosti; raje bomo rekli, da jo krepimo, ali izboljšajmo. In kateri so »isti otroci« — ali tisti, ki so že povzročili kak požar, ali pa tisti, ki ga šele bodo — ali morda celo taki, ki ne spadajo ne k prvim ne k drugim? Stavek v pismu, ki govori »o nastali škodi, ki nastane...« je brez pravega smisla. In še: »... učiteljstvo naj uporabijo vsaj po eno uro...«. Učiteljstvo lahko kvečjemu uporabi uro pouka, da bo seznanilo šolarje z nevarnostmi, ki jih povzroča nepravilna uporaba ognja!«

Tako naš dopisnik. Res je, marsikaj moramo prebrati, kar je močno skregano z jezikom. Brali smo tudi že hujša skrpucala, kot je navedena okrožnica iz Spod. Posavja; pred leti smo o tem večkrat pisali tudi v našem časniku. Kaže, da bo treba še! Šole so dale mladim ljudem skoraj povsod dovolj podlage, da bi pisali lepo po domače, razumljivo in preprosto. Časniki se trudijo, da bi pisali lepo slovenščino, čeprav nam zaradi naglice le še ta ali ona smet uide v članke. Vendar — gre za dobro voljo in za spoštovanje lastnega jezika! Tega pogrešamo v mnogih uradih, društvih in še marsikje, kjer pišejo. Samo malomaren odnos do jezika lahko pripelje do takihle stavkov: »REZERVACIJE DO PREKLICA NE VRŠIMO!« (letak Zavoda za kulturno dejavnost, kino »Krka«, Novo mesto), ko bi lahko napisali: »Do preklica vstopnic ne rezerviramo!« Malenkost, bo morda porekel ta ali oni — pa vendarle ni malenkost! Ljubezen do materinega jezika mora plemenititi naše težnje, ko oblikujemo besede.

Za zgled gre, za spoštovanje jezika in njegove pravilne uporabe v govorjeni in pisani besedi! Če sami ne bomo trebili plevela z naše njive, nam ga tudi nihče drug ne bo; zaman se potem jezimo na slabe podnaslove v kinu, na napake v reklamnih izdajah in lepakih. Že pri pisanju najbolj navadnega pisma ali uradne okrožnice se pokaže, koliko je v nas volje in sposobnosti, da jeziku ne bi delali sile! Končno, gre tudi za narodno čast in naš ponos. Kako radi se postavljamo z visoko stopnjo omike in pismenosti! Ali upravičeno?

Tg.

Dramska revija prihodnje leto v Črnomlju

Dramska revija sedmih občin nekdanjega novomeškega okraja je postala tradicionalna prireditev. Letos je bila v Brežicah, prihodnje leto pa bo najbrž v Črnomlju kot delež kulturno-prosvetnih delavcev k proslavljanju 20-obletnice prvega zasedanja Slovenskega narodnoosvobodilnega sveta. Na posvet o prihodnji dramski reviji se bodo predstavniki občinskih svetov Svobod zbrali v prihodnjih dneh in se takrat o reviji v Črnomlju podrobneje pogovorili.

Pomembna razstava renesančnih slikarjev

Od 23. do 31. oktobra bo v počastitev občinskega praznika v Novem mestu izredno zanimiva in lepa razstava SLIKARSTVO V DOBI RENESANSE. To razstavo priredi zvezni kulturno-prosvetni svet, slike pa bodo razstavljene v Domu JLA.

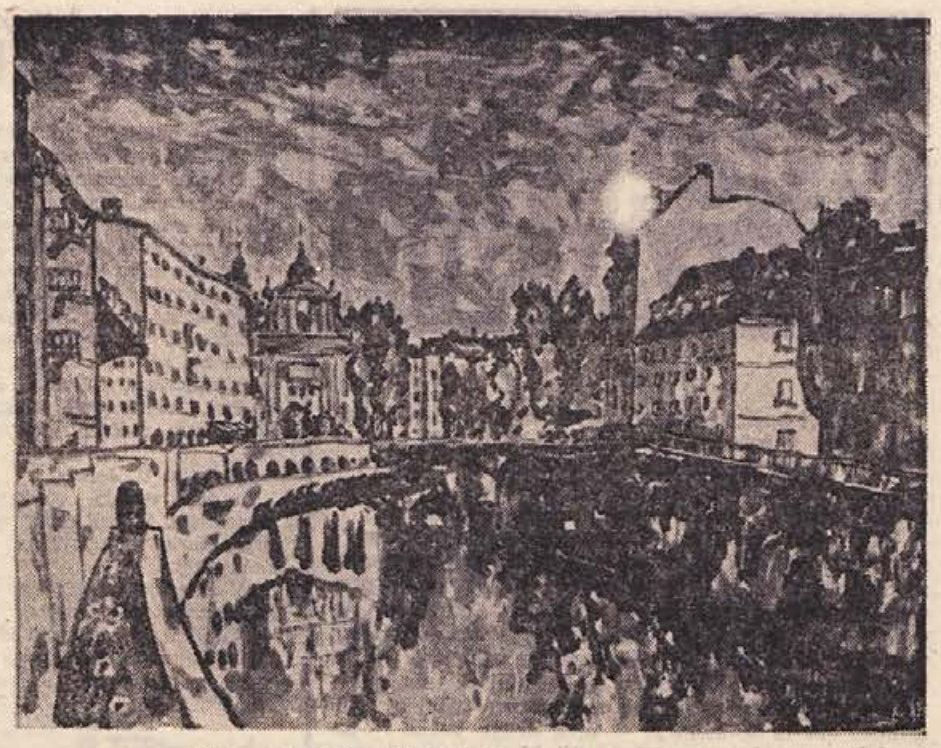

Miha Maleš: LJUBLJANA (monotipija, 1956)

Novomeški pevci povabljeni v Francijo

Lani in letos se je mudilo več slovenskih rojakov iz Francije v Novem mestu in v Šmarjeških toplicah. Pevski zbor DPD Svoboda »Dušan Jereb« jim je letos poleti priredil v Šmarjeških toplicah uspel koncert, kar je rojake še bolj seznanilo s kvaliteto naših pevcev. Že lani so omenjali, naj bi prišli člani zbora »Dušan Jereb« na gostovanje v severno Francijo in prinesli v tamkajšnje kolonije in rudarski bazen lepo domačo pesem. Letos so rojaki iz pokrajine Pas de Calais povabilo obnovili: tovariš Jože Martinčič iz Lensa je po uredniku Dolenjskega lista sredi septembra v imenu »Združenja Jugoslovanov v severni Franciji« v Sallauminesu poslal povabilo, naj bi naši pevci oktobra peli na njihovi proslavi. Združenje bo letos slovesno počastilo dvajseto obletnico svoje rudarske organizacije v severni Franciji. Naš stopiški rojak tovariš Martinčič je doma seznanil odborniče z uspehi novomeškega pevskega zbora in vsi so bili navdušeni, da bodo dobili v goste priznani pevski zbor.

Naši pevci naj bi nastopili med rojaki v Franciji že 20. oktobra. Žal pa je povabilo prišlo za letos prekasno. V tako kratkem času ni bilo mogoče dobiti potnih dovoljenj, predvsem pa društvo niti pevski zbor trenutno nimata dovolj denarja, da bi pevci lahko šli na tako dolgo pot. Društvo, ki je v stikih z vodstvom Slovenske izseljeniške matice v Ljubljani, pa se bo začelo že zdaj temeljito pripravljati na obisk v prihodnji pomladi. Pevci bodo sami zbrali precej denarja z nastopi v sezoni, prav gotovo pa jim bosta priskočila na pomoč pri tem kulturnem poslanstvu novomeška občinska skupščina in Slovenska izseljeniška matica. Pri Matici so pred dnevi izjavili, da bi že letos z največjim veseljem podprli obisk novomeških pevcev pri slovenskih rudarjih v Franciji; letos bi Matica prispevala v ta namen 200 tisočakov, enako pomoč pa je obljubila tudi za prihodnje leto.

Kot smo zvedeli, bodo letos peli rojakom v severni Franciji pevci iz Zasavja; v Trbovljah namreč ni tak problem za sredstva kot na Dolenjskem. Prepričani smo, da bodo pevci Svobode »Dušan Jereb« do pomladi prav gotovo pripravili najkvalitetnejši program za nastop med našimi rudarji v severni Franciji.

R.

Knjižice za najmlajše

Mladinska knjiga v Ljubljani preseniti naše najmlajše vsako leto z vrsto delc, slikanic, pobarvank, izrezank in drugim čtivom za otroke. Pred kratkim je izdala kot slikanico deset pravljic priljubljenega danskega pisatelja Anderseena. Knjižnica je opremljena z zelo domiselnimi barvnimi ilustracijami, ki pričarajo pravo pravljično doživetje. Razen tega je MK v svojih rednih zbirkah pripravila vrsto del, po katerih najraje segajo šolski otroci. Tudi za naslednje leto ima MK zelo pester program. Med drugim bo izšlo več lepih in zanimivih svetovno mačih avtorjev in več knjižic poučnega čtiva.

znanih pravljic, pravljice do-

VIKEND IN APARTHEID

Južnoafriške oblasti so obalno mesto Bettis Bay razglasile za »kontrolno področje«, kar praktično pomeni, da v tem mestu ne sme prebivati noben domačin.

Pojasnilo: v tem mestu si je svojo vikend hišo zgradil predsednik južnoafriške vlade Verwoerd, ki si niti svojih počitnic ne more zamisliti v nasprotju z načeli apartheida.

(Daily Herald)

Janko Jarc:

September in oktober 1943 na Dolenjskem

V prvem tednu oktobra so enote XV. divizije povečale pritisk proti Savi. 3. oktobra je 4. bataljon XII. udarne brigade ob 21.40 na odseku med Lazami in Št. Vidom obstreljeval potniški vlak, zažgal železniško postajo Jevnico in na dveh mestih miniral progo, naslednjo noč pa napadel Litijo. V noči od 5. na 6. oktober je 5. bataljon XII. brigade zavzel nemško postojanko Vrhek in zaplenil nekaj orožja, enote Cankarjeve brigade pa so istočasno napadale postojanko Dole. Zaradi sovražne premoči postojanka to noč ni bila zavzeta, pač pa je 1. bataljon iste brigade po večurnih bojih zavzel postojanko Goba kljub nemškemu pritisku s tanki in letalskemu bombardiranju. Boji za Dole so se nadaljevali še ves naslednji dan, v noči na 7. oktober pa je bila postojanka zavzeta in Nemci pregnani.

Nemci so imeli na položajih na savskem odseku razmeroma malo čet, in še te so v glavnem sestavljali novoformirane tako imenovane alarmne čete vermanšafta, sestavljene iz novih vpoklicancev iz Spodnje Štajerske. Njihova borbena morala seveda ni bila na višku in sta v bojih za postojanko Dole morala npr. komandir 2. alarmne čete Celje-zahod in komandir orožniške postaje vermane prositi in jim celo groziti s smrtjo, da so se zopet vračali na položaje.

Gubčeva brigada je bila tiste dni na položajih okoli Stojdrage in nad Samoborom ter odbijala nemško-ustaške napade. Tako so njeni borci 4. oktobra zvečer napadli sovražno tankovsko kolono na cesti med Breganskim selom in Gerdanjci, 8. oktobra pa so bile enote te brigade že na novih položajih nad Kostanjevico in Podbočjem, tako da je bil 1. bataljon brigade razmeščen okoli Črneče vasi in Oštrca, drugi okoli Velikih in Malih Vodenic, tretji pa okoli Prušne vasi in Brezja. Ta premik je bil v zvezi z zapovedjo štaba VII. korpusa vsem trem divizijam, naj takoj preidejo v splošno ofenzivo proti sovražnim postojankam. Tako je bila za okrepitev partizanskih položajev na vzhodnem robu osvobojenega ozemlja poslana tudi železničarska brigada najprej na odsek Trebelno—Debenec—Cužnja vas. 10. oktobra pa premeščena na področje Škocjan. Tu je napadala Bučko in prodirala proti Raki ter tako doživela svoj ognjeni krst in utrpela prve izgube. 12. oktobra je bila ta brigada poslana zopet na drugę položaje.

Ker so se Nemci zaradi pritiska XV. divizije vse bolj umikali proti Savi in so partizanski tanki že patruljirali po Radečah, njihovi topovi pa obstreljevali Sevnico, so ustanovili Nemci nov vermanski bataljon, ki so ga sestavljale alarmne čete iz področja Ljutomera, Celja, Ptuja in Brežic, ter zavzeli položaje nad Šentjanžem. Poveljstvo nad njim je prevzel štajerski zvezni vodja Franz Steindl, znani preganjalec štajerskih partizanov, ki je ob zlomu Nemčije padel v bojih s sovjetsko vojsko na avstrijsko-gradiščanski meji. Ker tudi vse te nove enote niso zadoščale za uspešno obrambo pred partizansko ofenzivo, so Nemci prepeljali na ta odsek enote 162. pehotne turkestanske divizije in bataljon 1. SS-tankovske divizije »Leibstandarte Adolf Hitler«, ki so takrat bile na Primorskem. 13. oktobra so Nemci prešli v ofenzivo in pričeli potiskati partizanske enote od bregov Save in do 17. oktobra zopet zasedli vse ozemlje med Savo in nekdanjo italijansko-nemško razmejitveno črto. Med 17. in 21. oktobrom so bili na tem odseku v teku hudi boji med ponovno okrepljenimi nemškimi enotami ter bataljoni Cankarjeve in XII. brigade, ki naj bi jih pripravljajoča se nemška ofenziva na teh položajih povsem uničila.

Ves ta čas so Nemci v letalskih napadih bombardirali več krajev na Dolenjskem. Tako so že 14. septembra prvič hudo bombardirali Novo mesto, pri čemer je bilo ubitih 29 prebivalcev in 5 neugotovljenih borcev, 22. septembra so napadli Višnjo goro, pri čemer je bilo ubitih 7 prebivalcev, več pa ranjenih. Ponovni napad nemških letal je doživelo Novo mesto 3. oktobra, ko je bilo najbolj prizadeto središče mesta in je bilo ubitih 28 meščanov ter dvoje neznanih borcev. Istega dne je bil napaden tudi Črnomelj, pri čemer je bilo porušenih 11 hiš in več prebivalcev ubitih. 5. oktobra je sedem nemških bombnikov napadlo Mokronog in ga močno poškodovalo ter povzročilo večje število smrtnih žrtev. Istega dne proti večeru so nemška letala bombardirala Orehovico, Vrhpolje, Staro vas in Loko pod Gorjanci.

Nemška ofenziva oktobra in novembra 1943

Z vojaškimi operacijami proti slovenskemu osvobojenemu ozemlju so Nemci začeli najprej že nekaj dni po kapitulaciji Italije na tako imenovani goriški fronti, potem vdrli v Istro, 21. oktobra pa napadli Dolenjsko in Notranjsko. Vso to ofenzivo je sovražnik imenoval Wolkenbruch = Huda ura (neurje, kadar se utrga oblak), njene štiri faze pa oštevilčil z I-IV. Oznaka te ofenzive pove dovolj jasno, kaj so hoteli Nemci z ofenzivo doseči: kot hudourni vihar naj bi nemške divizije zdivjale prek svobodne slovenske zemlje in poteptale vse, kar je dvignilo puško proti fašizmu in nacizmu.

Ofenzivo je izvajal II. SS tankovski korpus, ki je bil za te operacije okrepljen še s posebnimi večjimi in manjšimi enotami. Tako okrepljeni tankovski korpus so poleg nekaterih manjših enot sestavljale: 1. SS tankovska divizija »Leibstandarte Adolf Hitler«, 71. pehotna divizija, 44. grenadirska divizija, 162. pehotna divizija »Turkestanska«, SS grenadirska divizija »Wiking« iz III. SS tankovskega korpusa ter 14. in 19. SS policijski polk. Poveljnik je bil SS Obergruppenführer Paul Hausser.

Na dolenjsko - notranjsko osvobojeno ozemlje so Nemci vdrli iz treh smeri: po dolini Krke, prek Kolpe pri Brodu na Kolpi, manjši oddelki pa prek Kolpe pri Gribljah in Metliki. Poleg tega so z manjšimi vdori pritiskali vzdolž črte Škofljica—Litija—Radeče—Šentjernej—Jevnica—Krško. V Novo mesto so motorizirani oddelki, tanki in Turkestanska divizija pridrli nekaj po deseti v četrtek, 21. oktobra, in iznenadili manjše partizanske enote in straže. Od tod so še istega dne motorizirani oddelki prodirali čez Gorjance v Belo krajino in prek Semiča v Črnomelj. Oddelki, ki so prekoračili Kolpo pri Gribljah in Jurovskem Brodu, so zasedli Metliko in patruljirali po cestah ter po vaseh plenili in požigali in pobijali vse, kar se jim ni pravočasno umaknilo.

Milan Filipčič: REICHSTAG V PLAMENIH

39

V Rjavi knjigi (Braunbuch) so zbrani številni zločini, ki jih je zakrivil nacizem v zadnjih letih (1931—1934). V prvih štirinajstih dnevih januarja 1934 so nacisti izvedli samo v Avstriji 126 napadov z razstrelivom. V Nemčiji so bili neprimerno bolj »delavni«.

Van der Lubbe je bil je od 1932. leta povezan z nacisti. Nekaj dni pred požigom je bil spet v neprestani zvezi z nacisti. To je dokazal Dimitrov na procesu. Naslednja sled je načelnik glavnega štaba oddelkov SA Röhm, ki je imel homoseksualne odnose s van der Lubbejem in ga je vodil na seznamu svojih ljubčkov. Kasneje bo Hitler, ko bo ubil Röhma, govoril med drugim prav o homoseksualnem iztirjenju voditeljev SA in še kasneje — med drugo vojno — bo uvedel smrtno kazen za člane SS, ki se homoseksualno izživljajo.

Tretja sled vodi h grofu Helldorfu. Gruppenführerju berlinskih SA oddelkov. Helldorf je na procesu izjavil, da ne pozna van der Lubbeja. Nekaj trenutkov nato se je odigrala pred sodiščem scena, ko se srečata Helldorf in Lubbe. Apatični Marinus van der Lubbe je tedaj prvič dvignil glavo, ki jo je sicer ves čas procesa sklanjal globoko na prsi.

Predsednik Bünger: »Obtoženi van der Lubbe, pridite bliže! Dvignite glavo, Lubbe, in gledajte pričo v obraz! Dvignite vendar glavo, Lubbe, storite to! Poglejte si vendar pričo!«

Tolmač v nizozemskem jeziku: »Ogledati si morate pričo!«

Predsednik: »Dvignite vendar glavo!«

Odvetnik Seuffert: »Dvignite glavo, Lubbe!«

Tolmač: »Ogledati si morate pričo. Dvignite glavo!«

Predsednik: »Dvignite torej vendar glavo! Kvišku glavo, van der Lubbe!«

Ta scena je trajala približno tri minute. Trije so van der Lubbeju zaman ukazovali in ga opominjali. Tedaj je osorno zaklical grof Helldorf:

»Mensch, mach den Kopf noch, los!« (Človek, dvigni glavo, gremo!«)

Helldorfovo povelje je čudežno delovalo. Lubbe je dvignil glavo in pogledal Helldorfa. Spoznal je glas svojega gospodarja. Na poslušalce je ta scena naredila kar najglobljі vtis. Helldorf je bil nepreviden. Zanesla ga je nestrpnost.

Van der Lubbe je spremljal ves proces v omotičnem stanju. Vbrizgali so mu neko mamilo in vzdramil ga je znani glas. Zdravniška veda pozna ta pojav.

Policija je storila vse, kar je bilo mogoče, da bi našla dokaze o tem, kako se je Lubbe družil s komunisti pred požigom. Ničesar ni našla, ničesar ni predložila na procesu kot dokazno gradivo. Iz tega lahko sklepamo, da je Lubbe bil v drugi družbi. Policija je ugotovila celo vrsto časovnih praznin v Lubbejevem kretanju. Naknadno so ugotovili, da to niso praznine, temveč da je tedaj Lubbe bil v nacistični družbi. Tudi nekaj ur pred požigom je bil z nacisti. Od 14. ure popoldne do požiga je bil »neznano« kje. Zadnjič so ga videli, kako je 27. februarja 1933 ob dveh popoldne stal pred poslopjem Reichstaga.

Odkar je Lubbe navezal »ljubezenske« stike z »neznanimi« gospodi v Nemčiji, je postal fašistični agitator. Na Nizozemskem je nastopal na fašističnih zborovanjih. Sodišče ni poklicalo nobene priče iz Nizozemske, ki bi to lahko potrdila. Pač pa je v zaključnih besedah obsodbe označila Lubbeja kot človeka, ki zlahka zapade tujemu vplivu in da »lahko postane orodje« drugih.

Nacisti so prav zaradi tega izbrali Lubbeja. Bil je primerno »orodje« in je šele tik pred obglavljenjem spoznal kruto resnico ter zato kričal: »Pustite me vendar govoriti!« . . .

Marinus van der Lubbe je odšel na svoje zadnje potovanje v Nemčijo v popolnoma novi obleki. To obleko mu je podaril brat. Ko so Marinusa usodnega dne popoldne zadnjič videli pred Reichstagom, je bil v ponošeni, oguljeni obleki. Kam je dal svojo novo obleko? Ali je bila slaba obleka že priprava za načrt? V poveljih SA se je tedaj mnogo govorilo o tem, da so komunisti slabo (tolovajsko) oblečeni. Nacisti so Lubbeja »proletarizirali«, da bi njegova zunanjost ustrezala revnim malomeščanskim predstavam o nevarnih komunistih. Policijski komisar Heisig je obiskal Nizozemsko da bi »ugotovil« morebitna nova dejstva. Tam (v Leydenu) so ga opozorili na novo obleko, toda na procesu o tem sploh niso govorili. Ali ni to dovolj jasen dokaz, da se je sodišče nalašč izogibalo tega dejstva?

NACISTI SO ZAHTEVALI NOVE ŽRTVE

Smrt fašističnega agitatorja Lubbeja ni končala afere o požigu Reichstaga. Nacistom so bile potrebne nove žrtve. Ubili so dr. Oberfohrena, pisca spomenice, ki je opozoril, da policija v komunistični centrali ni našla dokazov o nameravani komunistični vstaji. Hitlerjeva vlada je to trdila, toda nikoli ni teh dokazov položila na mizo, ker sploh niso obstajali. Nacisti so v avstrijskem mestu Kufsteinu ubili dr. Bella; on je bil tisti neznani gospod, ki je Lubbeja vzel nekoč v svoj avtomobil in se z njim zabaval. Bell je sicer bil v opoziciji, imel pa je stike z vplivnimi nacisti. Tako je zvedel o požigu Reichstaga; ker je o tem govoril v nacionalnem klubu v ulici Friderika Eberta, in je policija prestregla neko njegovo pismo, kjer je bilo to omenjeno, ga je dal general Daluege, šef Gestapa, po pripadnikih SA ubiti.

Utrinki iz nedeljskega Kočevja

Motno nedeljsko jutro. Na novomeškem Glavnem trgu tu pa tam skupinice praznično oblečenih ljudi ob cesti. Čakajo avtobus. Že po tradiciji ima nekaj zamude. Ko pride, se v hipu zrinemo vanj in že mimo zameglenih oken bežijo nazaj Brod, Srebrniče. Prehitevajo nas manjša vozila in zdi se, kot bi bila do vrha natlačena z ljudmi. Zamolkel, hripav bas bivšega odposlanca zadoni v avtobusu:

»Kam pa ti, Jože?«

Besede veljajo visokemu možakarju, ki sedi poleg voznika. Obrne se presenečen in nasmejan:

»V Kočevje vendar, saj ga še nisem utegnil videti.«

»Hudiička, šele zdaj ga greš gledat. Seveda, ko si pa v vojni ves čas samo po gozdovih lazil.«

Nemara ima prav. Naj mi ne zameri, toda človek je vesel, če je na tak dan lepo vreme, in res se mu zdi, kot da bi še ono hotelo ozaljšati svečanost.

*

Povsod zastave. Na stotine zastav. V zraku je čutiti vonj po vseh mogočih jedilih, po dimu in po nečem, kar človek lahko samo čuti. Po prazniku. Zvoki godb na plahla prihajajo v vsako ulico in na vsaki hiši so okna na stežaj odprta. Hitim k Šeškovemu domu. Velika skupina odposlancev in drugih gostov se kar gnete pri vhodu. Odprta je razstava olj in grafik in mnogi nočejo zamuditi priložnosti.

Vstopim. Po debeli preprogi se počasi pomika naprej

Povsod so se srečavali stari znanci; bilo je nešteto ganljivih srečanj, saj se mnogi izmed nekdanjih odposlancev slovenskega naroda niso videli vseh dvajset let

Sproščen in vesel smeh spremlja te besede in bivši odposlanec zadovoljno škili s podplutimi očmi, in izpod gostih brkov prihaja toplo prijateljsko momljanje.

Dvakrat se avtobus ustavi in vstopajo že priletni možje. Iz veselih besed in smeha, ki spremlja pozdravljanje z navzočimi, je jasno, da se ti ljudje poznajo še iz časov, ko je bil smeh redkost in ko o taki vožnji nihče verjetno še sanjati ni upal. Bivši odposlanec nekaj zabavlja čez časopise:

»Jutrišnji članki bodo pa takile: jesensko sonce je prišlo pozdravit udeležence obletnici itd., itd. Saj vim, da bodo izrabili izboljšanje vremena.«

reka obiskovalcev. Stopajo tiho in moški nosijo klobuke v rokah. Pri vhodu v dvorano vsakdo s širokim pogledom zajame prostor in nekoliko presenečeno pogleda po novih stolih in ostali opremi. Le nad odrom kljubuje vsem novotarijam in kot da za vse večne čase svari, obljublja in zagotavlja že nekoliko obrisan napis: »Narod si bo pisal sodbo sam!«

Reka se vali naprej. Strme občudujemo največje platno v dvorani. Odsev plamena in človeške figure na platnu žlivijo. »Partizansko taborišče — France Mihelič« piše ob sliki. Dva šepetaje govorita:

»Saj sem že videl reprodukcije, toda to, kar zdaj gledam, mi kar na da oditi.«

Reka obiskovalcev neutrudno teče naprej proti izhodu.

*

Mogočni zvoki godbe in zbora ob spomeniku že od daleč vabijo k slavnostnemu prostoru. Nekje iz ozadja se kot val ob plimi prenaša vse močnejše ploskanje. K tribuni stopajo tovariši Ranković, Kardelj, Marinko, Maček, Vidmar in mnogi drugi. Ploskanje se prenaša z enega konca na drugega in se kot odmev ponovno vrača, dokler ne zamre ob prvih zvokih Internacionale. Vreme, kot da bi delalo v kooperaciji z vsemi mogočimi fotoreporterji, snemalci, z možmi od televizije in z vsemi tistimi, ki bi na filmskem traku radi zabeležili pomembno obletnico.

Iz velike skupine povabljencev levo od tribune je slišati krepko ploskanje vsakokrat, ko besede govornika zadenejo v živo. To so bivši odposlanci, vabljeni gostje na današnji svečanosti. Mnogo je sivih glav. Tu pa tam kateremu prinesejo stol, ker čas hitro beži in noge ne morejo držati več bremena let. Pa vendar ni videti motnega pogleda, ni vidati sklonjene glave. Oni so še tukaj. Prvi odposlanci ljudstva, ki so prvič izrazili njegovo voljo.

Ko potegne veter skozi veje dreves, se na zborovalce vsuje zlati dež rumenega jesenskega listja. Zastave plapolajo, in v toplem jesenskem dnevu, v prazničnem vzdušju ni mogoče docela pričarati tistih oktobrskih dni, ki so povod današnji svečanosti. Eden od odposlancev, kot da bi uganil, pravi: »Kaj, če bi bilo takrat tako, a?« Starček poleg njega ga dolgo gleda, premišljuje in skomigne z rameni: »Potem . . . potem, mida verjetno ne bi danes stala tukaj. Verjetno.«

Dolgo strmi nekam v prazno in misli mu blodijo. Ko drugi začno ploskati, se predrami, veselo pomežikne in mladeniško začne udarjati ob dlan.

Sonce se počasi nagiba k zatonu. Reka ljudi se vali po ulicah. Kamorkoli greš, je danes nekaj, kar si je vredno ogledati v Kočevju. Nedaleč od slavnostnega prostora se boči velik napis: »Deset let razvoja kočevske komune.« Od napisa dalje dosežki desetletnega dela. »Velesejem« Kočevja v malem.

Ko se pomikamo mimo rudniškega jaška in si ogledamo rudniške naprave ter velike panoje, na katerih je prikazan uspeh desetletnega dela, mi nekdo pravi: »Ti, že kar zelen postajam. Ti nas bodo še prekosili.«

»Če nas že niso,« se oglasi nekdo za menoj.

»Tega menda ne,« pravi moj sobesednik, a nekako v dvomu in nepreprčljivo.

Trdo se odreže tisti za nami: »Tudi mi znamo ljuriti v clan!« Radovedno zroč gremo naprej.

Na ulici pod vtisom razstave pogledamo pa novih blokih, po ulicah, po trgu in se zavemo, da so v to vzidali skoraj dvajset let trdega dela. Besedi: »uspeh« in »čestitamo« sta skromni, a vendar pravi, da izrazita naše občudovanje. Mimoidoči se ogovarjajo in sprašujejo drug drugega: »Si že videl foto razstavo? Kar tja dol, kjer je bila prej VDV.«

Dva stara partizana po tolikih letih ne moreta pozabiti in se najbolj varno orientirata po stavbah, zato ni nič čudnega, če slišiš: »tam pri okrožju, tam pri VDV« in druge take partizanske izraze in nazive.

Mlajši se na pol zmedeno obračajo in s pogledom iščejo mesta, o katerih priletni mož govori, kot da so jih včeraj zapustili. Čas je prinesel svoje in v pozabo hiti, kje je bil ta ali oni partizanski ali politični organ v času zbora v Kočevju.

Ob stojnicah se gnetejo ljudje. Razgovor, smeh, vzkliki, glasno vpitje in zvočkljanje blagajne ter ropotanje krožnikov kaže na to, da bodo vse dobrote kmalu pospravljene. Promet je že odprt in nekoliko nestrpni vozniki iščejo prosto pot do izhoda iz mesta. Ob avtobusih skupinice živo razpravljajo, ko čakajo na zamudnike. Mnogi že odhajajo.

Dan, ko so česetisoči z navzočnostjo počastili slovensko nost ob obletnici slovenskega

Postavili so se tudi gostinci in drugi: preskrba je bila v redu, posebno pa so se ljudje zanimali za vabljivo pečenega na ražnju, in za druge dobrote

Mešana ljudstva je prisrčno in nadvse toplo pozdravljala drage goste, ki so prišli v Kočevje. Na sliki: tovariši Edvard Kardelj, Franc Leskošek-Luka in Aleksandar Ranković v ulicah obnovljenega mesta ob Rinži, ki je sijalo v čistoči, zelenju, zastavah in cvetju v prijetnem jesenskem soncu

Obisk okulistov v Krki

4. oktobra je obiskala obrat »Krka« v Novem mestu skupina okrog 70 zdravnikov okulistov iz Slovenije in Hrvatske, ki so imeli minuli petek in soboto strokovni seminar na Otočcu. Gostje so si z zanimanjem ogledali predvsem tri oddelke — tabletni, ampulni in antibiotični — in so se pohvalno izrazili o uspehih in kvaliteti izdelkov novomeškega obrata.

Spet huda zima?

»Tisto leto, ko je polno gob, je navadno tudi zima polna snega!« so govorili stari ljudje. — Tako nam je povedala pred nekaj dnevi Kukmakova tetka iz Prečne, ki je sama tudi že 92 let na svetu in zato marsikaj ve.

Skupina borcev Cankarjeve brigade na Ilovi gori — 1. novembra 1943

Ali poznate cesto iz Beograda do Dubrovnika?

Banji Koviljači, zdravilišču z toplimi zvepletnimi vrelci ob Drini, je bil v juliju za učitelje tujih jezikov v družbi kakih 250 ljudi zbrani prosvetni delavci vseh jugoslovanskih narodnosti. V skupnost domačinstva in edinstva so bili prisiljeno vključeni predavatelji ruske, francoske, angleške in nemške narodnosti. V malih, več ali manj slučajno zbrani človeški skupnosti se je spontano razvilo iskreno vzdušje mednarodnega prijateljstva. Vse tri tedne ga ni zmotilo nobeno nesoglasje. V grostem času je bilo slišati pogovore v vseh jezikih. Nekaj jih je bilo v sili tudi — videti. Kjer je jezik odpovedal, so prišle na pomoč roke in sposobnost mimičnega izražanja . . .

Tri tedne resnega prizadevnega dela je mnogo članov seminarja zaključilo s potovanjem po Jugoslaviji. Nekaj se jih je odločilo za pot z avtobusom do Dubrovnika in odtod z ladjo do Reke. Tej skupini se je priključila simpatična Irka miss Aileen, naša najboljša predavateljica. To je ljubka žena nedoločljivih let, s trdo nogo in s preteklostjo hrabrega britanskega vojaka.

Nekateri so bili v strahu zanjo. Petnajst ur vožnje z avtobusom po bogve kakšni cesti preko Bosne in Hercegovine, dan vožnje z ladjo, vprašanje prenočišč — ali ne bo prenaporno za njen organizem?

»Potovala sem po Afriki, Turčiji, Perziji, Rusiji, in to v težjih časih, kot so danes. Menda pot po Jugoslaviji ne bo napornejša. Želim videti vašo ležežlo,« nam je odgovarjala drobna, pogumna miss malce nejevoljno.

Prvi dan smo se peljali do 60 km oddaljenega Valjeva. Lokalni avtobus, lokalna cesta, štiri ure zibanja. Vendar pot je bila zanimiva. Videli smo Belo Crkvo, starodavno pravoslavno svetišče, kjer so Nemci pomorili na stotine Srbov. Tu je 7. julija 1941 počila prva srbska uporniška puška. Boje je vodil Žika Jovanović, eden prvih srbskih herojev. Vsak breg, vsak mostiček tod ima svojo zgodovino, ki se ohranja po ustnem izročilu. Morda se resnica rahlo spreminja — puška je postala top, število mrtvih sovražnikov je nemara sčasoma naraslo — a dobro je čutiti zvestobo spominom na trpljenje in junaštvo skrbskega naroda. Vso pot do Valjeva smo morali naši sopotniki prevajati pripovedovanje domačinov, ki so se vozili z nami.

V Valjevu ni težko dobiti sobe in tudi poceni so. Toda prenočevanja v tem mestu ne priporočamo nikomur. Po ulicah vso noč hrupno vozijo tovornjaki, in ko se proti jutru cesta umiri, se oglasijo zveneči klici pastirjev, ki ženo skozi mesto trope ovac na pašo. S spanjem ni nič.

Ob sedmi uri zjutraj smo z malo potrpljenja pričakali avtobus iz Beograda, ki odhaja iz Valjeva proti Dubrovniku »točno« ob 6.30. Hočete pogledati na zemljevid? Cesta od Beograda do Dubrovnika je označena le na najnovejših kartah. Od Valjeva dalje je speljana na Požego, odtod na Titovo Užice, preko Višegrada, ob Drini do Foče, skozi Sutjesko, preko Gackega polja do Bileće, odtod do Trebinja in končno do Dubrovnika. Preko gora in dolin se vije v strmih serpentinah, skozi Sutjesko je speljana skozi množico predorov, ker ob reki ni prostora zanjo. Na nekaterih mestih je vožnja veličastno grozljiva. Voznika avtobusa se približno na tri ure menjata in sta ob koncu poti oba izčrpana. Cesta je v glavnem asfaltirana, na mnogih mestih je še v delu. Opis te poti ne more nikoli doseči njene lepote. Skoro za vsakim ovinkom čaka potnike vznemirljivo presenečenje. In ovinkov je nešteto.

(Konec prihodnjič)

Ne tarnajte, da iz vaše občine ni dovolj člankov v komunskem glasilu! Raje se odločite in napišite primeren prispevek, ki bo koristil vsem

Vid Jerič: 3

V korak z XII. brigado

V vrstah te enote so se gradili in razvijali mladi fantje in dekleta, prežeti z duhom Komunistične partije in predani revoluciji, ter žrtvovali svoja mlada življenja za lepšo in boljšo bodočnost našega ljudstva. Iz delavcev in kmetov so postali vojaški starešine in politično-partijski delavci. Se posebno vlogo so imeli mladi skojevski voditelji, ki so vzgajali skojevce v hrabrosti in požrtvovalnosti ter jih zmaguslavno vodili od borbe do borbe, od zmag do zmag. Žal, dosti teh fantov in deklet ni več med nami. Darovali so svoje mlado življenje za tisto, kar imamo mi danes in kar bodo imela v bližnji in daljni bodočnosti nova pokolenja. Njihova trupla počivajo po naši zeleni Dolenjski. Ostali nam bodo v večnem spominu. Globoko se klanjamo njihovim žrtvam in kličemo: Večna jim slava! Ostali bodo svetel simbol

XII. brigada je 13. oktobra 1943 uničila nemško orožniško postajo v Boštanju

naše ljudske revolucije in spomin bodočim pokolenjem, ki se bodo vzgajala v njihovem duhu ter še z večjo ljubeznijo gradila lepšo bodočnost. Vsaka izguba nas je hudo prizadela, toda istočasno nas je spodbujala k še energičnejšim udarcem proti sovražniku. Za vse to je brigada dobila veliko priznanje od Vrhovnega štaba NOV in POJ ter tovariša Tita takrat, ko je bila proglašena za udarno brigado. To je bilo za nas pripadnike prav zares nadvse visoko priznanje, na katerega smo bili ponosni že takrat na bojnem polju, smo danes in bomo tudi v bodoče.

Vsem preživelim borcem in starešinam 12. brigade iskrena čestitka ob 20. obletnici njenega formiranja.

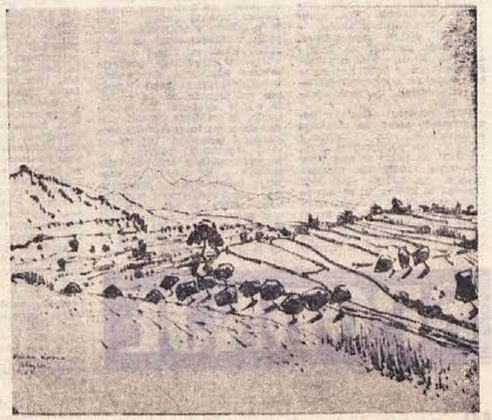

Miro Kugler: VELIKA DOLINA (1963)

19

G. Simenon: MAIGRETOV MRTVEC

Nekaj jih je jokalo. Moški so stiskali pesti. Tako po prenočiščih kot na ulici so stražniki izbirali le za silo. Pravo delo se bo začelo na policiji že v teku noči ali pa drugi dan zjutraj.

Gospodarji prenočišč so bili najbolj nervozni, ker je bilo nevarno, da zgube obrtni list. Vpisne knjige namreč noben ni imel v redu. Pri vseh so našli nevpisane potnike.

»Saj veste, gospod inšpektor, da sem bil zmerom natančen, ampak kadar se kak gost zglasi opolnoči in je človek ves zaspan . . .«

»V »Prenočišču pri zlatem levu«, katere mlečnobela krogla je bila Maigretu najbliže, se je odprlo neko okno. Zaslišal se je žvižg. Komisar je stopil naprej, vzdignil glavo.

»Kaj je?«

Po naključju se je zgoraj znašel neki čisto mladi inšpektor in zajeciljal:

»Mislim, da boste morali priti gor.«

Maigret se je napotil po ozkem stopnišču z Lucasom za seboj.

Bilo je v drugem nadstropju. Neka vrata so bila odprta, električna svetilka brez senčnika, ki je imela šibko žarnico z rumenimi nitkami, je gorela obešena na vrvici. V sobi ni bilo nikogar. V njej sta stali železni postelji in samo ena je bila razmetana. Na tleh je bila tudi žimnica, odeje iz slabe sive volnine, suknjič na nekem stolu, kuhalnik na špirit in nekaj hrane, prazne litrske steklenice na mizi.

»Semle, načelnik . . .«

Vrata v sosedno sobo so bila odprta in Maigret je zagledal žensko, ki je ležala z obrazom na blazini, njene rjave, žareče čudovite oči so divje strmele vanj.

»Kaj je?« je vprašal.

Redkokdaj je videl tako izrazit obraz. Nikoli pa ni videl bolj srditega.

»Le poglejte jo«, je jecljal inšpektor. »Hotel sem jo spraviti pokonci. Pregovarjal sem jo, ampak se ji ni zdelo vredno odgovoriti. Potem sem stopil k posteroko. Do krvi me je ugriznila.«

Ženska se ni nasmehnila, ko je videla, da inšpektor kaže razboleni palec. Pač pa so se ji poteze na obrazu napele, kot da jo je zgrabila huda bolečina. Maigret, ki je opazoval posteljo, je namršil obrvi in rekel:

»Saj bo vendar ravnokar rodila!«

Obrnil se je k Lucasu.

»Telefoniraj po rešilni avto. Odpelji jo v mestno porodnišnico. Reci gospodarju, naj pri priči pride sem«

Mladi inšpektor je bil zdaj ves rdeč, ni si več upal pogledati na posteljo. Lov se je nadaljeval v drugih nadstropjih hiše.

»Nočeš govoriti?« je Maigret vprašal žensko. »Ne razumeš francoski?«

Se zmerom je strmela vanj in nemogoče je bilo uganiti, kaj si misli. Edino čustvo, ki ga je izražal njen obraz, je bilo neobrzdano sovraštvo.

Bila je mlada. Gotovo ji še ni bilo petindvajset let in polna lica so ji obkrožali dolgi, kot svila črni lasje. Na stopnicah se je nekdo spotaknil. Gospodar je neodločno obstal med vrati.

»Kdo je tale?«

»Pravijo ji Marija?«

»Katera Marija?«

»Mislim, da nima drugega imena.«

Na lepem je Maigreta zgrabila jeza, vendar ga je takoj postalo sram. Pobral je moški čevelj ob znožju postelje.

»In tole?. . . .« je zavpil in ga vrgel gospodarju

pred noge. »Tole je tudi brez imena?. . . . In tole?. . . In tole?«

Zgrabil je suknjič, umazano srajco na dnu omare, en čevelj, čepico.

»In tole?«

Šel je v sosedno sobo, pokazal na kovčka v kotu.

»In tole?«

Ves sira v mastnem papirju, nekaj kozarcev, štirje krožniki in na njih še ostanki slanine.

»Bili vsi, ki so tu stanovali, vpisani v tvoji knjigi? Odgovori! In naprej — koliko jih je bilo?«

»Ne vem.«

»Ali ta ženska govori po francosko?«

»Ne vem . . . Ne! . . . Razume nekaj besed . . . .«

»Koliko časa je že tukaj?«

»Ne vem.«

»Zdaj se je to začelo?« je vprašal Maigret in pogledal žensko.

»Nič mi ni sporočil . . . .«

»Nočeš! . . . In drugi? Kje so?«

»Gotovo so odšli . . . .«

»Kdaj?«

Maigret je stopil proti njemu, trdo, s stisnjenimi pesti.

»Prišli so to takoj potem, ko je bil na ulici ubit človek, kar priznaj! Bili so bolj zviti kot drugi. Niso počakali, da se bodo tu začele policijske zapore.«

Gospodar ni odgovoril.

»Glej tole: priznaj, da ga poznaš!«

Pod nos mu je pod nos fotografijo Viktorja Poli-

»Koliko je star?«

»Je živel v tej sobi?«

»Praven.«

»S drugimi? . . . . In kdo je spal pri tej ženski?«

»Prisegam vam, da o tem nič ne vem. Morebiti jih je bilo več . . .«

»Vmil se je Lucas. Takoj nato se je od zunaj zaslišala sirena rešilnega avta. Ženski se je od bolečine iztrgal krik, vendar se je brž ugriznila v ustnice in izzivalno pogledala može.

»Poslušaj, Lucas, jaz imam tu opraviti še precej časa. Ti boš šel z njo. Ne hodi proč od nje. Hočem reči, da ostani na hodniku v bolnišnici. Takoj bom poizkusil iztakniti češkega tolmača.«

Nekaj drugih stanovalcev, ki so jih vzeli s seboj, se je okorno spuščalo po stopnicah, se zadevalo ob bolničarja, ki sta prihajala z nosili.

Maigret je rajši stopil v stran za toliko časa, dokler sta imela bolničarja opraviti z mlado žensko.

»Kam jo pelješ?« je vprašal Lucasa.

»V bolnišnico Laennec.«

Gospodar prenočišča se ni upal premakniti in je mračno gledal v tla.

»Ostani tukaj. Zapri vrata!« mu je ukazal Maigret, ko so vsi odšli. »In zdaj pripoveduj.«

»Ne vem dosti, prisegam vam.«

»Včeraj zvečer je prišel neki inšpektor in ti je pokazal tisto fotografijo. Je tako?«

»Je.«

»Trdil si, da tega človeka ne poznaš.«

»Oprostite! Rekel sem, da ni bil gost prenočišča.«

»Kako to?«

»Ni vpisan in ženska tudi ni. Nekdo drug je vpisan za obe sobi.«

»Koliko časa že?«

»Okrog pet mesecev.«

»Kako mu je ime?«

»Sergij Madok.«

»Ali je ta poglavar?«

»Poglavar česa?«

»Dal ti bom dober svet: nikar se ne delaj neumnega! Če ne, bova ta pogovor nadaljevala drugod in bajta bo jutri zjutraj zapečatena. Razumeš?«

»Zmerom imam vse prav urejeno.«

»Razen nocoj. Povej mi kaj o svojem Sergiju Madoku. Je Čeh?«

»Tako piše v potnem listu. Vsi govorijo v istem jeziku, Poljski ni, ker sem Poljakov vajen.«

MALI OGLASI V NAŠEM LISTU VAM PRINESEJO ZANESLJIV USPEH!

Treba bo več novih delovnih mest

Če primerjamo število tistih, ki so s pomočjo brežiškega Zavoda za zaposlovanje iskali zaposlitev lani, s temi, ki jo iščejo letos, bomo ugotovili, da se je pritisk na zaposlovanje povečal. Vzrokov je več, najpomembnejša pa sta prav gotovo dva: **obrat družbene prehrane in urejeno otroško varstvo v Brežicah sta gospodinjam omogočila zaposlitev, ker sta jih rešila odvečnih skrbi, podružbljanje kmetijskih površin pa je sprostilo precej ljudi, ki so doslej delali na kmetiji.**

Povprečni polletni stalež zaposlenih v občini je letos resda nekoliko manjši od lanskega, to pa je bržčas posledica večje storilnosti in tehnoloških izboljšav v proizvodnji. V lanskem polletju je bilo v občini zaposlenih 4746 ljudi, letos pa jih je bilo 4698.

Povsem drugačna pa je slika v povpraševanju po zaposlitvah. Medtem ko je bilo lani vsak mesec pri zavodu prijavljenih povprečno po 38 moških in 60 žensk, ki so iskali zaposlitev, **jih je letos vsak mesec prijavljenih skupaj 179 (108 žensk in 71 moških). Med njimi je največ ljudi, ki nimajo kvalifikacij in se žele zaposliti kot nekvalificirani delavci.**

V občini ni proizvodnih obratov, ki bi lahko zaposlili toliko ljudi. Na zavodu se zato trudijo najti zaposlitev drugod. Lani so posredovali delo 70 ljudem izven občine, letos pa so do konca septembra nudili takšno zaposlitev 124 ljudem, ki so vstopili v delovno razmerje pri SGP Pionir v videmski Celulozi, na zagrebškem in samoborskem področju, v Celju in na Gorenjskem pri raznih podjetjih. V občini skušajo zagotoviti zaposlitev z odpiranjem novih delovnih mest v obstoječih obratih. Kot kaže, se bo lahko še letos v pletilnici v Dobovi na novo zaposlilo 40 ljudi, ker se bo kolektiv povečal od dosedanjih 32 članov na 72 članov. V kovini na Bizeljskem bodo v bližnji prihodnosti zaposlili 20 kvalificiranih kovinarjev in s tem omogočili zaposlitev 10 nekvalificiranih delavcev, na podobne načine pa skušajo v manjšem obsegu zaposliti nekaj desetin ljudi v preostalih obratih.

Vse našteto kaže, da bo v brežiški občini povpraševanje po zaposlitvi vedno večje in da bo treba v zvezi s podružbljanjem kmetijskih površin zagotoviti zaposlitev odvišni delovni sili iz kmetijstva. To bo mogoče le z novimi investicijami v gospodarstvo, ki naj zagotovijo objekte, kjer se bodo lahko ljudje iz kmetijstva zaposlili. Takšno stališče, ki je edini izhod iz zagate, je sprejela tudi ljudska skupščine SRS, ko je razpravljala o težavah pri zaposlovanju v brežiški občini.

Premalo učnih mest za absolvente osemletk

V brežiški občini je letos končalo osemletko 482 otrok, od tega 318 v 8. razredu, ostali pa v nižjih razredih. S posredovanjem Zavoda za zaposlovanje je odšlo v uk na področja izven občine 33 otrok, v občini pa jih je našlo učna mesta 100. Več kot 30 otrok bi rado odšlo v uk, pa niso mogli, bodisi zato, ker starši ne zmorejo sredstev za vzdrževanje, bodisi zato, ker niso mogli najti stanovanj. Po razpisu je bilo v občini na razpolago 79 učnih mest, zaradi izrednega navala pa je zavod s prepričevanjem kolektivov našel še novih 21 učnih mest. Ker je otrok s končano osemletko, ki bi se radi ali zaposlili ali odšli v uk, več, kot je bilo razpoložljivih učnih mest, pripravlja zavod skupino mladincev, ki se bodo zaposlili v Tovarni pohištva, ko bo tam končana rekonstrukcija. Štirje otroci s končano osemletko so se že zaposlili v proizvodnih pogjetjih v občini.

Pionirji brežiške II. osnovne šole za svoj praznik

29. september, naš praznik, smo letos praznovali kar dva dni. Pionirji in pionirke smo se v soboto zbrali pred šolo, od koder smo v spremstvu razredikov odšli v Prosvetni dom. Ob pol desetih se je začela svečana konferenca, na kateri so bili prisotni tudi predstavniki političnih in množičnih organizacij iz Brežic.

Po svečanem pozdravu »Za domovino s Titom naprej« in uvodnih besedah pionirke Vere Lončarič so podali svoja poročila člani starega odbora. Posebno obsežno je bilo poročilo Milene Zavadlav, načelnice 398-članskega odreda. Vsi pionirji smo z veseljem sprejeli iskreno željo, da bi v tekočem letu dosegli še več uspehov v šoli in pri izvenšolski dejavnosti.

Za uspešno delo odreda v šolskem letu 1963-64 smo skušali izbrati kar najboljše vodstvo. Za načelnico smo izbrali Nušo Lovše, učenko 5. razreda, ki je odličnjakinja in dobra, zavedna pionirka. Junija se je udeležila tudi seminarja za pionirje načelnike v Rovinju in bo s pomočjo pridobljenega znanja lahko uspešno opravljala zaupano nalogo.

Delovni program smo sestavili že prej v krožkih, na svečani konferenci pa smo ga prebrali in sprejeli. Predvidene naloge sprejemamo z veliko odgovornostjo.

Da bi bil naš praznik še bolj svečan, smo povabili na drugi del programa soliste iz ljubljanske Opere. Našemu povabilu so se odzvali umetniki tov. Vilma Bukovčeva in Ladko Korošec s solistko pianistko in nam darovali nekaj, kar se ne da opisati. Med nami so našli zveste poslušalce, ki si želijo, da bi jih še lahko slišali. Ob tej priložnosti se lepo zahvaljujemo umetnikom in ljubljanski Operi za darilo in razumevanje.

V spomin na težke dni NOB, ko so tudi pionirji bili borci, smo zakurili kresove. Vsak kres je bil spomin na kurirje pionirje, ki so žrtvovali za nas svoje mlado življenje.

Nedeljo smo izkoristili za športna srečanja in tekmovanja. Minila sta dva nepozabna dneva, ki nam bosta pri nadaljnjem delu v spodbudo.

Nuša Lovše,
načelnica odreda II. osnovne šole
v Brežicah

Občni zbor sindikalnega sveta

Na nedavni seji je predsedstvo sprejelo sklep, naj bi bil redni letni občni zbor sindikalnega sveta v Brežicah v četrtek, 17. oktobra. Na isti seji je bilo sprejeto tudi poročilo, ki ga je sestavila posebna komisija in se nanaša na delo sindikalnega sveta za čas od aprila 1962 do konca septembra 1963. To poročilo bo poslano vsem izvoljenim delegatom še pred občnim zborom.

Na seji je bil načet tudi problem vajenske mladine v naših podjetjih in pri zasebnih obrtnikih. Tako je bilo rečeno, da vajenska mladina zelo dobro pozna svoje pravice, za dolžnosti pa je kaj rada gluha. Ker je bil na seji kot član predsedstva tudi sekretar občinskega komiteja ZMS, se je ta strinjal s predlogom, naj bi bila ena prvih prihodnjih sej posvečena temu problemu. Seje naj bi se udeležil tudi občinski komite ZMS.

I. V.

REORGANIZACIJA GASILSTVA

Reorganizacija gasilstva, ki ima namen uvesti enotno organizacijo v prostovoljnem, industrijskem in poklicnem gasilstvu, je tudi v spodnjeposavskih občinah v polnem teku. Doslej so v občinah Brežice, Videm-Krško in Sevnica delovale tri občinske gasilske zveze. Reorganizacija pomeni kvaliteten premik v gasilstvu, ki mora doseči, da bi gasilske organizacije tako v strokovnem pogledu kot tudi v tehnični opremljenosti sledile razvoju na ostalih področjih, ki jih je že prehitel. Brežiška občina je letos namenila za gasilstvo 15 milijonov dinarjev sredstev. Na izrednih občnih zborih gasilskih društev, ki so se že pričeli, bodo člane seznanili s pomenom reorganizacije in z novimi nalogami gasilskih društev, hkrati pa bodo izvolili delegate, ki bodo zastopali področje na gasilskem kongresu, ki bo 17. in 18. novembra zasedal v Ljubljani. Izredni občni zbori bodo imeli povsem delovni značaj.

Blago s popustom

V prodajalni »Postrežba«, ki je last trgovskega podjetja »Krka« iz Brežic, so pretekle dni prodajali razno volneno in česano blago s popustom, ki je znašal tudi do 40 odstotkov. Lepak v izložbi je privabil številne kupce, tako da je zaloga v nekaj dneh skoro pošla. Poudariti pa je treba, da je bilo med blagom po znižanih cenah nekaj prav lepih in kvalitetnih tkanin.

522 novih vpisov

V osnovne šole videmsko-krške občine se je letos v prve razrede vpisalo 522 otrok, od tega 279 dečkov in 243 deklic. Lani je bilo vpisanih v prve razrede enako število otrok, samo s to razliko, da je bilo 272 dečkov in 250 deklic. V osnovnih šolah je letos vpisanih skupno 4110 učencev, od tega 2100 učencev in 2010 učenk. Lani je bilo vpisanih 4134 učencev, od tega 2111 dečkov in 2023 deklic.

25,000.000 za socialne namene

Socialno skrbstvo pri občinski skupščini v Vidmu-Krškem je do 31. avgusta letos porabilo okoli 25 milijonov dinarjev za socialne namene in s tem izkoristilo letni proračun v višini 60,2 odst. Največ denarja je bilo porabljenega za socialne podpore (6,800.0000 dinarjev), prav toliko pa tudi za zaščito mladoletnikov in odraslih.

Ne jezite se, če ga v trafiki zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na svoj naslov!

Kruha nimajo!

Z razrednico pod roko je v skromno urejeno zbornico artiške šole vstopila mlada učiteljica, JOŽICA OPRAVŽ. Da prosvetni delavci nimajo rožnatega življenja na vasi, nam je tov. Opravževa znova potrdila, saj je pripovedovala kar neverjetne stvari:

— Na naši šoli je 13 učnih moči. Nekaj je domačinov, ti so preskrbljeni, ostalim pa se kaj slabo godi. Trgovine in gostilne ni v vasi, nihče od kmetovalcev pa nas noče vzeti na hrano. Najhuje je to, da smo brez kruha. Pozimi, ko je v šoli malica, ga dobimo tudi mi trikrat na teden iz Brežic, zdaj ga pa ni... Stanovanja oziroma sobe, v katerih stanujemo, so slabe in kruha ne moremo peči sami. Do avtobusa je 15 minut in od tam v brežiške pekarne tudi še precej daleč. Kljub temu gremo včasih popoldne v Brežice po kruh. Zgodi pa se, da ga zmanjka in odidemo praznih rok domov. Moja kolegica je bila tako teden dni brez kruha.

Tudi mesa ne dobimo, saj ga nimamo kje kupiti. Jemo krompir, fižol in konzerve. To si vsak sam kuha po končanem pouku. Trudna in lačna sem včasih tako, da me mine tek, ko je jed pripravljena. Ob taki prehrani živim že drugo leto. Imam pa šolsko delo, skrb za mlečno kuhinjo, kup drugih stvari in še študiram višjo gospodinjsko šolo v Grobljah. Še teže pa je za moške kolege, ki hrane tudi ne morejo dobiti v vasi.

Nekaj bo treba ukreniti, saj tako ne bomo mogli dolgo vzdržati. Prej sem službovala v Sromljah in Cerkljah, pa je bilo vse urejeno, le tu se ne dá in ne dá. Tudi glede stanovanj bi se morali pogovoriti, pa se doslej še nihče ni zmenil za to. —

Njenemu pripovedovanju so močno prikimavali kolegi in kolegice, ki so v odmoru pokadili cigareto na prazen želodec. Teh jim ne zmanjka, saj jih lahko nakupijo za dlje časa. Če bi prodajali kruh v konzervah, pa bi v odmorih namesto vžigalic iskali odpirače...

Kako ste rekli, prosim?

Vidite, to je tako: v Kostanjevici imamo, kar se trgovske mreže tiče in kot nam je razodel odgovor na članek – »Kako dolgo še?« v zadnji številki Dolenjskega lista, upravo in odgovorne činitelje. – Uprava očitno reprezentira, odgovorni činitelji pa delajo in so za to delo tudi odgovorni, zlasti če je kdaj kaj narobe. Bodo že odgovorni činitelji odgovarjali, mi smo uprava, hej!

Toda pomota! Gre za pomembnejšo stvar, za preskrbo prebivalstva, za vsakdanji kruh v tem podgorskem delu, za ljudi, ki živijo in niso prav nič manj vredni kot kjerkoli drugje, za našega delovnega človeka in kmeta, ki se mu je globoko v dlani in čela zajedla vsakdanja skrb za kruh! In kruh je bridka stvar, zato bo že treba najti zvezo med upravo in odgovornimi činiteljі, ki bi jih uprava zdaj tako srčno rada preložila na druga ramena. Izkušnja uči, da riba začne pri glavi smrdeti, potem se tudi odgovornost najbrž tamkaj začne, čemu bi jo potem v trgovskem podjetju v Kostanjevici na Krki začeli iskati na repu?

Uprava trgovskega podjetja »Otok« odgovarja, da je bilo v Kostanjevici pred vojno res več trgovin, ki pa so bile slabše založene! Ta je bosa in je ne kaže jemati resno! Sicer pa to prebivalci lahko sami presodijo. Tej trditvi sledi stavek, ki pravi: »... Razvoj sodobne trgovine gre povsod v tej smeri: k večjim, sodobnejšim, predvsem pa specializiranim trgovinam.« Nam se zdi – in pri tem prav nič ne poenostavljamo, kot bi nam rada pripisala zgoraj omenjena uprava – da je bolje počakati z razvojem sodobne trgovine, kot pa čakati v tako razviti sodobni trgovini celo uro na škatlico vžigalic! Zakaj taka trgovina ni več sodobna, marveč kvečjemu nespodobna in tak razvoj ni več razvoj, marveč popoln zastoj!

Za brezupno stanje in čakanje na kruh ni odgovorna špecerijska trgovina, marveč je krivda v dejstvu, da v vseh povojnih letih nismo dobili primernega lokala, za kar pa bi med drugimi morala poskrbeti tudi trgovska mreža oziroma organizatorji te mreže, ki so izboljšanja obljubljali, pa je ostalo samo pri obljubah. Kostanjevčani pa so bili prepeljani žejni čez Krko! Tu pripominjamo samo to, da smo hvaležni upravi trgovskega podjetja »Otok«, ki je prevzela kruh v prodajo, kajti prejšnje razmere v zvezi s preskrbo s kruhom dejansko niso bile vredne človeškega dostojanstva! Radi priznamo, kar je priznanja vredno, toda s kruhom so še bolj otežili splošno preskrbo v špecerijski trgovini, kjer, praktično vzeto, nima kdo prodajati še kruh! Če je podjetje »Otok« prevzelo prodajo kruha, bi s tistim trenutkom moralo prevzeti tudi odgovornost za organizacijo prodaje tega kruha in s tem zadene odgovornost upravo podjetja, ker tega ni storila, marveč je samo obremenila že tako prezaposleno osebje špecerijske trgovine in znatno povečala brezupno čakanje.

Trgovsko podjetje »Otok« nadalje priznava: »Izbira v špecerijski trgovini res ni zadovoljiva.« To je natanko tisto, kar sem trdil v svojem zapisu tudi jaz. To bi bilo tudi v redu in prav, če ne bi ta stavek služil tistemu, kar sledi, namreč trditvi, da ima vsak poslovodja možnost samostojno nabavljati. Se pravi, da je poslovodja tisti, ki mora nabavljati. Kdaj naj to delo pri polni, če ne celo preobremenjeni, zaposlitvi s prodajanjem za pultom opravi, nam uprava ni zaupala! V nadaljnih vrsticah trdi, da je uslužbenka manufakturne trgovine, ki ima po 2,5 milijona dinarjev prometa, zaradi napornega dela zbolela, s čimer daje tudi odgovor za neznosne razmere v špecerijski trgovini, kjer dva prodajalca ustvarjata tudi po šest milijonov dinarjev prometa. In kakšnega prometa, ljudje, saj v špecerijsko trgovino pride za sto dinarjev prometa lahko deset ljudi, medtem ko v manufakturni trgovini ni za sto dinarjev ničl! In če pomislimo še na prekladanje vreč, olja, masti itd., bi po tej logiki morala biti ta dva prodajalca že sedem metrov pod zemljo! V tem je tudi bistvo tega pojava kot družbenega pojava, kajti manufakturno trgovino očitno preveč favorizirajo, špecerijsko pa preveč prepuščajo vnémar, čeprav je za življenje zdaleč važnejša!

Na trditev, da »se res zgodi«, da strežeta strankam samo dva, pripominjam, da se to redno dogaja. Kar pomirjen pa sem, ko berem, da je uprava trgovskega podjetja »Otok« disciplinsko kaznovala enega izmed uslužbencev, celo med »odgovornimi činitelji«, ker ni dobro in vestno opravljal posla, za katerega je plačan, sa je v Kostanjevici splošno znano, da eden izmed njih med službenim časom že leta čisti avtomobil, nosi vodo za domače gospodinjstvo, nadomešča šefa restavracije, pomaga točajkam pri administraciji, medtem ko ljudje omedlevajo od čakanja v trgovini. Ta ukrep uprave mi resnično ugaja, samo če je padel na pravi naslov!!!

Stavek »Vsak kupec ima možnost najeti potrošniški kredit na banki«, vzbuja splošen smeh in je živ primer poenostavljanja, zakaj potrošniki se upravičeno sprašujejo: »Kje pa je ta banka? Na Stangrabih?« Pa nas menda nima uprava za tako neumne, da bomo šli v Novo mesto ali Krško po kredit, potem pa nakupovat v kostanjeviško trgovino, za katero uprava sama trdi: »Izbira v špecerijski trgovini res ni zadovoljiva!«, medtem ko manufakturna trgovina tudi ni tako založena, da bi lahko povsem opravičila svoj specializirani obstoj. Mislim, da nas ima uprava z odgovornimi činitelji in brez njih za popolnoma neumne!

Uprava vsakega podjetja je dolžna zagotoviti organizacijo in znosne delovne pogoje v podjetju; če tega iz objektivnih ali celo subjektivnih razlogov ne stori, je vsestransko, torej moralno, materialno in kazensko, **prvi odgovorni** činitelj za stanje v svojih enotah. Zato upravi trgovskega podjetja ni prav nič potrebno iskati tega odgovornega činitelja ali ga devati celo v narekovaj.

V svojem odgovoru me je uprava opozorila, da je uslužbenka manufakturne trgovine obolela od prezaposlenosti. Če sem trdil, da je v manufakturni trgovini dolgčas, ker ni kupcev, nisem kritiziral omenjene uslužbenke, ker je nimam za kaj, pač pa sem kritiziral sistem in tehnično izvajanje tega sistema v trgovskem podjetju »Otok«, sistem, ki je neuspešen in nezadovoljiv in do potrošnikov – okruten.

Kritiziral sem, ker se mi smilijo ljudje, ki so spričo neznosnega stanja v preskrbi tako nesramno zapostavljeni in kljub temu tako vdano potrpežljivi.

LADO SMREKAR

SPODNJE

Predvajanje filmov za otroke

Društvo prijateljev mladine v Vidmu-Krškem bo s pomočjo delavske univerze organiziralo v tednu otroka od 6. do 13. oktobra predvajanje filmov: »Čeveljčki na asfaltu« in »Živali v gibanju«. Filma bodo predvajali na vseh šolah.

Zajamčena zaščita otrok

Socialno skrbstvo ureja tudi odnose glede preživnine otrok. Preživnino plačujejo v glavnem nezakonski očetje ali očetje iz razvezanih zakonov.

„Podvojili bomo proizvodnjo papirja“

Poročali smo že o poizkusnem obratovanju drugega papirnega stroja v tovarni celuloze in papirja »Djuro Salaj« v Vidmu-Krškem. To je bilo sicer kratko poročilo, ki je malo povedalo o predvidenem povečanju proizvodnje papirja. Šef ekonomske enote obrata proizvodnje papirja ZORAN DULAR nam je s tem v zvezi odgovoril na več vprašanj:

— Kako poteka poskusno obratovanje drugega papirnega stroja in kdaj predvidevate njegovo redno obratovanje?

— Pri obratovanju drugega papirnega stroja so nastopile nepredvidene motnje v delovanju posameznih strojnih naprav oziroma stopenj tehnološkega procesa. Novi stroj je pričel poskusno obratovati 9. julija. Ker smo vezani na inozemskega dobavitelja rezervnih delov, bodo motnje trajale še nekaj časa. Z lastnimi vzdrževalnimi obrati smo že odpravili vrsto pomanjkljivosti in gre za to priznanje našim strokovnjakom in delavcem. Kljub vsemu pa mislim, da bomo s skupnimi napori dosegli planske obveznosti. Računamo, da bomo do konca leta odpravili vse pomanjkljivosti na drugem papirnem stroju, s čimer bodo dani pogoji za redno obratovanje novih naprav roto II. Želim še pripomniti, da smo od inozemskega dobavitelja stroja zahtevali, naj ugotovljene pomanjkljivosti čimprej odpravi.

— Govorili ste o pomanjkljivostih na stroju. Zvedeli pa smo, da ste kljub temu proizvedli na tem stroju nekaj časopisnega papirja. Ali stroj kljub napakam obratuje?

— Omenil sem že prizadevnost naših ljudi pri odpravljanju napak na stroju. Zaradi velike požrtvovalnosti nekaterih članov kolektiva stroj delno obratuje. Dnevno proizvedemo na novem stroju 60 do 80 ton papirja. Zmogljivost stroja je 100 ton, maksimalna zmogljivost pa celo do 140 ton dnevno. Do sedaj smo izdelali nad 2.500 ton papirja in smo ga že dostavili časopisnim podjetjem. V septembru smo izdelali 1.200 ton.

— Ali bo po vašem mnenju prihodnje leto dovolj časopisnega papirja za domače potrebe?

Zoran Dular: »Drugi papirni stroj obratuje predčasno zaradi izredne požrtvovalnosti članov našega kolektiva!«

— Ko bo predvidoma konec leta redno pričel obratovati naš drugi papirni stroj in ko bo v začetku prihodnjega leta pričela obratovati še nova tovarna roto papirja v Sremski Mitrovici, bo dovolj časopisnega papirja za domače potrebe. V letu 1964 bo tega papirja za približno 20.000 ton več, kakor ga potrebujemo. Prav zato odgovorni tovariši v naši tovarni že sedaj proučujejo inozemsko tržišče in smo izvedli prve poskusne dobave tujim naročnikom. Letos smo izvozili 950 ton papirja.

— Zadnja leta ste se soprijemali s težavami zaradi surovin. Ali se je stanje sedaj že izboljšalo in kakšne so možnosti za bodoče?

— Trenutno je stanje surovin zadovoljivo in nimamo večjih težav, razen da nimamo dovolj očiščenega lesa. Že sedaj pa se bojimo zime, ker nimamo velikih zalog lesa. V zimskem času nastajajo težave in je zato dobava lesa otežkočena.

D. K.

Branku Medvedu v spomin

30. septembra je po vsem Vidmu-Krškem in okolici odjeknila žalostna vest, da je sredi plodnega dela v šoli nenadoma preminil tovariš Branko Medved, vesten učitelj, upravitelj vajenske šole in direktor Obrtno izobraževalnega centra.

Resnico smo komaj dojeli, saj je bil pokojni Branko vedno čil, svež in zdrav. Še dobro uro pred smrtjo je bil na seji podkomisije turističnega društva. Vsi smo ga poznali kot vedrega in dobrega tovariša, skrbnega očeta, ki ni nikdar potožil, da je utrujen ali celo bolan. Bil je vedno nasmejan in poln življenjskih sil, želel je izvršiti se mnogo načrtov. Smrt je pretrgala njegovo delo in nas vse oropala dobrega tovariša in pedagoga.

Pokojni Branko Medved je izšel iz ugledne učiteljske družine. Rodil se je 2. 3. 1908 v sončnih Pišecah, kjer je prejel tudi prve nauke od svojega očeta, daleč okoli znanega nadučitelja, sadjarja, vinogradnika in lovca. Vsemu temu se je posvetil tudi tov. Medved.

Po osnovni šoli v Pišecah je hodil v meščansko šolo v Krškem in Mariboru, se vpisal na mariborsko učiteljišče in ga uspešno končal 1928. V oktobru 1929 je nastopil službo učitelja v Pišecah. 1934 je postal upravitelj osnovne šole v Globokem pri Brežicah, kjer si je osnoval tudi družino. 1936 do 1940 je nato služboval v Cerkljah ob Krki, nakar se je vpisal v višjo pedagoško šolo v Beogradu. Študij je prekinil ob zahrbtnem napadu fašistov na našo državo.

Z družino ga je okupator pregnal na Dolenjsko. V Beli cerkvi sta našla z ženo zaposlitev kot učitelja. Živela sta v negotovosti in kot pregnanca z dvema otročičkoma prestala mnogo težav. Pokojni je takoj aktivno podprl narodnoosvobodilno gibanje in le po naključju se je rešil iz novomeških zaporov in smrti.

Po vojni se je z družino preselil v Videm-Krško, kjer je prizadevno pomagal pri obnovi domovine. Sodeloval je pri organizaciji šolstva in bil upravitelj vajenske šole do svoje smrti. Pomagal je tudi v osnovni šoli, ker je bil strokovnjak za tehnični pouk in fiziko. Mladino je resnično ljubil, kot to zmore le dober prosvetni delavec.

Pokojni je deloval tudi v organih ljudske oblasti, v raznih svetih in forumih. Bil je zunanji sodelavec Zavoda za prosvetno-pedagoško službo.

Nekdanji vajenci, ki so šli tako rekoč skozi njegove roke in so danes ugledni obrtniki in odlični strokovnjaki, se s hvaležnostjo spominjajo svojega učitelja Medveda, ki jih je pripeljal do kruha.

Kot agilnega družbenega delavca vidimo dragega pokojnika v odboru OF in SZDL. Njegova zasluga je, da se je organiziralo lovstvo in ribištvo v Posavju. Celih 6 let je bil predsednik, nazadnje 6 let tajnik lovske zveze. Njegova zasluga je, da se je dvignil stalež divjadi v skoro praznih loviščih in da je bilo v naših vodah več ribjega zaroda. Daleč naokoli ga je poznalo članstvo zelene bratovščine, pa tudi ribiči vedo, da je uplenil marsikaterega sulca in ščuko.

Kot godbenika smo ga videli v orkestru v Krškem ter v posavskem učiteljskem orke-

stru, ki sta uspešno nastopala na številnih operetah v Posavju. Znal je zapeti tudi katero okroglo, ki so jo peli očanci, in rad je sprožil katero veselo. Pel je v moškem zboru in bil nekaj časa tudi zborovodja mladinskega zbora. Delal je tudi v DPD Svobode, pri TVD Partizan in v turističnem društvu. Bil je pravi prosvetni delavec, saj se je ves razdal.

Ni čudno, če se je od pokojnika poslovilo vse mesto Videm-Krško. Šolska mladina, vajenci in stanovski tovariši so se poslovili pred šolsko stavbo. Sprevod do pokopališča pa je pokazal, koliko prijateljev je imel pokojnik.

Globoko užaloščeni smo se od dragega Branka poslovili ob odprtem grobu. Spomin nanj bo živel dalje v srcih njegove družine, mladine, prijateljev in znancev. S salvo iz 150 pušk, s tožno melodijo lovskega roga, z žalostinkami in žalno besedo smo se poslovili od njega, ki bi še tako rad živel in užival lepote narave na jesen svojega življenja.

Sladko počivaj, dragi Branko, v naši zemljici, ki si jo tako ljubil!

Oton Mikulič

POROČEVALEC KOMUNE VIDEM-KRŠKO

Uspel seminar v Krškem

Delavska univerza v Vidmu-Krškem je sporazumno z občinskimi sindikalnimi sveti Sevnice, Brežic in Vidma-Krškega organizirala 26. septembra enodnevni seminar za člane komisij za družbeno-ekonomsko izobraževanje pri občinskih sindikalnih svetih. Tone Kukovica in profesor Jože Valentinčič, strokovna sodelavca Zveze delavskih ljudskih univerz Slovenije, sta predavala o vlogi in nalogah izobraževanja, o vsebini in organizaciji družbenega izobraževanja v občini, o metodologiji programiranja družbenega izobraževanja. Na seminarju je bila tudi razprava o izobraževanju v naših občinah. Seminar je po mnenju petnajstih slušateljev iz občin Spodnjega Posavja uspel.

Jutri seja sveta za trgovino v Celju

Oddelek za blagovni promet Gospodarske zbornice v Celju bo na jutrišnji 3. seji sveta za trgovino razpravljal o izpolnjevanju družbenega plana v letošnjem prvem polletju. Hkrati bodo obdelali smernice za družbeni plan v letu 1964.

Personalni referent še ni kadrovska služba!

Na pobudo kadrovskega aktiva pri ObK ZKS v Sevnici so nedavno sklicali posvetovanje o kadrovski problematiki v sevniški občini. Posvetovanja so se med drugim udeležili direktorji podjetij, predsedniki upravnih odborov delovnih organizacij, tehnični vodje ter predstavniki družbenih in političnih organizacij. Zanimivemu posvetovanju so prisostvovali tudi predstavniki okrajne gospodarske zbornice in Zavoda za napredek gospodarstva iz Celja.

Uvodno besedo je imel predstavnik okrajne gospodarske zbornice iz Celja. Orisal je prizadevanje družbe za ureditev kadrovske službe in pomen posvetovanja, ki naj pretrese potrebe delovnih organizacij. Poudaril je, da je bilo v zvezi s tem vprašanjem sprejetih že več resolucij in priporočil, uspehi pa so bili le delni. Obravnavali so namreč le nekatere probleme kadrovskih služb, vendar ne analitično in kompleksno. To se je dogajalo zato, ker so tem vprašanjem posvečali premajhno pozornost odgovorni kadri v delovnih organizacijah. S problemom se je dokaj ubadala tudi okrajna gospodarska zbornica. Le-ta je ugotovila, da je treba kadrovsko vprašanje reševati v okviru komune.

Tovariš Drofenik je nakazal razvoj kadrovske službe po fazah. Poudaril je, da mora ta služba najti svoje mesto v ganizacij. Poudaril je, da je delovnih organizacijah v sedanji stopnji medsebojnih odnosov. Kadrovska služba bi gotovo prej našla to mesto, če bi bila v delovnih organizacijah urejena organizacija dela. Pa tudi sicer smo kadrovsko službo pri planiranju v gospodarskih organizacijah postavljali na zadnje mesto. Vse premalo smo upoštevali, kaj kdo zna ter kakšne šole so potrebne za njegovo nadaljnje izobraževanje.

Po mnenju tovariša Jezernika imajo kadrovsko službo v podjetjih za nekakšno politično funkcijo. Večkrat je delala z nepravilnimi podatki. V primerjavi z ostalimi službami, ki imajo »prednost«, je kadrovska služba precej zaostala, podjetja pa so jo ponekod skrčila na personalnega referenta. Ta pa seveda ni sposoben nadomestiti moderne kadrovske službe.

Kadrovsko službo bi torej morali sestavljati vodilni v podjetju, vendar le tisti, ki bi bili posebej usposobljeni za reševanje ustreznih vprašanj.

Podjetja sevniške komune kadrovskih služb nimajo urejenih. Kot so ugotovili v razpravi, razmišljajo in razpravljajo o tem vprašanju le sekretarji in personalni referenti. Ne bi smelo biti, da je rešitev ustreznih vprašanj precej odvisna od dobre volje in razpoloženja posameznikov. Spričo važnosti perečega problema bo aktiv kadrovikov pri obč. komiteju ZKS kadrovsko vprašanje sistematično obdelal in ga predložil v reševanje občinski skupščini.

j. j.

SEVNIŠKI VESTNIK

Odkup zemlje za podružbljanje kmetijske proizvodnje

Občinski odbor SZDL v Sevnici je na seji 27. septembra obravnaval gibanje gospodarstva v prvih osmih mesecih, podružbljanje gozdne in kmetijske proizvodnje in vpis ljudskega posojila za obnovo Skopja. Ugotovil je, da gre proizvodnja v skladu s planskimi predvidevanji, da pa imajo nekatere delovne organizacije tudi izpade. Zaznaven izpad v proizvodnji imajo predvsem obrat »Metalne« v Krmelju, Mizarska produktivna zadruga in nekatera manjša podjetja. Sicer pa se je proizvodnja v primerjavi z istim obdobjem lani povečala v tem času za 23 odstotkov. Porast lahko pričakujemo tudi v naslednjih mesecih tekočega gospodarskega leta. Do zdaj so velik porast proizvodnje ugotovili predvsem v »Liscu«, ki je že ob koncu osmega meseca dosegla več kot milijardo dinarjev brutoprodukta, ter v »Jutranjki«, ki tudi uspešno izpolnjuje svoje naloge. — V primerjavi z lanskim letom se je osebni dohodek v občini povečal za 18 odstotkov, najbolj pa v KZ Sevnica (za 34 odst.) in KZ Tržišče-Šentjanž (za 56 odst.), tako da znaša povprečni osebni dohodek na enega zaposlenega v gospodarstvu 27.603 dinarje, v kmetijstvu pa 31.091 dinarjev.

Podružbljanje kmetijske in gozdne proizvodnje je v sevniški občini še velik problem, čeprav je npr. 34 odstotkov gozdne proizvodnje že podružbljenih. Večji problem je podružbljanje kmetijske proizvodnje. 7-letni perspektivni plan občine predvideva podružbljenje 991 ha obdelovalnih površin. V zvezi s tem bo treba rešiti vprašanje preživljanja okrog 400 občanov, ki živijo na tem področju. Predvsem pa bo treba dati večji poudarek nakupu zemljišč, ki si jih bodo kmetijske zadruge pridobile bodisi z lastnimi sredstvi ali pa s pomočjo kreditov. Da bi uspešno uresničili vse te plane, bo potrebno najtesnejše sodelovanje in vsestranska pomoč vseh subjektivnih sil v komuni.

j. j.

Bo v prihodnje živahneje?

PD »Primož Trubar« v Loki je imelo pred kratkim občni zbor. Iz izčrpnega predsednikovega poročila smo razbrali razloge, zakaj društvo ni tako napredovalo, kot smo pričakovali. Bilo je več tehtnih razlogov, predvsem huda zima v minuli sezoni. Kljub temu so uprizorili eno mladinsko igro in priredili zabavno-družabni večer. Društvo je sodelovalo tudi na prireditvi ob 80-letnici gasilskega društva in na raznih proslavah. Pevski oktet je imel le en nastop in ne more več tako uspešno delati, ker so bili nekateri člani premeščeni, pevovodja je zaposlen, mladega naraščaja ni.

Dramski odsek je pripravljal igro »Mišelovka«, a je iz raznih razlogov ni postavil na oder. Tudi v Radečah so to igro dolgo vadili, a je niso igrali. Zato lahko odbijemo očitek, češ da odbor ni nič delal. Poglejmo po sosednjih odrih, kjer je bilo prav tako mrtvilo.

Novi upravni odbor je sklenil, da bo v prihodnji sezoni pripravil tri igre. Dvorano zdaj pleskajo in popravljajo s sredstvi, ki jih je dal obč. odbor SZDL v Sevnici, treba pa bo položiti nov pod. Zanj bomo morali najti denar v društveni blagajni.

Želimo, da bi v bodoče vsi člani aktivno delovali in da bi kulturno-prosvetno delo poživili, saj je imela Loka že pred leti dramsko tradicijo.

S. Sk.

Potujoči kino tudi letos

Delavska univerza v Vidmu-Krškem bo v jesenskih in zimskih mesecih organizirala predvajanje filmov na Rakí, Velikem Trnu, Koprivnici, Velikem Podlogu in Leskovcu. Potujoči kino bo letos izdal za vsako predstavo filmski list, ki bo gledalce seznanil z vsebino filma. Program potujočega filma je naslednji:

12. in 13. 10. francoski film **»Taksi za Tobruk««**, 19. in 20. 10. sovjetsko-jugosl. film **»Aleksa Dundić«**, 26. in 27. 10. nemški film **»Zaljubljeni detektivi«**, 2. in 3. 11. ruski barvni film **»Z očmi kamere«**, 9. in 10. 11. jugosl. film **»Veselica«**, 16. in 17. 11. jugoslov. film **»Saša«**, 23. in 24. 11. angleški film **»Ker veter ne zna brati«**, 28. in 29. 11. ameriški film **»Sayonara«**, 7. in 8. 12. ruski barvni film **»Na Tihem oceanu«**, 14. in 15. 12. ruski film **»Novoletni ples«**, 21. in 22. 12. ameriški film **»Dve ljubezni Edyja Duchina«**, 28. in 29. 12. nemški film **»Profoks«**.

Vstopnina bo za otroke 30 dinarjev, za odrasle 70 dinarjev.

POSAVJE

Čuden izraz »veselja«

Po nekaterih krajih se še vedno dogaja, da se fantje pred odhodom k vojakom opijajo in kršijo javni red. Tak primer je bil nedavno v Trebnjem. S Fantom S. R. iz Hrastnega pri Šentrupertu je prišla v neko trebanjsko gostilno še skupina fantov. Napili so se in se zelo nespodobno vedli do strežnega osebja in ostalih gostov. Med razbijanjem kozarcev so izzivali na pretep. Marsikaj bi se lahko zgodilo, da jim nadaljnjega razgrajanja niso preprečili varnostni organi.

Nismo proti navadi, da so fantje pred odhodom k vojakom veseli, vendar je treba poznati meje, do katere se lahko razpoloženje sprosti.

Požar v Dol. Vrhu uničil štiri poslopja

V Dol Vrhu pri Dobrniču je 29. septembra okrog 12. ure izbruhnil požar in uničil štiri gospodarska poslopja, last Ignaca Kica, Terezije Zupančič in Staneta Lavrihe. Med drugim je zgorelo tudi precej krme, slame in gospodarskega orodja. Osebo, ki je ogenj zanetila, so organi TNZ zaprli, medtem ko ostale vzroke požara še raziskujejo. Skupno škodo so ocenili na okrog 6 milijonov dinarjev.

Vpis posojila je več kot samo dolžnost, to je dokaz vaše solidarnosti s prizadetimi Skopjanci

Letna konferenca ObSS 20. X.

Nedavno so bile v trebanjski občini končane polletne konference sindikalnih podružnic v delovnih organizacijah. Sodeč po vsebini razprav in načenjanju problemov so imele te konference izrazito delovni značaj, kot take pa so bile priprava na letno konferenco občinskega sindikalnega sveta, ki bo v Trebnjem 20. oktobra.

Sindikalne organizacije so na minulih polletnih konferencah usmerile delovne programe v obravnavo vseh tistih vprašnj, ki so na dnevnem redu razprav o gospodarskem razvoju pri nas. Ne prvič in ne zadnjič so spregovorile o nujnosti, da se poveča delovna storilnost, da se zmanjšajo nesreče pri delu, da je treba vložiti vse napore za doseganje proizvodnih in finančnih planov itd. Dodale so, da moramo odgovor na marsikatero vprašanje iskati v rekonstrukcijski dejavnosti, kar je lep primer kovinskega podjetja v Trebnjem. Nadalje so bili v razpravah enotnega mišljenja, da je osebni dohodek zaposlenih odvisen predvsem od vloženega dela, oziroma se lahko poveča le z dvigom delovne storilnosti. Menili so tudi, da je treba načeti vprašanje 42-urnega delovnega tednika, dasiravno niso še nikjer dozoreli pogoji za ta prehod. Z vso zavzetostjo so sindikalne konference opozorile na počasnost izdelave statutov delovnih organizacij, kar nas lahko precej stane. Tudi reševanja stanovanjskih zadev se bo treba lotiti z vso resnostjo, če hočemo izboljšati počutje zaposlenih, so poudarjali.

Polletne konference sindikalnih podružnic so načele res vrsto takih problemov, ki jih bo potrebno odpraviti, če

TREBANJSKE NOVICE

hočemo hitreje in dosledneje slediti napredku, ki se ponuja trebanjski občini. Smernice za delo v tem smislu pa bodo nedvomno nakazali tudi delegati na letni konferenci ObSS.

Mokronog po nemškem bombardiranju 5. oktobra 1943

Še 400 metrov kabla!

V Črnomlju, ki bo prihodnje leto dobil avtomatsko telefonsko centralo, so položili že skoraj ves ustrezni kabel, razen na odseku 400 metrov, ki ga nameravajo položiti v kratkem. Komunalna uprava in PTT podjetje, ki sta izvajalca del, bosta tako še letos pripravila vse potrebno za avtomatsko telefonijo v središču črnomaljske občine.

»Nova zdravnica je tako prijazna . . .«

Sedimo v polni čakalnici trebanjskega zdravstvenega doma in seveda nismo tiho; ta potoži sosedi svoje bolečine, oni spet pripoveduje, koliko so pospravili sena, krompirja pa sadja in mošta. Prednost imajo v tej hiši seveda »osebne težave«, zaradi katerih smo se tu danes nehote srečali. Prisluhnem govoricam in vesela sem pomenka dveh neznank poleg mene:

»Ti ne veš, kako prijazna je naša nova zdravnica! Za vsakega ima prijazno besedo, vsakomur rada pomaga, pa če je star ali mlad, zanjo je vsak enak . . .«

To je res: dr. STANISLAVA VILFAN, ki je pred meseci nastopila delovno mesto kot mlada zdravnica v trebanjskem zdravstvenem domu, se je zaradi svoje priljudnosti in toplega načina občevanja z ljudmi takoj priljubila vsem, ki so jo spoznali. To povedo mnogi, ki so zadnje tedne v trebanjskem zdravstvenem domu iskali pomoč, tako pohvalo pa smo slišali tudi iz ambulante v Mokronogu, kamor prihajajo trebanjski zdravniki ordinirat. Tudi s Cateža, Loke in okoliških vasi, kamor kličejo mlado zdravnico, kadar je dežurna, slišimo pohvale: »Če pride zdravnik v hišo in da bolniku razen recepta tudi prijazno spodbudno besedo, je to morda dostikrat še več vredno kot zdravilo. Trebanjska zdravnica je že tako dobra: za starčka ali otroka ima vedno toplo besedo, in kar vidiš, kako sočustvuje z bolnikom. Veseli smo, da je prišla k nam . . .«

Ali more dobiti mlad človek lepše priznanje? Take pohvale izražajo spoštovanje in hvaležnost naših preprostih ljudi, ki cenijo človekoljubnost zdravnika prav tako kot njegovo strokovno znanje. Zadovoljni smo, da je zdaj v Trebnjem več zdravnikov in da se je skrb za bolnika v občini s tem izdatno izboljšala. Hvaležni smo občinski skupščini, da se je tako zavzela za okrepitev zdravniške službe; upamo, da bodo kmalu uresničeni vsi načrti za še učinkovitejšo in vsestransko pomoč delovnim ljudem trebanjske občine.

M. F.

Obrtništvo zamuja roke

Belokranjsko gradbeništvo (BEGRAD in Komunalna uprava v Črnomlju) zamuja roke, do katerih se je obvezalo izpolniti svojo nalogo pri najrazličnejših gradnjah. Delo je sicer zelo kvalitetno opravljeno, kaže pa, da je zaradi pomanjkanja kadra v ustreznih podjetjih zašepala organizacija dela.

Peti blok stanovanjskega sklada

Sklad za zidanje stanovanjskih hiš občinske skupščine v Črnomlju je že petič investitor pri gradnji stanovanj. Tokrat gradi v Črnomlju 29-stanovanjski blok z 10 garsonjerami za trg. Stolpnica bo veljala okrog 100 milijonov dinarjev, izvajalec del pa je podjetje BEGRAD.

Izšla je nova številka Občana

Uvodoma prinaša članek dr. Josipa Globevnika **Naša ustavna sodišča. V članku Šola, prilagojena potrebam,** piše Rozika Zigon o predlogih za razvoj šolstva v sedemletnem planu občine Ljubljana-Center. V tej številki se zaključuje analitični članek Leopolda Kreseta **Vse večji vpliv ekonomskih enot.** Peter Dular piše o **predlogih za sedemletni plan razvoja gospodarstva in družbenih služb okraja Ljubljana.** Vinko Miakar pa o **vse aktivnejši vlogi hišnih svetov.** Prispevek z naslovom **Oris dosedanjega investiranja v stanovanjskem gospodarstvu** je izpod peresa Janka Hercoga. Ob primeru Kostanjevice na Krki je Lado Smrekar napisal članek **Razvoj kulture ni odvisen samo od materialnih osnov. O tem, kaj je odkrila anketa o delavskem samoupravljanju v Gozdnem gospodarstvu Bled,** piše Lojze Jakopič. Razen navedenega prinaša nova številka »Občana« seznam skladov občinskih skupščin in predsednikov njihovih upravnih odborov ter več drugih prispevkov.

■ **V juliju je bil dosežen** nov rekord na italijansko-jugoslovanskih prehodih. S prepustnico je prešlo mejo 701.893 oseb, od tega 405.085 Italijanov in 296.810 Jugoslovanov; s potnim listom pa 671.414 ljudi, med njimi največ Italijanov. Jugoslovanov je bilo 57.200.

2 meseca bo sedel

Rafko Bevk je nekega večera v začetku septembra videl, da pred postajo LM v Mokronogu dva miličnika skušata ukrotiti vinjenega Rafaela Pibernika, ki je razgrajal. Mimoidoči Bevk pa je pijancu priskočil na pomoč snel z vrtne ograje lato in z njo udaril miličnika po glavi, tako da ga je poškodoval.

Zaradi napada na miličnika ga je novomeško sodišče kaznovalo na 2 meseca zapora

Trgovcu s podobicami: tri leta zapora

Marca se je v Novem mestu pojavil Matej Gerovac z Reke. V avtomobilu je imel več kovčkov, v njih pa 36.750 raznih podobic, več moških in ženskih ročnih ur znamke Darwill, avtomatične varovalke, 3853 rožnih vencev, 168 jaslic in cerkveno kadilo. Organi LM so ga zasačili, ko je svoje blago v Novem mestu prodajal. Pozvali so ga, naj se z avtomobilom pripelje do postaje LM, da bi preverili njegove dokumente, Gerovac pa je šel po avtomobil in skušal pobegniti.

Zavil je v Prečno,, kjer je prosil župnika, če lahko pri njem pusti nekaj blaga, in ker ta ni pristal, jo je popihal naprej. Ni pa prišel daleč, saj so ga miličniki pri Straži že izsledili in ga odvedli v zapor. Že nekaj dni zatem pa je prebrisani trgovec spet pobegnil, tokrat zares. Bal se je namreč priti pred sodišče, ker je bil zaradi nedovoljene trgovine že kaznovan v Ljubljani in je več let presedel za zapahi.

Okrožno sodišče v Novem mestu je pred nedavnim na obravnavi obsodilo odsotnega Mateja Geroviča, brezposelnega komercialista z Reke, na tri leta zapora in zaplembo vseh zaseženih predmetov, prav tako avtomobila, kajti vse to je služilo za nedovoljeno trgovanje na veliko.

Pri zaslišanju prič je bilo ugotovljeno, da je Gerovac v Novem mestu prodal enemu kupcu 500 podobic in 50 razglednic, drugemu 100 podobic, v Ljubljani pa je nekaj dni predtem našel kupca za 600 podobic.

Krivde ne prizna, plačala pa je vseeno . . .

Anica Vidmar je bila zaposlena v prodajalni podjetja »Dolenjka« v Šmihelu pri Žužemberku. V trgovini je bila sama, zato ji je prišlo na misel, da bi se dalo še kaj več zaslužiti kot golo plačo. Ko je lani ugotovila, da je podjetje ni obremenilo za 720 kg moke in 400 kg otrobov, ki jih je prejela, je blago prodala in od tega 42.742 din pridržala zase.

Na obravnavi pred novomeškim sodiščem je obtoženka krivdo odločno zanikala in trdila, da je pač manjkajoče blago lahko kdo vzel takrat, ko je šla ona iz trgovine v skladišče po vrečo moke. Sploh se ni mogla spomniti, da bi 720 kg moke in 400 kg otrobov res prejela; to pa je za trgovino s tako majhnim prometom velika količina, za katero mora prav gotovo vsak trgovec vedeti.

Ko so ugotovili primanjkljaj, ga je takoj priznala in plačala, krivde pa ni hotela priznati. Ker se je na razpravi zanesljivo ugotovilo, da si je 42.742 din prilastila, jo je sodišče kaznovalo s 4 meseci zapora, pogojno za dobo treh let.

Pokol v kurniku

Letos avgusta so pri Vidmarjevih v Potanah zaslišali neke noči glasno kokodajsanje iz domačega kurnika. Gospodar je naglo vstal, stopil pred hišo in tam zagledal moškega, ki je nesel tri kure. Nekaj časa je tekel za njim, potem pa mu je tat ušel. Ko je po povratku pogledal v kurnik, je opazil na tleh še dve zadavljeni kokoši ter klobuk in sekirico, ki ju je davitelj v naglici pustil. S pomočjo teh dveh predmetov so organi LM izsledili tatu Rudolfa Brajdiča, nezaposlenega Cigana iz Šmihela. Novomeško sodišče je ta primer pred kratkim obravnavalo in prisodilo Rudolfu Brajdiču 2 meseca zapora in plačilo 3000 dinarjev odškodnine za kokoši, kljub temu da se je obtoženec skliceval na vinjenost.

Zadišalo jima je tuje kolo

11. avgusta je bila v Stopičah veselica, na kateri sta bila tudi starejša mladoletnika A. S. in J. R. Pogovor je nanesel na kolesa in domenila sta se, da bosta kje ukradla kolo in si dele razdelila. Malo pred polnočjo sta zagledala ob neki hiši prislonjeno moško kolo znamke »Rog«. A. S. je kolo odpeljal, kar je videl tudi J. R. Kasneje sta kolo na Vel. Orehku razstavila in si dele po načrtu razdelila, ogrodje pa vrgla v neko sušilnico za sadje, kjer ga je našel 6-letni otrok.

Novomeško sodišče je obravnavalo primer pred nedavnim in prisodilo A. S. 4 mesece zapora in plačilo nastale škode 5754 din (kolo je dobil lastnik že prej nazaj). J. R., ki je bil že prej zaradi podobnega dejanja pogojno kaznovan, pa bo poldrugi mesec zaprt, razen tega mora plačati 20.000 din kazni.

Na ovinkih ni nikoli preveč previdnosti

S. J., šoferju iz Novega mesta, je sodišče izreklo sodni opomin, ker je z malomarno vožnja ogrožal javni promet. 10. septembra je namreč vozil tovorni avtomobil s prikolico iz Ljubljane proti Žužemberku, na nepreglednem levem ovinku pod Vrhovim pa je vozil po sredini ceste in s prikolico celo po levi, zaradi česar je prišlo do trčenja z nasproti vozečim osebnim avtomobilom, ki je vozil pravilno. Na osebnem avtomobilu je nastalo za 270.000 din škode, njegov voznik pa je dobil poškodbe po glavi in nogi.

Na precej milo kazen je vplivalo odkrito obtoženčevo priznanje in pa dejstvo, da je prav na tistem delu ceste 100 m globok prepad, ki bi prikolico in vozilo prav lahko potegnil vase, če bi voznik vozil po skrajni desni. Če pa bi ob srečanju obe vozili ustavili, do nesreče verjetno ne bi prišlo. Te možnosti naši vozniki največkrat ne upoštevajo.

Ni bilo pravega reda

Pri čevljarskem podjetju »Planina« v Črnomlju poslujejo bolj po domače in nimajo navade ob zamenjavi uslužbencev v skladišču predajati blago. Vse to je skladiščni delavki M. Š. omogočilo, da je v letu 1962 iz skladišča prodala za okoli 35.000 din obutve in si denar prilastila.

Novomeško sodišče jo je kaznovalo na 4 mesece zapora, pogojno za 3 leta, upoštevaje, da je obtoženka vso škodo do razprave že povrnila.

Iz pisem je pobirala denar

Pred nedavnim se je pred novomeškim sodiščem zagovarjala Pavla Mali, zaposlena kot čistilka na novomeški pošti. Lani je od februarja do septembra v večernih urah, ko v uradu ni bilo več drugih uslužbencev, odprla več pisem in pobrala iz njih dolarje, marke, belgijske franke in tudi dinarje v vrednosti 81.540 din.

Ker je prišlo na pošto več pritožb, da v pismih manjka denar, so pričeli zadevo raziskovati in so prišli vlomilki na sled. Malijeva je priznala vlomno tatvino in začela storjeno škodo takoj vračati, tako da je do razprave na sodišču že skoro vse plačala. Zaradi več olajševalnih okoliščin in dejstva, da je škoda že skoro povrnjena, je prejela dokaj milo kazen: 6 mesecev zapora pogojno za tri leta.

Ob vsaki spremembi naslova nam sporočite svoj stari in nov naslov!

Pred občinsko mladinsko konferenco v Črnomlju

Občinska konferenca ZMS v Črnomlju bo 3. novembra. Udeležilo se je bo okrog 90 delegatov, razpravljali pa bodo predvsem o vlogi mladine v gospodarstvu (samoupravljanje, povečanje delovne storilnosti itd.).

Razpravo o teh vprašanjih pričakujejo zlasti na podlagi sklepov letnih konferenc mladinskih aktivov, ki potekajo v črnomaljski občini prav te dni. Do srede preteklega tedna je bilo že šest takih konferenc, do 15. oktobra pa bodo še preostale. Zelo živahne razprave so bile do zdaj v lesno predelovalnem podjetju »ZORI«,kjer so mladinci zahtevali večjo pomoč vodilnih kadrov in ugotavljali, da so še vedno premalo seznanjeni z dejanskim stanjem v podjetju. V gimnaziji pa so razpravo opletli okrog vprašanja šolske reforme.

Letos so v črnomaljski občini na novo osnovali 7 *novih aktivov ZMS: v KZ, Komunalni upravi, »Zori«, Vranovičih, Crešnjevcu, Gribljah in Kanižarici.* Na ta način se je število aktivov v občini povečalo na 32, število članov pa na okrog 1950. V novih aktivih so se ponekod že znašli, drugje pa še nimajo delovnega načrta. Zlasti bodo morali utrditi aktiv v KZ, ki šo ga ustanovili z namenom, da bi z razpravami pripomogel k hitrejšemu reševanju problemov belokranjskega kmetijstva. Prav tako bodo morali poživiti delo klubov mladih zadružnikov in ustanoviti nove.

Knjigovodje na strokovni ekskurziji

Kakor vsako leto, je tudi letos Društvo knjigovodij iz Novega mesta organiziralo v sodelovanju z Združenjem knjigovodij Hrvatske strokovno ekskurzijo. Ta je bila 27. in 28. septembra, udeležilo pa se je je 84 članov.

Program ekskurzije je obsegal ogled sodobne mehanografije v delovnih organizacijah v Zagrebu in na Reki, spotoma pa so si knjigovodje ogledali Plitvička jezera, Opatijo in reško pristanišče.

V Zagrebu so udeleženci videli v treh podjetjih praktično uporabo knjigovodskih strojev in sistem IBM, ki omogoča vsestransko obdelavo podatkov v evidenčni in obračunski službi. Namen ekskurzije je bil predvsem ta, da knjigovodje spoznajo sodobne dosežke v mehanografiji in praktični uporabi teh sredstev pri nas. Nagel razvoj gospodarstva zahteva hitrejšo in kvalitetnejšo obdelavo dokumentacij, zato se kaže potreba, da bi mehanografijo postopoma uvedli tudi v naših podjetjih.

Sodobna mehanografska sredstva zahtevajo večje investicijske naložbe, zato bi bil v našem primeru koristen skupen center za obdelavo dokumentacij za več podjetij.

Ob povratku so se udeleženci ekskurzije sestali s predstavniki Društva knjigovodij v Karlovcu. Povsod, kjer so se mudili, so jim obljubili, da bodo obisk vrnili.

Nova poslovalnica DZS

Te dni so začeli v Brežicah urejati novo poslovalnico DZS. Prodajalna bo poleg sedanje. Glavni namen del je zagotoviti večjo knjižno izbiro in ostalega ustreznega blaga za potrebe občanov. V prvi prodajalni bo odslej samo papirnica, v drugi pa knjigarna. Do zdaj sta bili papirnica in knjigarna v istih prostorih.

Več poroštvenih izjav

Gospodarske organizacije so zaprosile občinsko skupščino za izdajo poroštvenih izjav. Tako je kmetijska zadruga »Zasavje« v Sevnici zaprosila za poroštveno izjavo glede najetja kreditov za obratna sredstva: za hmeljišče na Kompolju v znesku nad 8 milijonov dinarjev z vračilnim rokom petih let in 3-odstotno obrestno mero; za hmeljišče v Loki 8,920.000 dinarjev (rok vračila pet let in 3-odstotna mera); za jabolčni nasad v Sevnici v znesku 6,524.000 dinarjev (rok vračila petnajst let in 3-odstotna obrestna mera). Tudi Trgovsko podjetje je zaprosilo za poroštveno izjavo za posojilo nad 7 milijonov dinarjev, »Metalna« v Krmelju pa za 7,5000.000 dinarjev.

Amaterizem, ki plemeniti kulturo občanov

Pred kratkim je občinski Svet Svobod in prosvetnih društev v Črnomlju sklical posvet predstavnikov podeželskih Svobod in društev z namenom, da bi se pogovorili o dejavnosti v preteklj sezoni in nalogah, ki jih bo treba izpolniti v sezoni 1963/64. Med drugim so sklenili, da bodo občni zbori PD izvedeni do 20. oktobra, medtem ko bo občni zbor občinskega sveta ob koncu oktobra.

Kot so povedali predstavniki iz Adlešičev, Dragatuša, Kanižarice in Črnomlja, je bila minula sezona zelo živahna v vseh manjših in večjih krajih. V tem času so na primer v Adlešičih naštudirali zahtevno dramo »Samorastniki«, jo šestkrat zaigrali na odru in požeeli zelo lep uspeh. Dobro je delala tudi folklorna skupina, trenutno pa se ne more odzvati vabilom za gostovanja na Reki in v Ljubljani, ker nima enotnih narodnih noš. Kulturno življenje v Adlešičih bi radi popestrili z nabavo kinoprojektorja, vendar nimajo sredstev. Za večji razmah dramatskega in glasbenega življenja bi bili potrebni režiserji in pevovodje, katerih tudi nimajo v Adlešičih.

Tudi v Dragatušu je bila kulturna sezona dokaj plodna. Dramska sekcija je naštudirala komedijo »Sreča na kredit«, ki so jo petkrat uprizorili. Večkrat je uspešno nastopil tudi mladinski pevski zbor.

V novi sezoni so v Črnomlju nastale težave za dramsko in glasbeno dejavnost, ker so strokovnjaki odšli. Lani je dramska sekcija uprizorila dve odrski deli (večkrat), ženski pevski zbor pa je sodeloval pri proslavah in nastopal v gospodarskih organizacijah. Za črnomaljsko folklorno skupino nameravajo nabaviti narodne noše. — Le »Svoboda« v Kanižarici preteklo sezono ni bila posebno delavna. Osrednja kulturno-prosvetna dejavnost je bila v klubu, kjer imajo radio, televizor in časopisje.

Pregled in višek kulturnega življenja v občini sta bili dramska in glasbena revija letošnjo pomlad. Večjo tako prireditev bi radi organizirali tudi prihodnje leto v Črnomlju, kjer naj bi bila medobčinska dramska revija. Primanjkuje pa sredstev, saj bi izvedba take revije veljala okrog 2 milijona dinarjev.

O dejavnosti Svobod in prosvetnih društev v preteklj sezoni bodo razpravljali tudi na občnih zborih in obravnavali delo v prihodnjih mesecih. Zavedati se moramo, da je kulturno-prosvetno življenje pomemben činitelj v človekovem življenju. Amatersko dejavnost bo treba prav zategadelj moralno in materialno podpreti, ker bo le na ta način še bolj uspešna.

J. D.

DA NE BO PREPOZNO

Od prvih razprav o družbenem planu črnomaljske občine za prihodnje leto pa do temeljitejših priprav pravzaprav ni preteklo dosti časa pa tudi narejenega ni bilo kaj več. Stvar so šele pred kratkim začeli resneje obravnavati po smernicah, ki jih je v ta namen izdelal oddelek za gospodarstvo pri občinski skupščini. V navodilih tega oddelka so med drugim naznačena splošna predvidevanja za porast posameznih panog. Predvsem pa navodila podčrtujejo, kaj morajo delovne (gospodarske) organizacije obravnavati v okviru razprav o planih. Gospodarske organizacije so torej dobro seznanjene z nalogo, ki jo morajo opraviti, še zlasti z nalogo, naj razprave na osnovi analiz v gospodarjenju in dosedanjih izkušenj obrodijo predloge za plan.

Nepravilno bi bilo, če bi že predloge stavljali v zvezi s krkšnimi koli pogoji (n. pr. s kreditno ali investicijsko možnostjo v določenem obdobju), ker se je treba naposled le otresti takega že preživelega prijema v programiranju. Letošnji plani gospodarskih organizacij naj bodo čisti, brez zveze s pogojnimi činitelji v gospodarstvu.

Material za osnutek občinskega plana pripravlja v Črnomlju večja skupina ljudi v komisijah, ki so določene za posamezne dejavnosti. Člani komisij so pretežno uslužbenci občinske uprave oziroma strokovnjaki, ki se po službeni dolžnosti pečajo s problematiko posameznih dejavnosti. Smoter vseh je pripraviti ustrezne predloge za osnutek plana, kakršen bo najprej v razpravi v gospodarskih organizacijah, občinskih svetih, na zborih občanov, v družbenih in političnih organizacijah in naposled pred občinsko skupščino. Osnutek družbenega plana mora biti izdelan najkasneje do decembra.

Spominu pismonoše Adolfa Radmeliča

Pred nedavnim se je pri padcu s kolesa smrtno ponesrečil Adolf Radmelič, upokojeni pismonoša z Vinice. Poleg domačih ga bodo močno pogrešali v vseh krajevnih organizacijah, kjer je pokojnik vsa leta deloval, veli-

ka vrzel pa je z njegovo smrtjo nastala pri razširjanju Dolenjskega lista. Tov. Radmelič je vrsto let zbiral nove naročnike za naš list in je predvsem njegova zasluga, da ima Vinica z okolico sorazmerno največ naročnikov. Za razširjanje našega lista, glasila SZDL, je v lanskem tekmovanju prejel tudi drugo nagrado, razen te pa več skromnih manjših priznanj.

Uredništvo in uprava Dolenjskega lista izrekata svojcem iskreno sožalje, kot priznanje za požrtvovalnost pokojnega pismonoše pa smo njegovi vdovi poslali 10.000 dinarjev.

Bo dobil Semič avtomatsko telefonsko centralo?

Pred dnevi je bil na pobudo direktorja Tovarne kondenzatorjev sklican sestanek vseh podjetij in družbenih organizacij v Semiču, udeležili so se ga pa tudi predstavniki Podjetja za PTT promet v Novem mestu. Pogovorili so se o potrebi dvojne telefonske linije med Črnomljem in Semičem ter o avtomatski centrali ATC s 60 priključki, ki naj bi bila v Semiču.

Vsi stroški za to veliko pridobitev bi znašali okrog 15 milijonov din. Podjetje za PTT promet bi prispevalo 40 odstotkov, občinska skupščina Črnomelj 30 odst., ostalih 30 odst. pa morajo zbrati semiška podjetja.

Dvojna linija med Črnomljem in Semičem bo vpeljana v najkrajšem času, avtomatska centrala pa v drugi polovici prihodnjega leta. Na sestanku so poudarili, da bi morali imeti telefon tudi na železniški postaji, v ambulanti, v šoli in gostilni.

Pošta bo najbrž v istih prostorih, dobila pa bo dva nova prostora. Ob tej priložnosti je treba misliti tudi na telefon v Strekljevcu, zato naj tamkajšnje organizacije čimprej zainteresirajo prebivalstvo za prispevke.

Franc Derganc

Tudi letos večerne šole za mladino

V Črnomlju se tudi letos pripravljajo na vpis v nekatere šole, namenjene pošolskemu izobraževanju mladine. Med drugim imajo v programu šolo za življenje, ki jo bo predvidoma obiskovalo od 20 do 25 mlačincev in mladink,

NOVICE ČRNOMALJSKE KOMUNE

ter mladinsko politično šolo s približno 30 obiskovalci. Program šole za življenje je pravzaprav že znan in bodo obdelali pretežno teme, ki zanimajo doraščajočega človeka v vsestranskih pripravah na življenje, medtem ko bodo v program mladinske politične šole vnesli še nekaj novih tem o poznavanju nove ustave, občinskih statutov, o statutih delovnih organizacij itd. Končnega koncepta za te šole še niso izdelali, ker še ne vedo, koliko interesentov je med mladino za izobraževanje te vrste. Razen že ustaljenih oblik pošolskega izobraževanja (šole) bodo morali glede na potrebe in zahteve po izobraževanju mladine bržčas vpeljati tudi nove oblike.

Bo ustanovljen sklad za pomoč starim kmetom, ki so oddali zemljo?

4. oktobra so na seji sveta za kmetijstvo občinske skupščine Črnomelj temeljito razpravljali o ukrepih za povečanje proizvodnje v kmetijstvu in gozdarstvu ter o socialnih problemih kmečkega prebivalstva v občini. Mladina odhaja zlasti iz hribovskih predelov, na kmetijah pa ostajajo stari ljudje, ki niso sposobni delati in preživljati sami sebe. Dan za dnem odkrivamo težke socialne probleme, s katerimi je prežeta vsa Bela krajina. Kmetje ostajajo brez naslednikov, v hlevih je vse manj živine, njive ostajajo neobdelane.

Na seji so poudarili, da ima občinska skupščina pred seboj zelo težko in odgovorno nalogo. Zemljo je treba obdelati tako, da bomo iz nje kar največ iztisnili, starčkom na kmetijah pa je treba omogočiti dostojno življenje.

Po daljši razpravi so sklenili predlagati občinski skupščini, naj ustanovi poseben sklad za socializacijo vasi ter pospeševanje kmetijstva in gozdarstva. Vanj naj bi se stekala denarna sredstva 50-odstotne neobvezne občinske doklade, del sredstev iz gozdnega sklada, sredstva iz prodaje zemljišč SLP in podarjenih zemljišč, dotacije gozdarstva, del vodnega prispevka in še nekatera sredstva gospodarskih organizacij. Ta denar naj bi dobili socialno ogroženi starčki na kmetijah, ki so dali svojo zemljo v družbeno last in se ne morejo sami preživljati. Razen tega naj bi ta sklad uporabili še za nakup zemljišč za družbene kmetijske organizacije, za melioracije, za pospeševanje sadjarstva in za gozdarstvo. Občinska skupščina naj bi že na prvi seji sprejela odlok o ustanovitvi tega sklada.

Razpravljali so še o prepovedi klanja telet, ker se je število goveje živine tudi v črnomaljski občini občutno zmanjšalo. Letos bodo zasebni kmetovalci in družbeno kmetijsko gospodarstvo pridelali znatno več krme za živino. Na seji so poudarili, da nihče ne sme zaklati teleta, ki je sposobno za nadaljnjo rejo. Kmetje, ki ne morejo rediti telet, naj jih prodajo zadrugi. Kmetijska zadruga Črnomelj ima hlevov že za 2200 glav živine in potrebuje teleta za pitanje. Inšpekcijska služba naj ukrene vse potrebno, da bi se preprečilo klanje telet. Člani sveta so bili mnenja, da je treba zaostriti kontrolo nad klanjem telet, zlasti v klavnicah. JOŽE ŠKOF

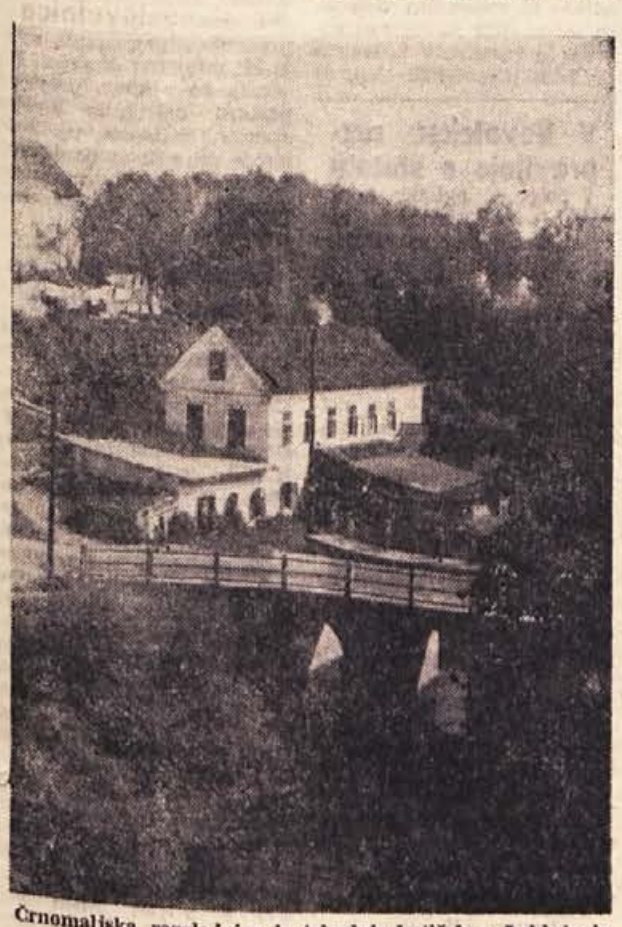

Črnomaljska razglednica iz teh dni: kotiček z Lahinjo in delom znanega tromostovja

NIKOLI NISI DOVOLJ PREVIDEN!

Promet je v metliški občini vedno močnejši, v zvezi s tem pa je čedalje več nesreč. Mnogokje povzroči pomanjkljiva prometna disciplina ali objestnost neljube posledice, ki se večkrat končajo s smrtjo.

Velik odstotek krivde vseh nesreč nosijo tudi pešci, kolesarji in vozniki vprežnih vozil. Med pešci in kolesarji pa je veliko šolskih otrok. Prerivanje, nepravilna hoja in prečkanje cestišča, obešanje na vozila rado pripelje do nesreče.

V kratkem bo končana tudi gorjanska cesta in promet bo še večji. V šoli in tudi doma je treba otroke stalno opozarjati na previdnost, če hočemo preprečiti, da ne bo število nesreč še večje. Komisija za varnost prometa pri OLO Ljubljana in tudi republiška komisija zadnje čase s precejšnjo propagando opozarjata starše in vse uporabnike cest na pravilno in pazljivo hojo, zato bi bilo prav, da bi se vsi, ki jim je to namenjeno, ravnali po navodilih.

Metliška mladina se je zbrala

Mestni aktiv ZMS Metlika je imel v četrtek 3. oktobra, redno letno konferenco, na katero so prišli skoro vsi člani. Dosedanji predsednik Toni Gašperič je v svojem referatu poudaril, da je treba okrepiti sodelovanje med metliškim aktivom in mladinci iz »Beti« in »Novoteksa«, ker bi z združenimi močmi laže premagali nastale težave.

Dosedanje delo metliške

METLIŠKI TEDNIK

mladine je lepo potekalo. Skupaj z aktivom »Beti« so priredili več predavanj o aktualnih dogodkih v tem letu, žal pa niso bila dobro obiskana. Uprizorili so tudi dva vesela večera, ki sta naletela na odobravanje občinstva. Pohvaliti je treba predvsem tiste mladince, ki so tekst za obe prireditvi sami napisali.

Športna dejavnost je v organizaciji šepala, ker v Metliki zanjo ni pravih pogojev. Niti enega športnega igrišča nimamo! Priprave za asfaltiranje rokometnega igrišča so v teku. Posebno ob nedeljah je bilo v Metliki pusto. Mladinci so ob popoldnevih organizirali plesne vaje, kasneje pa plese in razvilo se je kar živahno življenje v klubu.

Nekateri mladinci so pri »Partizanu« vodili vadbo s predšolskimi in šolskmi otroki, vendar jim manjkata znanje in praksa. Metliška mladina je sodelovala tudi v mešanem pevskem zboru, ki je imel nekaj javnih nastopov. Škoda, da se je zbor razšel, ko je dirigent Zupančič odšel k vojakom.

Na četrtkovem sestanku so mladinci sprejeli nove naloge in izvolili novo vodstvo. Za predsednika je bil izvoljen gimnazijec Manek Fux, ki je dejal, da bo delo mladinske organizacije uspešno le tedaj, če bodo aktivno delali vsi člani. Mladina pa bi morala dobiti več pomoči od ostalih organizacij, ker so zdaj tudi težke probleme reševali kar sami. Organizacije se premalo zanimajo za delo mladine; vidijo in kritizirajo napake, ne pomagajo pa z nasveti.

—ni

Koliko je v Metliki vozil?

Metliška komuna ima registriranih okoli 144 različnih motornih vozil. Od teh je 58 osebnih avtomobilov, 7 kamionov, 73 motornih koles in 6 traktorjev. Število mopedov znaša okoli 90. Voznikov je 264, od tega 38 poklicnih.

Med osebnimi avtomobili je največ »fičkov«, nato sledijo znamke volkswagen, opel-record, DKW, mercedes itd. Lastniki teh vozil so zvečine delavci in uslužbenci, čeravno je tudi med kmečkim in obrtniškim prebivalstvom precej vozil. Od leta 1953 je število vozil naraslo za več kot dvakrat.

Največ prodajo metliške črnine

Že nekaj časa traja odkup vina, ki je pred kratkim priteklo izpod preše. Vinska klet v Metliki odkupuje tako vino na vsem terenu v okolici Metlike in tudi v krajih sosednje Hrvaške. Vino odkupujejo od zasebnikov, pa tudi od kmetijskih zadrug, s katerimi imajo sklenjene pogodbe. Cena za liter je 100 do 110 din, kar je odvisno od stopnje sladkorja. Letošnji pridelek ima 15—17 odst. sladkorja. Zaradi prezgodnje trgatve je vino bolj bledo in nekoliko bolj kislo.

Metliška vinska klet zalaga s svojimi vini razna gostinska podjetja v Sloveniji. Vino nameravajo prodajati tudi v steklenicah, predvsem sortirani rizling in traminec. V prostorih vinske kleti lahko uskladiščijo 45—50 vagonov vina, odkupili pa ga bodo toliko, da bodo lahko zadostili vsem kupcem. Večji odkup pričakujejo takrat, ko se bo vino izčistilo in ko se bo lahko ugotovila njegova prava vrednost.

Li.

Vpisujte posojilo za Skopje, ker s tem pomagate prizadetemu mestu in prebivalcem

KRAJEVNE SKUPNOSTI

nova oblika samoupravljanja in neposredne demokracije

Ustava Socialistične republike Slovenije govori o krajevni skupnosti takole:

V krajevni skupnosti organizirajo občani komunalne, stanovanjske, gospodarske, socialne, zdravstvene, kulturne, prosvetne, vzgojne in druge dejavnosti za neposredno zadovoljevanje svojih potreb ter potreb družin in gospodarstev, kakor tudi za razvoj naselja.

Krajevna skupnost skrbi za napredek stanovanjskega gospodarstva in strokovno pomaga hišnim svetom in občanom pri upravljanju in vzdrževanju stanovanjskih hiš.

Krajevna skupnost obravnava poslovanje delovnih organizacij, ki na njenem območju skrbijo za zadovoljevanje dnevnih življenjskih potreb občanov.

Za uresničevanje svojih nalog krajevna skupnost lahko v skladu z zakonom ustanavlja servise in delovne organizacije. Krajevna skupnost lahko predlaga občinski skupščini, da izda predpis ali drugi splošni akt.

Plenum občinskega odbora SZDL v Novem mestu je na seji 4. oktobra obravnaval vprašanje krajevnih skupnosti na osnovi analize, ki so jo izdelali ob konkretnih ugotovitvah na terenu. Sama razprava je pokazala, da je več vprašanj, ki jih tolmačijo na najrazličnejše načine.

Kot prvo so zastavljali vprašanje, kakšna je **bistvena razlika med krajevnim odborom in krajevno skupnostjo.** Ob dejstvu, da je krajevni odbor podaljšek občinske uprave in da je krajevna skupnost nova oblika samoupravljanja ter uveljavljanja neposredne demokracije občanov, je možen edino le takle zaključek: **da je krajevna skupnost samoupravni organ, torej podaljšek občinske samouprave.**

Pred iniciativne odbore, ki jih je imenovala SZDL, se često postavlja vprašanje, kakšno območje naj zajema določena krajevna skupnost. **Tovariš Marinko je na kočevskem zborovanju v tej zvezi povedal sledeče:**

»Verjetno je dokaj nesmotrno razdeljevati občino na krajevne skupnosti kar mehanično oziroma administrativno. Oblikovanje krajevnih skupnosti je najbolj nujno v urbanistično strnjenih naseljih. Tu so najbolj akutna vprašanja gmotnih in kulturnih pogojev življenja občanov, ki se naj konkretno rešujejo

NOVOMEŠKA KOMUNA

z urejanjem odnosov občanov v statutih krajevnih skupnosti.«

Dosedanje razprave na terenu so v celoti potrdile to misel. Kajti občani bodo najlažje sami ugotovili, kakšne so njihove potrebe, in se na osnovi lastnih želja odločili za takšno ali drugačno krajevno skupnost. Seveda ni toliko važno, kakšno območje bo neka krajevna skupnost zajela, važno je bolj to, kaj naj taka krajevna skupnost v svojem začetem obdobju dela. Že ustava omenja vsa tista vprašanja, s katerimi se srečujejo občani vsak dan in jih je potrebno rešiti tako ali drugače. Osnovno vprašanje naj torej ne bo teritorij, temveč sam program in statut, ki ga mora imeti vsaka krajevna skupnost, ker nastopa kot pravna oseba.

V začetnem obdobju se pogosto vprašujemo, kje bomo dobili osnovna sredstva za začetno poslovanje. Če ne računamo prispevka občinske skupščine, je cela vrsta možnosti (kot so: prispevek državljanov, razne takse) in virov za stekanje sredstev v blagajno krajevne skupnosti. Poleg tega ni nobenega dvoma, da bo občinska skupščina zagotovila krajevni skupnosti določen del sredstev. Seveda pa je vprašanje, ali bo program krajevne skupnosti usklajen s splošnim planom razvoja komune. Kolikor bo občinska skupščina del svojih nalog uresničila prek krajevnih skupnosti, bo prav gotovo v ta namen preskrbela tudi finančna sredstva.

Zlasti pomembna je vloga gospodarskih organizacij pri nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti. Verjetno bi bilo dobro, da bi pri oblikovanju statutov podjetij vnesli med drugim tudi to, da bodo v določenih primerih pomagale krajevnim skupnostim.

Iniciativni odbori, ki so ustanovljeni pri štirih krajevnih organizacijah SZDL, in komisija pri občinskem odboru SZDL Novo mesto bodo morali za vsako posamezno območje, ki ga nameravajo v tej začetni fazi zajeti, izdelati predlog programa. Ko bo izdelan predlog programa, bo za nadaljnje predloge, ki jih najbrž ne bo manjkalo, obravnava z občani. Na osnovi vseh sprejemljivih in tehtnih predlogov bo izdelan program in kasneje statut, ki ga bodo občani potrdili.

Sama uresničitev programa bo izredno zanimiva in že iz prvih izkušenj bo razvidno, ali bo krajevna skupnost upravičila svoj obstoj ali ne. Izredno dobrodošli bodo predlogi občanov, kajti le upoštevanje teh predlogov pri dokončni formulaciji je porok, da bo krajevna skupnost izpolnjevala zahteve, katere ji bodo postavljali občani.

-ol

Mesec varnosti in problemi HTV

Jutri ob 9. uri bo v sejni dvorani novomeške občinske skupščine skupna seja sveta za delo in delovna razmerja ter predsedstva občinskega sindikalnega sveta. Na dnevnem redu je razprava o mesecu varnosti in problemih HTV. Imenovali bodo komisijo za HTV, razpravljali o izdelati statutov delovnih organizacij ter o pripravah na 42-urni delovni teden.

Z vpisom posojila boste pomagali odpraviti posledice strašne skopske katastrofe

Dve tretjini letnih naročil premoga še nista dobavljeni

Poslovalnica ljubljanskega Kuriva v Novem mestu je v zadnjih desetih dneh dobavila 406 ton velenjskega premoga, kar je dovolj zgovoren dokaz, da je pretekla zima potrošnike izučila. Vsa omenjena količina gre na račun premoga, ki je bil po zničanih cenah naročen v poletnih mesecih. Doslej so dobavili premog eni tretjini letnih naročnikov, preostali dve tretjini pa bosta dobavljeni do konca tega meseca. Poletni rok je zamudilo precej potrošnikov, saj imajo po zimskih cenah naročenega že več kot 200 ton premoga za široko potrošnjo, ki bo dobavljen v novembru in decembru.

Kolektiv poslovalnice Kuriva prosi vse lastnike avtomobilov, ki parkirajo vozove ob stanovanjskih stavbah, naj jih odmaknejo od kletnih oken za toliko, da ne bi ovirali dovoza premoga z vpregami. S tem bodo preprečili nepotrebne zamude časa in prepire, ki nastajajo pri dostavi!

Trgatev gre h koncu

Po vseh cestah prevažajo vinogradniki sode in brente, zi vinogradov pa se sliši veselo vriskanje trgačev. Naši kmetje so z letošnjo vinsko letino zadovoljni, saj tako obilne trgatve že vrsto let ni bilo. Sicer se je grozdje na žlahtnih trtah zaradi slabega vremena nekoliko skazilo, hujših posledic pa ni bilo. Zelo bogato so obrodile samorodnice.

Znano je, da dolenjski kmetje radi dajo svoje vino pokušat, zato je zlasti ob nedeljah po vseh vinogradih zelo živahno.

D. G.

Kolektiv Soteške žage vpisal 450.000 dinarjev!

Na področju krajevne organizacije SZDL v Soteski je bila akcija za vpis ljudskega posojila dokaj uspešna. V sami Soteski ni družine, ki ne bi vpisala posojila. Nekateri kmetje so vpisali po 10.000 dinarjev, upokojenci pa tudi po 7000 dinarjev. Dobro so se izkazali člani delovnega kolektiva žage »Novolesovega« obrata v Soteski, ki so med prvimi vpisali 450.000 dinarjev. Nedvomno je ta uspeh dokaz, da so ljudje razumeli namen pomoči za hitrejšo obnovo glavnega mesta bratske makedonske republike.

V. A.

Dar Šentjerneju ob občinskem prazniku

V počastitev praznika novomeške občine bo slavnostna seja občinske skupščine v Šentjerneju

To je v programu proslavljanja letošnjega občinskega praznika novomeške občine, ki med drugim predvideva v času od 20. do 30. oktobra več najrazličnejših manifestacij, prireditev in otvoritev. Tako bo že prva večja svečanost 20. oktobra v Kartelevem na urejenem partizanskem grobišču. 24. oktobra bodo v kurtuziji Pleterje odkrili spominsko ploščo, posvečeno delovanju kartuzije med NOB, razen tega pa bo v počastitev praznika v Pleterjah odprta stalna razstava krajevne muzejske zbirke. 26. oktobra se bodo začela športna tekmovanja, ki bodo trajala do 29. oktobra in se bodo končala s tradicionalnim tekom »29. oktobra«. 26. oktobra bo v Novem mestu kulturna prireditev. V gosteh bo harmonikarski orkester slovenskega doma »Triglav« iz Karlovca. Naslednje dopoldne, 27. oktobra, bo otvoritev gasilskega doma v Ločni pri Novem mestu, popoldne ob 14. uri pa svečanost na urejenem partizanskem grobišču v Gabrjah. 28. oktobra bodo predvajali jugoslovanski film »Kozara«, ob 20. uri pa bo v Prosvetnem domu v Novem mestu predstava ljubljanske Drame.

Na sam praznični dan, 29. oktobra, bo po spominskem teku »29. oktobra« promenadni koncert novomeškega orkestra na Glavnem trgu, pol ure kasneje, ob 10. uri, pa bo slavnostna seja občinske skupščine v Prosvetnem domu v Šentjerneju. Na seji bodo sprejeli odlok o imenovanju nove šentjernejske šole, ki bo ta dan odprta. V šoli bodo potem odkrili spominsko ploščo 140 padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja, med katerimi bo zapisano tudi ime narodnega heroja Martina Kotarja. Po njem se bo imenovala tudi nova šola.

Šentjernejski program v počastitev praznika predvideva poleg tega še ogled kluba in ljudske knjižnice, v kateri bo razstava partizanskega tiska. Ob 19.30 pa bodo v Šentjerneju gostovali Novomeščani z Millerjevo dramo »Vsi moji sinovi«, s katero so poželi velik uspeh na Hvaru. 30. oktobra bodo večje prireditve spet v Novem mestu, kjer bodo vrteli »Kozaro« in odprli potujočo razstavo reprodukcij umetnin iz renesančne dobe. Novomeška študijska knjižnica pa bo imela v teh dneh razstavo glasbenih motivov s tematiko NOB. Razstavo bodo odprli 25. oktobra, končana pa bo 31. oktobra.

Nove garaže cestnega podjetja

Cestno podjetje iz Novega mesta gradi v Bučni vasi nove prostore za svoje stranske obrate. Ko bo precej velika stavba dograjena, se bodo tja preselili: garaže, mehanična delavnica, mizarska in pleskarska delavnica, kolarska delavnica ter odprta in zaprta skladišča za stroje in ostali material. V bližini nove stavbe bodo postavili tudi silose za pesek proti poledici. Za voznike in delavce, ki so v zimskem obdobju v stalni pripravljenosti, bodo uredili prostore s potrebnimi sanitarijami (garderobami, stranišči in kopalnicami) ter kuhinjo za topli obrok. Celotna investicija bo veljala 180 milijonov dinarjev. Letos do 29. novembra pa bodo urejene garaže in mehanična delavnica ter prostor za dežurne delavce in voznike. V ta namen bo letos porabljenih okoli 80 milijonov dinarjev, preostanek pa prihodnje leto. Cestno podjetje, ki je na tesnem prostoru ob Ljubljanski cesti zgradilo niz zasilnih stavb po »tibetanskem vzoru«, kot v šali pravijo sami, bo s tem dobilo prostor za boljši razmah.

Prihodnje poletje v nove prostore

Deževno jesensko vreme je malce zavrlo gradbena dela v Novoteksu, kjer Pionir gradi 10 novih »šedov« k dosedanjim petim, ki že stoje. Po pogodbi morajo biti dela končana do 31. maja 1964. Nato se bosta v nove prostore selili apretura in priprava tkalnice, ki sta zdaj zelo na tesnem. Gradbena in obrtniška dela skupaj bodo po predračunu projektanta veljala 131 milijonov dinarjev. Novoteks bo v novih prostorih postavil del nove strojne opreme, večinoma pa bodo stroje preselili iz dosedanjih prostorov in jih razmestili tako, da bo proizvodnja kar naprej potekala.

Kandija ne bo več tovorna postaja

ŽTP iz Novega mesta namerava ukiniti tovorno postajo v Kandiji, ki bo nato poslovala samo kot potniška postaja. Vzrokov za to je več. Glavni odjemalci, kot sta Kremen in Novoles, jo opuščajo ali pa jo bodo še opustili. Kremen zato, ker je preselil pralnico peska iz Kandije in natovarja zdaj samo na novomeški postaji, Novoles pa bo v začetku prihodnjega leta selil obrat drobnega pohištva na Stražo. Trgovsko podjetje Železnina je pretežni del svojih skladišč že preselilo v Bršlin in dobiva večino blaga na novomeško postajo. V Kandijo prihaja vsak dan le po 3 do 5 vagonov, kar zelo povečuje režijske stroške in zadržuje na njej železniške strokovnjake, ki jih močno potrebujejo drugod. Zato bo ŽTP že v prihodnjem letu Kandijo kot tovorno postajo najbrž ukinilo.

V Novoteksu razpravljajo o statutu

V petek, 11. oktobra, bo delavski svet Novoteksa razpravljal o tezah za izdelavo statuta, ki jih je pripravila zadevna komisija. S pripravo tez je opravljen pretežni del poslov okoli novega statuta. Teze so že bile prediskutirane na skupnem sestanku osnovne organizacije ZK metliškega in novomeškega obrata, na sindikalni poletni konferenci in na seji upravnega odbora sindikata. Za delavskim svetom bo o tezah razpravljal še upravni odbor, nato pa sveti ekonomskih enot. Ko bo razprava zaključena, bodo upoštevali pripombe, vsebino tez pa porazdelili po poglavjih in posameznih členih. Razprava o osnutku statuta se bo v Novoteksu, kot pričakujejo, začela že v prvi polovici novembra. S tem se bo Novoteks uvrstil med prve kolektive na našem področju, ki so opravili to pomembno nalogo.

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojakih!

Novomeška kronika

■ **Barako na otroškem igrišču,** ki je bila dolga leta zavetišče najrazličnejšim organizacijam in kjer so bili vse do nedavnega avto-moto tečaji, so te dni porušili. Lesena stavba je morala s tega prostora, ker ni bila v okras mestu in niti ne v skladu z njegovim urbanističnim razvojem. S tem se je začel uveljavljati odlok o komunalni ureditvi in podobi naselij v novomeški komuni.

■ **Že dalj časa urejajo prostore** kmetijske zadruge na Društvenem trgu. Stavbo, v kateri je bil obrat družbene prehrane, bodo tudi na zunaj lično uredili.

■ **Veliko Novomeščanov** je pred kratkim ugibalo, ali ni nemara Gorjance pobelil sneg. Spričo letošnjega vremena sneg niti ne bi bil preveliko presenečenje. To pa je tudi opomin meščanom, naj začno pripravljati ozimnico in drva. Te dni ima »sekularka«, ki jo že več let upravlja Edi Knafelje, dela na pretek, po kleteh in skladiščih pa naraščajo zaloge za zimo.

■ **Pred kratkim je mesto dobilo** novega avtoprevoznika. Tovariš Tone Potokar z Brega 14 je pričel prevažati s svojim sodobnim avtomobilom vse zasebne in druge interesente. Sprejema tudi telefonska naročila na št. 21-340.

■ **Novomeški pevski zbor,** ki že več let uspešno deluje, namerava pomladiti svoje vrste. Vsi, ki radi pojo, se lahko vključijo v pevski zbor, ki bo začel 17. oktobra redno vaditi. Prijave sprejemajo vsak dan dopoldne v pisarni glasbene šole.

■ **Kaj neobičajno je,** da so prodajalke na živilskem trgu v ponedeljek že začele »zmrzovati«. Na ta račun je bilo marsikaj dobiti ceneje, samo da bi bila košara prej prazna. Cene so bile naslednje: solata 100 din kg, paprika 60 din kg, karfijola 120 din kg, jajca 40 din, kostanj 70—80 din kg, orehi 100 din firkelj, hruške 100 din kg, grozdje 130—160 din kg, jabolka 70—80 din kg, paradižniki 100 din kg, fižol 100 din kg, korenje 60 din kg, špinača 50 din merica in pesa 80 din kg. Na spodnjem delu tržnice so bili naprodaj tudi zajčki po 400 din.

■ **Gibanje prebivalstva:** rodile so: Alojzija Grahek z Novega trga št. 1 — Romanco, Jožica Tramte iz Koštialove 2 — Jožico, Maksima Petrinčič s Kurirske poti 11 — Marjana. — Poročila sta se: Janez Avsec, mizarski pomočnik z Malega Slatnika, in Justina Šinkovec, trgovska pomočnica iz Karlovške št. 3. — Umrla je Jožefa Turk, gospodinja iz Germove 1, stara 85 let. — Ponesrečila sta se: Doroteja Kolenc, hčerka uslužbenke iz Trdinove 3, si je z vročili lugom oparila levo roko; Viktorju Antončiču, uslužbencu s Kidričevega trga 2, pa je motor padel na levo nogo.

Prebivalci Lašč pri Dvoru med najboljšimi vpisniki v Suhi Krajini

Vpisovanje ljudskega posojila za Skopje je v Suhi krajini v polnem razmahu. Krajevne organizacije SZDL imajo zaradi dokaj razbitega terena polne roke dela. Z vpisovanjem so zaradi delovne sezone kmetov nekoliko zamudili. Do sedaj so največ vpisali vpisniki iz področja krajevne organizacije SZDL Dvor; v tej enoti so vpisniki iz Lašč pri Dvoru vpisali povprečno 6750 din. Največ posojila so dali v tem kraju Franc Plut (15.000 din), Ana Tušak (12 tisoč dinarjev) in Antonija Fabjan (10.000 din).

Med vpisniki so tudi stari ljudje, na primer 92-letna Ana Zupančič iz Stavče vasi pri Dvoru. Na področju krajevne organizacije SZDL so povprečno na vpisnika največ vpisali na Vrhovem pri Žužemberku in v Žužemberku — levi breg. Na tem področju je največ vpisal Jože Smrke iz Žužemberka, in sicer 20.000 din.

Računajo, da bodo z vpisovanjem zaključili do 15. oktobra, več bomo o uspehih posameznih krajevnih organizacij objavili, ko bo vpisovanje zaključeno.

M. S.

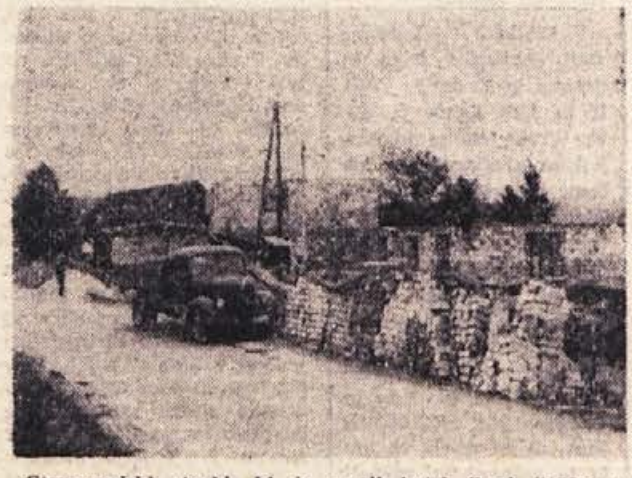

Stanovanjski stavbi, ki ju gradi hotel Grad Otočec v Otočcu, hitro kipita kvišku. Prav je tako, saj v kolektivu pogrešajo stanovanja ... Če bo šlo po sreči, se bodo prvi stanovalci v prihodnji pomladi vselili

Pri črnomaljskih nogometaših

V novi športni sezoni 1963-64 se je črnomaljski NK Bela krajina kot prvak bivšega novomeškega okraja spet vključil v tekmovanje nogometnega prvenstva ljubljanske nogometne podzveze. V podzvezi se bodo pomerili: Bratstvo iz Hrastnika, Proletarec iz Zagorja, Ilirija in Slavija iz Ljubljane, moštva iz Mengša, Kamnika, Domžal, Sava iz Tacna, enajstorica iz Litije, Svobodi iz Duplice in Kisovca, Rudar II iz Trbovelj, enajstorica iz Kočevja in črnomaljska Bela krajina. Lepa novost letošnjega prvenstva je dejstvo, da bodo vsi omenjeni klubi morali tekmovati tudi z mladinskimi ekipami, kar bo vsekakor vplivalo na sistematično vzgojo mladih nogometašev.

Povsem razumljivo je, da so črnomaljska javnost, nogometaši NK Bela krajina in mladina z zadovoljstvom sprejeli uvrstitev domačega nogometnega kluba v kvalitetno družčino. Vesela vest pa kljub dobrim platem prinaša kopico problemov, ki jih bo treba sproti reševati. Kako se nameravajo v NK Bela krajina lotiti teh nalog, vam bodo povedali njegovi funkcionarji:

Janez Vitkovič, dolgoletni predsednik NK Bela krajina:

— Veseli smo, ker se nam je po 4-letnih brezuspešnih poizkusih posrečilo priboriti si vstop v slovensko nogometno ligo. Upamo, da bomo v tem tekmovanju na našem terenu postali trd oreh za gostujoča moštva. Zavedamo se, da smo prevzeli precejšnjo odgovornost za športno življenje v Beli krajini, zato smo že priredili razgovor o črnomaljskem nogometu, na katerega smo povabili oblastne in politične predstavnike naše občine. Uspeh ni izostal: ugotovili smo, da NK Bela krajina s svojo 33-letno tradicijo zasluži večjo pomoč kot doslej. Obljubljena so nam sredstva in pomoč v prevozih v času tekmovanj. Razveseljivo je, da je širši krog ljudi spoznal, da je nogomet več kot samo boj enajstorice z enajstorico. Z njim lahko zainteresiramo za ta v svetu najbolj priljubljeni šport mladež, našemu turizmu pa zagotovimo z nastopi, ki si bodo sledili vsakih 14 dni, dotok gledalcev iz drugih področij in potrebno tedensko razvedrilo. Tudi plasmana ne gre zametavati, saj se obeta prvaku 4. mesto v Sloveniji, mladinci pa se bodo, tako upamo, obdržali nekje v sredini lestvice.

Ivan Žunič, trener in igralec:

— Po trenerskem tečaju v Rovinju je vodstvo kluba zaupalo meni trening prvega moštva, tovarišu Movrinu pa skrb za mladinski naraščaj. Trije meseci tekmovanj, ki so letos v načrtu, nam obetajo mnogo več kot dosedanji enomesečni način. Moštvo bo v boljši kondiciji, laže se bo uigralo, upanje na uspeh pa bo večje. V prvem moštvu bodo igrali: Weiss I in II, Kramarič, Movrin, Ivanovič, Bektaševič, Šehovič, Švajger T., Petrovič, Valič, Žunič I in II ter najbrž tudi mladinec Weiss III. Ker ni dovolj rezerve, lanko upamo samo to, da ne bo poškodb . . .

Nekoliko teže bo z mladinskim moštvom, čeprav je zanimanja dovolj, saj je na razpolago več kot 20 mladih igralcev. Žal pa jim manjka izkušenj za igro v skupini. Gotovo ne moremo računati na kak večji uspeh, želimo le, da bi se obdržali v sredini lestvice. Trudil se bom sestaviti moštvo kar najboljše in vestno trenirati, od igralcev želim več discipline kot doslej, gledalce pa prosimo, naj nas spodbujajo. Se beseda o prevozih: ne zahtevamo udobnosti, želimo pa potovati z zanesljivimi prevoznimi sredstvi!

Vinko Weiss, dolgoletni kapetan in najbolj priljubljeni nogometaš NK Bele krajine:

— Tekmovanje, katerega se lotevamo, bo zahtevalo od nas igralcev, od vodstva kluba, pa tudi od naših simpatizerjev mnogo dobre volje, truda in razumevanja. Tekmovanje bo naporno, zato bi bilo odveč zahtevati od nas, da bi zmagovali na vseh tekmah. Javnost naj razume, da igramo iz veselja do nogometa, da pa hkrati s tem nudimo razvedrilo gledalcem in prispevamo skromen delež k pestrosti črnomaljskega življenja. Poudaril bi tudi to, da bi bil čas misliti o sodniškem kadru, ki bi ga imeli v klubu. Po mojem mišljenju bomo v tekmovanju zasedli 6. ali 7. mesto.

Jože Weis, igralec veteran:

— Več načrtnosti v našem delu-več prizadevnosti in discipline pri igralcih ter skrb za vzgojo nogometnega naraščaja — to so naše najpomembnejše naloge. Nogometna tradicija v Črnomlju terja večjo podporo in razumevanje oblastnih in političnih organov. Šele potem bo boljše tudi na našem zelenem polju. V tekmovanju pa se bomo, kot sodim, obdržali nekje v sredini. —ko

ELAN : ENOTNOST 2:0

Pred okrog 500 gledalci sta se v nedeljo v Novem mestu v prvenstveni nogometni tekmi pomerila domači ELAN in ENOTNOST iz Ljubljane. Zmagali so Novomeščani, gola pa je dal v 50. in 88. minuti Majerle I. Tekmo je sodil ljubljanski sodnik Cučnik.

Tekma se je začela z obojestranskimi napadi, vendar se je prvi polčas končal brez zadetkov. V drugem polčasu so domači igralci zaigrali bolje in zasluženo zmagali. Najboljši pri ELANU so bili oba brata Majerleta, Turk in Vukšinić.

Dj. Petaković

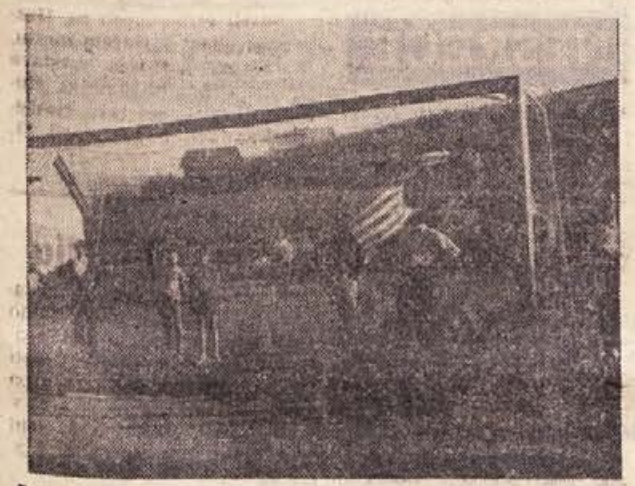

Lep skok za žogo Karla Majerleta, vratarja novomeškega NK ELAN na tekmi z Dobom

Zasavska rokometna liga

V drugem kolu zasavske rokometne lige sta se na igrišču v Zagorju srečali ekipi iz Zagorja in Cerkelj ob Krki. Zmagali so gostje z rezultatom 25:19 (9:9).

Že v začetku je bilo videti, da bo tekma zelo zanimiva. Gostje so diktirali hiter tempo in vodili do zadnje minute polčasa. V zadnji sekundi igre pa je Juvanu uspelo izenačiti na 9.9. Po odmoru so domačini po nekaj uspešnih napadih prešli v vodstvo, ob koncu pa jim je zmanjkalo moči. Gostje so to spretno izkoristili in neprestano večali razliko v golih.

Pri domačih igralcih sta se posebno izkazala Golob in Juvan, pri gostih pa vratar Vidmar, Kuželj in Gramc.

Rezultati: 1. kolo: Sevnica : Dobova 22:19, Hrastnik : Brestanica 35:16, Cerklje : Leskovec 37:16; 2. kolo; Zagorje : Cerklje 19:25, Sevnica : Hrastnik 18:21.

Stanko Zlobko

Takole pomagajo mladinci in pionirji, da bi tudi Mokronog čimprej dobil sodobno strelišče

Za 6 košev prekratki

Kakor sto in stokrat poprej je tudi sobotna tekma pokazala, da sodi košarka v dvorane. Igrišče je bilo na nekaj mestih pod vodo, zato je bila tekma odigrana v precej čudnih okoliščinah. Novomeščani se, navajeni plastične žoge, niso mogli prav znajti in so prevečkrat zgrešili koš iz ugodnega položaja. Škofja Loka je bila uspešna s 65:59 (26:21).

Novomeščani in gostje so igrali prav lepo, tako da gledalcev niso razočarali. Vendar pa so le-ti pri »bodrenju« zašli le predaleč. Eden od neodgovornih gledalcev je namreč zadel sodnika s kamnom v hrbet! To ne koristi nikomur, Novo mesto pa bo verjetno prikrajšano za nekaj tekem, ker bo igrišče po vsej verjetnosti po tem izgredu za nekaj časa zaprto.

Domačini so se v borbi z drugoplasiranimi na lestvici ogorčeno borili. Gostje so vseskozi vodili za okrog 10 pik. Sredi drugega polčasa pa so domačini nenadoma popustili in pet minut pred koncem je bil rezultat 64:41 za Škofjo Loko. Ko so vsi pričakovali hud poraz mladih Novomeščanov, so leti krenili v strahovit finiš in pet minut dobesedno oblegali koš gostov. V boju s sekundami pa so bili za las prekratki in so bili poraženi za šest pik.

Tekmo sta dobro sodila Remic in Camplin iz Ljubljane.

Novomeščani imajo pred seboj le še tekmo z Medvodami v Medvodah, njihov neposredni kandidat za izpad, Sežana, pa bo v zadnjem kolu gostovala v Škofji Loki. Po napovedih bi obe moštvi morali izgubiti in bo tako odločala tekma med Sežano in Postojno, ki je bila odigrana v nedeljo, rezultata pa žal še nismo prejeli. Če je zmagala Postojna, bodo Novomeščani ostali v ligi, v nasprotnem primeru pa bodo še enkrat morali igrati proti Sežani na nevtralnem igrišču.

—al

Neprijetno presenečenje

PARTIZAN (NOVO MESTO) : PARTIZAN (MEŽICA) 2:3

Med tednom odigrana tekma med članoma republiške odbojkarske lige domačim Partizanom in gosti iz Mežice se je nepričakovano končala z zmago Mežice 2:3 (15:7, 4:15, 15:3, 12:15). Gostje so se dobro znašli v slabih pogojih za igranje (med tekmo je deževalo) in so z večjo požrtvovalnostjo pobrali izkupiček. Novomeščani igrajo v slabem vremenu slabše, kot smo navajeni, saj se je nekaj takega pripetilo tudi v tekmi z mariborskim Branikom. Za novomeške odbojkarje koledar srečanj ni nič kaj ugoden, ker bo treba igrati pozno v jesen. Ob zadnjem porazu in nedeljskem porazu z Jesenicami (3:1) tudi uvrstitev na lestvici moške republiške odbojkarske lige za Novomeščane ni kaj ugodna. Zato bodo morali v preostalih tekmah s Črnučami, Tegradom in Kanalom zbrati vsaj štiri točke. —ol

ŠŠD gimnazija in ekonomska SŠ ter AK Partizan

Kar trije novomeški atletski kolektivi so se v tekmovanju za atletski pokal Slovenije plasirali med prvo šestorico. Tako so dobili pravico, da se bodo 13. oktobra pomerili v finalu v Celju. Ta uspeh so si priborile moška ekipa ŠSD gimnazija Novo mesto, ženska ekipa AK Partizan, Novo mesto, in ženska vrsta srednje ekonomske šole. Podrobni rezultati so naslednji, moški: ŠSD Kajuh — Celje 8095 točk, 2. DTV Partizan — Žalec 7374 točk, 6. ŠSD gimnazija Novo mesto 6379 točk. ŠSD učiteljišče je bilo deveto, AK Partizan pa 11.

Ženske: 1. ESS Celje 6384 točk, 2. ŠSD Kajuh — Celje 5813 točk, 4. AK Partizan — Novo mesto 4889 točk, 6. ESS Novo mesto 4685 točk.

Novomeške ekipe so dosegle lep uspeh, saj bo na tekmovanju v Celju kar ena četrtina ekip iz dolenjske metropole . —al

Partizan (N. m.) : Metlika 26 : 6

Svoj prvi prvenstveni nastop so Partizanovi rokometaši zaključili z izdatno zmago. Ekipo Metlike so krepko nadigrali, kar pove tudi rezultat 26:6 (10:4).

Kot vse kaže, bomo tudi v Novem mestu verjetno kmalu gledali kvaliteten rokomet. Neizkušenim domačinom, ki so po večini mladinci, sta bila v močno oporo prekaljena igralca Vidmar in Bele, ki sta hladnokrvno reševala vse težje trenutke ter z uspehom pošiljala v ogenj mlajše, od katerih se je izkazal predvsem Blažič. Ostali bodo morali še precej trenirati, ker se jim še pozna slaba tehnika in pomanjkanje izkušenj. Z voljo, ki je je pri igralcih na pretek, se bo dala izdelati dobra ekipa, ki bo prisilila na kolena tudi močnejša moštva, kot je bila v nedeljo ekipa Metlike. Najbolj strelsko razpoložena sta bila Bele in Blažič, ki sta vsak po osemkrat ukanila obrambo gostov. Ti so se izkazali z borbeno in precej nešportno igro, ki je pa sodnik Kralj ni mogel preprečiti. Ta je bil verjetno najslabši na igrišču. —al

Brežice: dva poraza

Brežiška rokometna ekipa A je v nedeljo, 6. oktobra, v Velenju izgubila v srečanju z »Rudarjem« iz Velenja. Tekmovanje se je končalo z rezultatom 17:15 (9:6). K porazu borbenih Brežičanov je zlasti v drugem polčasu pripomogel sodnik. Brežičani so vložili protest.

V okviru I. slovenske ženske lige so rokometašice iz Brežic igrale na igrišu »Svobode« v Ljubljani in izgubile z rezultatom 6:4 (4:2).

Ustanovitev poklicne kovinske šole v Krškem

12. septembra je bila na seji sveta za šolstvo pri občinski skupščini Videm-Krško pestra razprava o ukinitvi vajenske šole vseh strok in o ustanovitvi poklicne kovinske šole v Krškem. Vajenska šola v Vidmu-Krškem je bila ustanovljena pred osemnajstimi leti in je nedvomno odigrala pomembno in odgovorno vlogo. Svet je dal priznanje vodstvu šole za njegovo prizadevnost. Prevladovalo pa je mnenje, da vajenska šola vseh strok trenutno ne more zadostiti vsem zahtevam šolskega programa in bi kazalo zato ustanoviti šolo ene stroke. S tem pa bi po kvaliteti in po vrednosti izenačili vajensko šolo z drugimi sorodnimi šolami. Po drugi strani pa je bilo samo do sedaj že sklenjenih 126 učnih pogodb za kovinsko stroko. Vpis v druge stroke pa je bil znatno manjši. Razpravljali so nadalje o pripravljalnih razredih za tako imenovane kritične stroke, kot so: dimnikarska, pečarska, zidarska, kolarska, mesarska itd. Svet je bil mnenja, naj bodo za letos še pripravljeni razredi, v bodoče pa bo vsakdo moral imeti za uk predpisano popolno osemletko. Svet je zato zdaj soglašal za pripravljalne razrede, predvsem zaradi priporočila Zavoda za zaposlovanje delavcev. Z osnovanjem pripravljalnega razreda bi za enkrat rešili problem otrok z nepopolno osemletko in jim omogočili uk.

Na območju občine delujeta izobraževalni center in delavska univerza. Ker imata oba zavoda sorodno poslanstvo, je svet sklenil, naj se oba organa do prihodnje seje pogovorita o nadaljnjem delu.

Končno je svet sprejel priporočilo, naj bi dosedanjo vajensko šolo ukinili. Z 20. septembrom pa bo šolski odbor TSS ustanovil poklicno šolo kovinske stroke. Le-ta bo torej delovala zaradi ugodnih pogojev in zagotovil kvalitetnega pouka v sklopu tehniške srednje šole.

D. K.

Novomeški Gosad odkupil 72 ton zelišč in gozdnih sadežev

Odkupno področje novomeškega Gosada obsega vso Dolenjsko in Belo krajino vključno s Kočevjem in se razteza od Grosupljega do Kolpe in Save. Letos so odkupili 72 ton posušenih zdravilnih zelišč in gozdnih sadežev v skupni vrednosti okoli 40 milijonov dinarjev. Odkup obojega je bil boljši v časih, ko je bilo še več manjših kmetijskih zadrug. Gosad je takratne odkupovalce usposobil na posebnih tečajih. Pozneje, po reorganizaciji zadrug, je večina odšla v trgovsko mrežo, to pa se pozna pri odkupu zdravilnih zelišč in gozdnih sadežev.

Kaj je novega na Otočcu

23. septembra praznujejo prebivalci Otočca svoj krajevni praznik. Na ta dan pred 21 leti so po krivdi izdajalca padle prve žrtve, med njimi nekaj prvoborcev iz teh krajev. Letos smo praznovali na nedeljo, že dan prej, ker so ljudje zelo zaposleni s trgatvijo. Proslava je bila skromna, prav tako udeležba. Veseli pa smo bili, da smo v naši sredi lahko pozdravili borca iz NOB, ki sta prišla iz Nove Gorice in Slovenskih Konjic. Ob tej priložnosti je treba ponovno poudariti, da med organizacijami v Otočcu ni prave povezave, za kar dolžimo drug drugega, le v sebi krivče nihče ne vidi.

Odbor ZB Otočec je avgusta organiziral za svoje člane izlet v Kumrovec, Rogaško Slatino, Maribor, na Pohorje in preko Frankolovega nazaj. Na Pohorje smo se peljali z žičnico, kar je bilo skoro za vse novo doživetje, saj je bila večina takih, ki žičnice od blizu še niso videli. Zaradi slabega vremena izlet ni tako uspel, kot smo želeli, vendar nikomur ni bilo žal, da se ga je udeležil. Vodstvu podjetja »Gorjanci« in šoferju Piletiču se lepo zahvaljujemo.

M. G.

■ »Agrotehnika« v Ljubljani je uvozila traktorje »Fiat«, in sicer za vlačenje lesa iz gozdov.

■ Letos so maline na Pohorju začele zoreti nekoliko prej kot navadno. Kljub temu pričakujejo dober pridelek.

■ Medkrajevni telefonski kabel Koper–Portorož je bil pred kratkim dan v promet. S tem se je bistveno izboljšalo stanje zvez na obalnem področju.

1237 m cevi so položili

Vodovodno podjetje v Novem mestu je letos položilo 1237 metrov vodovodnih cevi, od tega 1069 metrov iz lastnih sredstev. Cevi so položili v Regerči, Gotni, Bučni in Žabji vasi. Sedaj delajo vodovod v Žužemberku, pripravljajo pa se še na položitev 2518 metrov cevi v Goriški vasi in Vrhu pri Škocjanu. Pretekli torek so začeli graditi 400-kubični vodni zbiralnik na Grmu, ki bo oskrboval z vodo ves desni breg Krke in središče Novega mesta. V prihodnjem letu bodo nadaljevali z vodovodom Regerča vas—Šmihel, skušali pa bodo povečati tudi zbiralnik na Marofu, ki bo oskrbel z vodo prebivalce Bršlina in Cankarjeve ulice.

■ 90.000 motornih vozil v vrednosti 175 milijard dinarjev bomo letos izdelali pri nas. Računajo, da bomo 1970. leta izdelali več kot 150 tisoč vozil. Takrat bo en avtomobil prišel na 54 prebivalcev, medtem ko je 1961. leta en avtomobil prišel na 250 prebivalcev.

Simultanka velemojstra Matanovića

Predvidena simultanka velemojstra Aleksandra Matanovića je bila preložena na željo velemojstra za teden dni in bo torej odigrana 14. oktobra v Domu JLA s pričetkom ob 17. uri (ne v prostorih Zavoda za izobraževanje kadrov in produktivnost, kakor smo poročali prejšnji teden). Da bo dosežen kar najboljši rezultat, bo moštvo, ki bo nastopilo proti velemojstru, okrepljeno tudi z najboljšimi črnomaljskimi šahisti.

Slavko Sitar

Poraz z Mežico

Dež je preprečil, da bi v soboto gledali kvalitetno odbojkarsko prireditev. V izredno slabem vremenu je ekipa Mežice premagala novomeškega Partizana s 3:2.

Mežičani so dosegli tesno, a precej nezasluženo zmago. Na težkem terenu je, kot vse kaže, domačinom zmanjkalo kondicije in točki sta odšli v Mežico, prav tako kot že na nekaterih prejšnjih tekmah. Gostje so se bolje znašli in zmagama nad Branikom in Fužinarjem dodali že zmago nad tretjim bivšim ligašem — Novomeščani.

Posojilo za Skopje je ponoven dokaz enotnosti naših narodov

Za 80 odst. več tujega turizma kot lani

V Šmarjeških Toplicah so letos ustvarili z uslugami, ki so jih nudili tujim turistom, za 80 odst. več kot v lanskem letu. Letos so zabeležili 1200 nočitev tujih turistov, hkrati s tem pa je menjalnica v zdravilišču menjala za 1 milijon dinarjev tujih valut. Vsi gosti so zelo zadovoljni s samopostrežno trgovino, v kateri lahko kupijo vse, kar turist potrebuje. Samopostrežna trgovina, ki jo je zdravilišče odprlo kot prvo trgovino gostinskega kolektiva, odkar novi predpisi to dopuščajo, žanje nemalo priznanj.

Balinarji Pionirja (N. m.), državni mladinski prvaki: od leve — Drenik, Glavič, Jarc in Harbaš

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 11. oktobra: Dan vstaje Makedonije
Sobota, 12. oktobra: Maks
Nedelja, 13. oktobra: Rosina
Ponedeljek, 14. oktobra: Nedeljko
Torek, 15. oktobra: Terezija
Sreda, 16. oktobra: Jadviga
Četrtek, 17. oktobra: Marjeta

ČESTITKA

Tilki Divjak, uslužbenki Dolenjskega lista, želijo na novi življenjski poti vse najlepše kolegi in kolegice iz uprave in uredništva.

PREKLICI

Živko Roman, Sečje selo 8, razglašam vse, kar sem junija letos govoril zoper čast Adolfa Radmeliča z Vinice kot neresnično.

Marija Hudak iz Učakovcev 33, p. Vinica, preklicujem izgovorjene žaljivke zoper čast Frančiške Spehar iz Učakovcev 32, p. Vinica.

MALI OGLASI

RAZLIČNE KOSE POHIŠTVA prodam zaradi selitve: v soboto, 12. oktobra, od 12. do 19. ure in v nedeljo, 13. oktobra, od 8. ure dalje. Anica Sotlar, Novo mesto, Koštialova 17, spodnji vhod.

HIŠO Z VRTOM blizu Brežic proda Jože Župan, Dol. Skopice 12, p. Krška vas.

SAMSKO POHIŠTVO: 2 omari za obleko, 1 knjižno omaro, divan in pisalno mizo poceni proda Jereb, Novo mesto, Majde Šilc štev. 13. Ogled po 14. uri.

OGRODJE vzidljivega štedilnika in nov mizarski skobelnik proda Gradišnik, Novo mesto, Kratka ulica 1.

NERJAVEČ ŠTEDILNIK (desni) in žensko kolo proda Oblak, Novo mesto, Ulica talcev 12. — Ogled popoldne.

MOŠKO OBLEKO, rabljeno, temno zeleno, prodam. Naslov v upravi lista.

GARAŽO — montažno — prodam. Naslov v upravi lista (3372-63).

PISALNI STROJ, dobro ohranjen, kupim. Naslov v upravi lista.

ZA OBRANA ZIMSKA JABOLKA zamenjam moško zimsko suknjo in več drugih otroških in ženskih oblačil. Naslov v upravi lista.

SOBO in kuhinjo oddam upokojenki ali manjši družini za varstvo 2 otrok v času zaposlitve. Naslov v upravi lista (3365-63).

GOSPODINJSKO pomočnico sprejmem k štiričlanski družini. Pišite na naslov: Jesih, Grosuplje štev. 198.

HIŠNO POMOČNICO sprejme takoj gostilna Lakner, Kokrica pri Kranju.

GOSPODINJSKA pomočnica, vestna in poštena, dobi takoj zaposlitev pri štiričlanski družini. — Lakho je tudi začetnica. Plača dobra. Marija Plestenjak, Videm-Krško, Resa 22.

VAJENKO za cvetličarno sprejmem. Naslov v upravi lista. — (3366-63)

NUJNO POTREBUJEM dvesto tisoč dinarjev za dograditev hiše. Dam lepo nagrado. Naslov v upravi lista (3364-63)

MOŠKO DENARNICO z izkaznicama sem izgubil v nedeljo, 6. oktobra 1963 v bližini črpalke PETROL v Novem mestu. Poštenega najditelja prosim, da mi izkaznici vrne, denar in denarnico pa si lahko obdrži za nagrado.

KINO

Brestanica: 12. in 13. oktobra italijanski barvni film »Teror barbarov«, 16. oktobra francoski film »Francozinja in ljubezen«.

Dol. Toplice: 12. in 13. oktobra slovenski film »Peščeni grad«.

Kostanjevica: 13. oktobra italijansko-jugoslovanski film »Kapo«, 16. oktobra francoski film »Resnica«.

Novo mesto — Krka: od 11. do 14. oktobra nemški barvni film »Jaz nisem Casanova«, 16. in 17. oktobra švedski film »Sodnik«.

Metlika: 12. in 13. oktobra angleški film »Ambicioznež«, 16. oktobra italijanski film »Dekle s kovčkom«.

Mokronog: 12. in 13. oktobra ameriški barvni film »Dolgo, toplo poletje«.

Videm-Krško: 12. in 13. oktobra angleški barvni film »Usodna cigankа«, 16. in 17. oktobra sovjetski film »Tri ljubezni«.

Sevnica: 12. in 13. oktobra sovjetski film »Maščevalec Kjor Ogli«, 16. oktobra nemški film »Danes se ženi moj mož«.

Straža: 12. in 13. oktobra jugoslovanski film »Servisna postaja«.

Smarjeta: 12. in 13. oktobra italijanski film »Precep«.

Trebnje: 12. in 13. oktobra ameriški barvni film »Človek v sivi obleki«.

Žužemberk: 13. oktobra italijanski film »Smrtonosni udarec«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

MATIČNI URAD BREŽICE

Rojstev izven bolnišnice ni bilo.

Poročili so se: Slavko Volčanjšek, poljedelec iz Silovca, in Marija Vretič, gospodinja iz Sromelj; Anton Vogrinc, skladiščnik iz Trnja, in Jožefa Žorko, drevesničarka iz Gor. Lenarta; Radomir Maksimović, delavec iz Busnovi, in Rozalija Osojnik, bol. strežnica iz Dečnega sela; Josip Bukor, dentist, in in Dušica Gregl, dijakinja, oba iz Brežic.

Umrli sta: Terezija Kajs, gospodinja iz Brezine, 77 let; Terezija Novak, upokojenka iz Brezine, 80 let.

MATIČNI URAD ČRNOMELJ

V septembru so bili izven bolnišnice rojeni 3 dečki in 1 deklica.

Poročili so se: Janez Gladek, avtomehanik, in Nada Drakulič, uslužbenka, oba iz Črnomlja; Janez Žunič, uslužbenec iz Desinca, in Ema Bahor, šivilja iz Griča pri Dobličah; Nikola Ban, rudar iz Tomašnice, in Rozalija Košir, gospodinjska pomočnica iz Praproč.

Umrli so: Katarina Starc, preužitkarica iz Griča, 87 let; Ana Badovinac, gospodinja iz Črnomlja, 68 let; Franc Zupančič, kmetovalec iz Črnomlja, 72 let.

MATIČNI URAD SEMIČ

Izven bolnišnice sta bila v septembru rojena 2 dečka.

Porok ni bilo.

Umrla sta: Mihelj Herman, železniški kretnik iz Kota pri Semiču, 51 let; Frančiška Golobič, kmetovalka iz Strekljevca, 39 let.

MATIČNI URAD NOVO MESTO

Od 30. septembra do 7. oktobra je bilo rojenih 20 dečkov in 19 deklic.

Poročili so se: Miliko Nenadić, inž. ekonomije iz Zrenjanina, in Dragica Volčanjšek iz Boštanja; Petar Sajovic, delavec, in Alojzija Strlekar, bolniška strežnica, oba iz Ljubljane; Jože Nose, delavec iz Rumanje vasi, in Marta Strnad, delavka iz Zaloga.

Umrli so: Anton Julmer, delavec iz Kočevja, 56 let; Vida Straus, gospodinja iz Stavče vasi, 50 let; Jožefa Cimermančič, kmetovalka iz Jurne vasi, 54 let; Ignac Nikolić, poljedelec z Male Cikave, 56 let.

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Neža Tomažin iz Zaloga — Jožeta, Marija Kristan iz Češče vasi — Slavjo, Metoda Gregl iz Slovenske vasi — Mihaelo, Tončka Bobnar iz Rdečega kala — Andreja, Frančiška Vidic iz Daljnega vrha — Silvo, Francka Juršič z Dolža — Francko, Marija Prosen iz Dečje vasi — Marijano, Štefka Gril iz Regerče vasi — Franca, Katarina Ivanič iz Krškega — Nevenko, Amalija Kambič iz Črešnjevca — Marjanco, Magdalena Milosavljević iz Črnomlja — Branka, Marija Mesojedec iz Dolnjega Mokrega polja — Marinko, Marija Brce iz Slepška — Jelko, Alojzij Mervič iz Koroške vasi — Franca, Zinka Vrščaj iz Črnomlja — Marka, Štefka Kocič iz Ljubljane — Mirjano, Anica Mlinar iz Dolenjskih Toplic — Polonco, Milka Kovačević iz Oneka — Angelco, Justina Lukšič iz Vrha pri Ljubnem — Lijano, Slavka Kastelic iz Hrasta — Zdravko, Matilda Mulh iz Gornjega Kamnja — Matildo, Marija Mohar iz Leskovca — Marjana, Milka Rozman iz Mirne peči — Sonjo, Jožefa Muhič iz Cerovca — Karla, Ana Gorišek iz Dolnje Stare vasi — dečka, Marija Križe iz Občic — deklico, Erna Tomšič iz Kočevja — deklico, Jožica Košak iz Ločne — deklico, Marija Cimermančič iz Jurne vasi — dečka, Marija Banovec z Zajčjega vrha — dečka, Tončka Gracar iz Žabjeka — dečka, Alojzija Jarm iz Dolge njive — deklico, Tončka Mavsar iz Potovrha — dečka.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Borka Veljković iz Brežic — Gorana, Ema Mavsar iz Vidma-Krškega — Matjaža, Cirila Grgičević iz Brežic — Davora, Antonija Jankovič z Libne — Petra, Veronika Rupar iz Vidma-Krškega — Darka, Nada Arko iz Krške vasi — Ivanko, Milica Jurkovič iz Laduča — Zlatka, Ana Komar iz Ključa — dečka, Marija Mirt iz Brestanice — dečka, Sonja Bence iz Leskovca — Sonjo, Kristina Gorenc iz Drnovega — Bernardko, Marija Peterkovič iz Gaberij — Draga, Justina Plevanč iz Krške vasi — Antona, Jožefa Suhodolčan iz Metnega vrha — Darinko, Silva Gorenc iz Ribnice — Sonjo, Frančiška Milovanovič iz Šentlenarta — Smiljano, Marija Rebernik iz Brestanice — Alojzijo.

KRONIKA + NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v novomeški bolnišnici: **Karel Slener**, sin delavca iz Kočevja, je padel in si poškodoval levo nogo; **Djuru Bureku**, delavcu iz Kanižarice, je pri delu padel hlod na levo nogo; **Mirko Majcen**, sin delavca iz Kočevja, je padel in si poškodoval desno koleno; **Janez Pucelj**, posestnik iz Orehka, je padel z oreha in si poškodoval glavo in prsni koš; **Anton Koncilja**, elektromonter iz Straže, je padel z mopedom in si poškodoval glavo; **Anton Struna**, upokojenec iz Meniške vasi, je padel pod konja in si poškodoval levo koleno.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoč v brežiški bolnišnici: **Jože Bogolin**, vojni invalid iz Pesjega, je bil napaden in ima poškodovano levo nogo; **Janko Cerjak**, sin elektrotehnika iz Zg. Obreža, se je z vinjakom usekal v desno roko; **Josipina Čutič**, žena delavca iz Kumrovca, si je pri padcu z voza zlomila desno roko; **Adem Ikanović**, delavec iz Ljubija Rudnika, si je pri nakladanju vagona poškodoval glavo; **Vilim Poslek**, delavec iz Gredic, si je pri padcu s kolesa poškodoval desno nogo; **Mira Sintič**, hči zidarja iz Avguštin, si je pri padcu s kamiona poškodovala glavo; **Alojz Starc**, delavec iz Bregov, si je pri delu poškodoval prste na desni roki; **Marjan Boršič**, delavec iz Brezovice, si je pri padcu z drevesa zlomil desno roko.

ŽELEZNINA na Vidmu

lepa pridobitev za Spodnje Posavje

V ponedeljek zjutraj je trgovsko podjetje Železnina iz Novega mesta odprlo v obnovljenem lokalu na Vidmu trgovino železninske stroke. V novi trgovini je bogata zaloga najrazličnejših izdelkov za obrtna in vsa druga podjetja, prav tako pa tudi seveda za široko potrošnjo. Tu bodo kupci lahko dobili najrazličnejši vodovodno instalacijski material, barve in lake, kolesa in mopede, kakor tudi opeko vseh vrst, ostali krovni material, cement, deske, parket in vse drugo, kar potrebujemo v gradbeništvu. Na svoj račun bodo seveda prišle tudi gospodinje: trgovina jim bo lahko postregla z različnimi štedilniki, loščilci, sesalci za prah in številnimi drugimi sodobnimi gospodinjskimi pripomočki.

Ne bo odveč, če povemo, da bodo kupci lahko kupovali železnino, gospodinjske aparate, gradbeni material in ostale potrebščine na potrošniška posojila, ki jih bo podjetje dajalo samo v novi trgovini. Stranke bodo torej najemale posojilo v trgovini in zaradi tega ne bo nikomur treba hoditi v Novo mesto. Videmska samostojna podružnica Železnine bo potemtakem vse prošnje reševala sama, kar je vsekakor velika ugodnost za potrošnike. Kader je izbran iz domačih krajev in se bodo kupci lahko z zaupanjem obračali na strokovno izvežbane uslužbence nove trgovine.

Podjetja bodo pri večjih nakupih imela posebne popuste v obliki rabata. Za manjše nakupe takega popusta seveda ne bo. — Naše bralce obveščamo, da je novomeška Železnina bogato založila svojo novo trgovino na Vidmu in da si lahko vsakdo tudi brez nakupa ogleda številne izdelke naše domače industrije. Ugodne cene in solidna postrežba bodo z bogato izbiro vred prav gotovo kmalu pridobile novi trgovini velik krog odjemalcev.

Rk.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 4.05, 5.05, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.00 do 8.00.

PETEK, 11. OKTOBRA: 8.30 Zabavna orkestra Parcy Faith in Tony Osborne — 9.25 Petkov dopoldanski simfonični koncert — 10.15 Pojo zabavni zbori — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Mira Puc: Pomen predpisov o prepovedi klanja telet — 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne — 14.35 Povej mi . . . Šopek jugoslovanskih samospevov — 15.15 Napotki za turiste — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Dragulji iz oper — 18.45 Iz naših kolektivov — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Poje Komorni zbor iz Celja p. v. Egona Kuneja.

SOBOTA, 12. OKTOBRA: 8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji — 9.25 Skladbe Saše Santla — 10.15 Hammond orgle v ritmu — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti: inž. Anton Petrič: Letošnja proizvodnja sladkorne pese pri nas — 12.25 Domači napevi za prijetno opoldne — 13.30 Za vsakogar nekaj — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 18.45 Novo v znanosti — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Po domače . . .

NEDELJA, 13. OKTOBRA: 8.00 Mladinska radijska igra: Miljenko Mažur: Volk nikoli ne trka — 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, I. del — 11.50 Instrumenti zabavne glasbe — 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo, II. del — 13.30 Za našo vas — 14.10 Nekaj melodij, nekaj ritmov — 15.15 Popularne partiture Felixa Mendelssohna, Cesarja Francka in Nikolaja Rimskega-Korsakova — 16.00 Humoreska tega tedna: Ilf in Petrov: Nova Scherezada — 17.15 Radijska igra: Ephrain Kishon: Ziggy in Habooba — 18.02 Intermezzo na kino orglah — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Izberite svojo melodijo.

PONEDELJEK, 14. OKTOBRA: 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Minute z orkestrom George Melachrino — 10.15 Štiri arije iz opere »Ivajlo« Marina Golominova — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Trio Avgusta Stanka in kvintet bratov Avsenik s pevcema Emo Prodnik in Francem Korenom — 13.30 Glasbeni sejem — pester spored orkestralne, operne in solistične glasbe — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.45 S knjižnega trga — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Glasbena križanka št. 1 — 18.45 Narava in človek: Vinko Strgar: Med gorskim cvetjem v naravi in na vrtu — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Koncert ansambla zagrebških solistov.

TOREK, 15. OKTOBRA: 8.05 Domače viže z našimi ansambli in pevci — 9.25 Prizori iz jugoslovanskih oper — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Igra vam kvintet »Dobri znanci« s pevci — 13.30 Plesni ritmi iz koncertnih dvoran — 14.35 Pesmi iz Bele krajine in Žumberka — 15.30 V torek na svidenje — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Skupni progeam JRT, studio Ljubljana.

SREDA, 16. OKTOBRA: 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.25 Glasba ob delu — 10.45 Človek in zdravje — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Igrajo vam Zadovoljni Kranjci — 13.30 Tri virtuozne skladbe — 14.35 Radi jih poslušate (priljubljene popevke) — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 18.45 Ljudski parlament — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Trije veliki zabavni orkestri.

ČETRTEK, 17. OKTOBRA: 8.05 Jutranji divertimento — 9.25 Slovenski pevci, orkestri in ansambli zabavne glasbe — 10.15 Nekaj koračnic z ameriškimi pihalnimi godbami — 11.00 Pozor, nimaš prednosti! — 12.15 Kmetijski nasveti — 12.25 Trio Bardorfer s kvartetom »Zvonček« in trio Mihe Dovžana s sekstetom bratov Pleško — 13.30 Glasbeni sejem — pester spored orkestralne, operne in solistične glasbe — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.15 Zabavna glasba — 16.00 Vsak dan za vas — 17.15 Turistična oddaja — 18.45 Kulturna kronika — 19.05 Glasbene razglednice — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov.

UPRAVNI ODBOR OBRTNEGA PODJETJA
»PEKARNA IN SLAŠČIČARNA«
Novo mesto
razpisuje
PROSTO DELOVNO MESTO
POSLOVODJE
za prodajalno kruha in peciva št. 1 v NOVEM MESTU, Glavni trg 10

POGOJ: kvalificirani trgovski delavec z daljšo prakso v živilski stroki. V poštev pridejo samo reflektanti s stanovanjem v Novem mestu. Plača po pravilniku o delitvi osebnega dohodka. Pismene ponudbe pošljite UO podjetja.

PODJETJE
Avtopromet »GORJANCI« Novo mesto
potrebuje
več kvalificiranih avtomehanikov
za svoji delavnici v Bučni vasi in Straži. Plača po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. — Nastop dela je mogoč takoj.
Prošnje naslovite na upravo podjetja v Straži.

OSNOVNA ŠOLA MIRNA PEČ
razpisuje
prosto delovno mesto
TAJNIKA
Pogoji: Srednja ekonomska šola ali njej sorodna šola ali večletna praksa v tej ali sorodni stroki. Pravilno kolkovani prošnji priložite spričevalo o kvalifikaciji in kratek življenjepis z opisom dosedanjega delovnega mesta. Osebni dohodek po pravilniku.
Razpis velja vse do zasedbe delovnega mesta.

NESREČE

V mlaki je našel smrt

V večernih urah 29. septembra se je 56-letni Ignac Mikolič z Malega Cirnika vračal iz sosednje zidanice proti svojemu vinogradu v Bednjah. Vinjen je spotoma padel v mlako in se v njej zadušil.

Otrok utonil v jami

26. septembra je padel v 1,2 m globoko in okrog 2 m široko in dolgo nezavarovano jamo 2-letni Janez Komljanec iz Stare Bučke ter utonil. Otrok se je pri jami igral.

Motoristu razneslo gumo

29. septembra sta se po avtomobilski cesti peljala z motorjem vozник Vinko Cunder in sopotnik Janez Mostek. Okrog 17.45 je motorju pri Podsmreki blizu Višnje gore razneslo zadnjo gumo. Potnika sta padla in se laže poškodovala.

Pes pred osebnim avtomobilom

Pred osebni avtomobil angleškega državljana Gottharda Schuberta, ki se je 1. oktobra ob 11.45 peljal po avtomobilski cesti proti Ljubljani, je pri Lutrškem selu skočil velik pes in povzročil nesrečo. Pes je poškodbam podlegel, škodo na avtomobilu pa so ocenili na okrog 10.000 din.

Nepravilno prehitevanje

3. oktobra ob 20.55 je hotel voznik tovornjaka Mijo Gavrić v nekem klancu na avtomobilski cesti prehiteti tovornjak s prikolico Janka Goričarja iz Višnje gore, kar pa mu ni uspelo. Ko je Gavrić že prehiteval Goričarja, je prišlo naproti neko vozilo in mu zaprlo pot. Gavrić je hitro zavil v desno, pri tem pa trčil ob prikolico Goričarjevega tovornjaka. Nesreča se je končala z manjšo gmotno škodo.

Avto na strehi

6. oktobra se je ob 18.35 zgodila prometna nesreča pri odcepu avtomobilske ceste pri Perovem blizu Grosuplja. V osebnem avtomobilu sta se peljala Alojz Sraka in njegova žena. Pri srečavanju nekega vozila je Sraka zapeljal na neutrjeno bankino pri odcepu. Ko je hotel zaviti nazaj na cesto, ga je vrglo vstran, avto pa je obtičal prevrnjen na lastni strehi. Potnika sta se laže poškodovala, popravilo vozila pa bo veljalo okrog 200.000 dinarjev.

Vrsta nesreč zaradi zaviranja

6. oktobra je ob 18. uri prišlo na avtomobilski cesti pri Kartelijevem do cele verige manjših nesreč. Nesreče je povzročil neki italijanski avtomobilist, ki je vodil kolono osebnih vozil in nenadoma začel zavirati. Vanj se je zaletel z osebnim avtomobilom Vinko Ahlin, v Ahlinovo vozilo je trčil osebni avto inž. Pavla Kovača, v Kovačevo vozilo pa se je zaletel z avtomobilom Zdenko Holi. Vozniki so v koloni vozili v kratkih razdaljah. Skupno škodo so ocenili na okrog 60.000 din.

Srna na avtomobilski cesti

5. oktobra je ob 17.40 pred tovornjak Franja Črniča v višnjegorskem klancu na avtomobilsko cesto skočila srna. Vozilo je srno zbilo po cestišču, škodo pa so ocenili na 5000 din.

Otrok utonil v apnu

3. oktobra popoldne je v 1,5 m globoki apneni jami utonil Branko Fečnik (2 leti) iz Klevevža pri Smarjeti. Otrok se je igral nedaleč od gospodarskega poslopja. Ko je stopil na pokrito jamo, so se trhle deske zlomile, zato je padel v apno.

Bršlinske zapornice so premalo osvetljene

Pred nekaj dnevi se je zvečer pri bršlinskih zapornicah dogodila manjša prometna nesreča, ki opozarja na to, da bi morale biti zapornice bolje osvetljene. Golo naključje je bilo, da ni prišlo do večje nesreče. Neki motorist se je peljal iz Mirne peči proti Novemu mestu. Bršlinske zapornice so bile spuščene in slabo osvetljene, zato jih je zagledal v zadnjem trenutku. Zaviral je vozilo, kljub temu pa je prišlo do trčenja. Voznik ni utrpel posebnih poškodb, razbil pa je prednjo luč in poškodoval motor.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica, Trebnje in Videm-Krško

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Milos Jakopec, Drago Kastelic in Ivan Zoran

IZDAJA vsak četrtek - Posamezna številka 20 din - Letna naročnina 900 din polletna 450 din: plačljiva le vnaprej. Za inozemstvo 1800 din - Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-603-9 - NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 7 - Poštni predal 33 - Telefon 21-227 - Rokopisov in fotografij ne vračamo - TISKA: Časopisno podjetje »DELO« v Ljubljani